

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
MINISTRY OF EDUCATION YOUTH AND SPORTS
សាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដា
VANDA UNIVERSITY

របាយការណ៍ស្រាវជ្រាវបញ្ចប់ការសិក្សា
ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់

ការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ
របស់ធនាគារ ហត្ថា ម.ក

AUDIT ON THE FINANCIAL STATEMENT OF
HATTHA BANK PLC.

ជំនាញៈ សវនកម្ម
រៀបរៀងដោយ៖ ជិន ស៊ីម

អត្តលេខ៖ MA21/012

ឆ្នាំសិក្សា៖ ឆ្នាំ២០២៣ - ២០២៥

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

MINISTRY OF EDUCATION YOUTH AND SPORTS

សាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដា

VANDA UNIVERSITY

**របាយការណ៍ស្រាវជ្រាវបញ្ចប់ការសិក្សា
ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់**

**ការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ
របស់ធនាគារ ហត្ថា ម.ក**

**AUDIT ON THE FINANCIAL STATEMENT OF
HATTHA BANK PLC.**

ជំនាញៈ សវនកម្ម

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ ៖ បណ្ឌិត កង ឱម

លោកគ្រូណែនាំ ៖ បេក្ខបណ្ឌិត យ៉ែម សុខហៀក

ឆ្នាំសិក្សា ៖ ឆ្នាំ២០២៣ - ២០២៥

**គណៈកម្មការត្រួតពិនិត្យរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវបញ្ចប់ការសិក្សា
ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ជំនាន់ទី២១
ប្រធានបទ៖ ការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ
របស់ធនាគារ ហត្ថា ម.ក**

លោកគ្រូណែនាំ

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ

បេក្ខបណ្ឌិត យ៉ែម សុខហៀក

បណ្ឌិត កង ឱម

សាកលវិទ្យាធិការរងអចិន្ត្រៃយ៍

នាយកមជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ

បណ្ឌិត ហ៊ុ គុជគន្ធលីនណា

បណ្ឌិត សេង សំអឿន

សាកលវិទ្យាធិការ

បណ្ឌិត ហេង វ៉ាន់ដា

ឧទ្ទិសស្នាដៃ

នាងខ្ញុំឈ្មោះ **ជិន ស៊ីម** ជាបេក្ខជនបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ ជំនាញ **សវនកម្ម** ជំនាន់ទី២១ នៃសាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដា

សូមឧទ្ទិសស្នាដៃ នៃការស្រាវជ្រាវនេះថ្វាយចំពោះព្រះវិញ្ញាណក្ខន្ធវីព្រះមហាក្សត្រខ្មែរ គ្រប់សម័យកាល ដែលព្រះអង្គបានធ្វើព្រះរាជបូជនីយកិច្ច ដើម្បីបុព្វហេតុជាតិនិងមាតុភូមិ។

សូមឧទ្ទិសស្នាដៃនៃការស្រាវជ្រាវនេះ ជូនចំពោះវិញ្ញាណក្ខន្ធមេដឹកនាំខ្មែរគ្រប់សម័យកាល ដែលបានធ្វើពលិកម្មគ្រប់បែបយ៉ាង ដើម្បីបុព្វហេតុជាតិ ប្រជាជន និងទឹកដី។

សូមឧទ្ទិសស្នាដៃនៃការស្រាវជ្រាវនេះ ជូនចំពោះវិញ្ញាណក្ខន្ធយុទ្ធជន យុទ្ធនារី កុលបុត្រ កុលធីតា និងជនរួមជាតិខ្មែរគ្រប់រូប ពុទ្ធបរិស័ទខ្មែរ និងជនស្នេហាជាតិទាំងអស់ ដែលបានធ្វើពលិកម្ម នៅគ្រប់សម័យកាល ដើម្បីបុព្វហេតុជាតិ មាតុភូមិ និងប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើងទាំងអស់គ្នា។

សូមឧទ្ទិសស្នាដៃនៃការស្រាវជ្រាវនេះ ជូនចំពោះពុទ្ធបរិស័ទខ្មែរ និងជនស្នេហាជាតិទាំងអស់ ដែលបាន លះបង់ ធ្វើពលិកម្មគ្រប់បែបយ៉ាងដើម្បីបុព្វហេតុជាតិមាតុភូមិ។

សូមឱ្យមាតុភូមិកម្ពុជា ស្ថិតនៅគង់វង្ស មានភាពរុងរឿងសម្បូរសប្បាយ មានភាពថ្លៃថ្នូរ និងថ្កុំថ្កើងតរៀងទៅ។

លេខកថា

ក្រោយពីបានសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ជំនាញសវនកម្ម នៅសាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដា អស់រយៈពេល២ឆ្នាំរួចមក នាងខ្ញុំបានទទួលនូវចំណេះដឹងជាច្រើន ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងមុខវិជ្ជាសវនកម្ម គណនេយ្យ ពន្ធជាពិសេសយល់ច្បាស់ថាជំនាញសវនកម្ម គឺជាជំនាញមួយដ៏មានសារៈសំខាន់ សម្រាប់តម្រូវការស្ថាប័នទាំងអស់ មិនថាស្ថាប័នរដ្ឋ ស្ថាប័នឯកជន ឬអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលឡើយ។ ក្នុងនោះផងដែរដើម្បីឱ្យការសិក្សារបស់និស្សិតកាន់តែស៊ីជម្រៅលើជំនាញរបស់ខ្លួន សាកលវិទ្យាល័យក៏បានបញ្ចូលមុខវិជ្ជាជាច្រើន ដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងកម្មវិធីសិក្សាទៅតាមកម្រិតពីឆ្នាំទីមួយ រហូតដល់ឆ្នាំទីពីរដែលត្រូវបញ្ចប់ការសិក្សា។

គ្រប់មុខវិជ្ជាទាំងអស់ សុទ្ធតែជាយានសម្រាប់ឱ្យនិស្សិតយកទៅប្រើប្រាស់ នៅក្នុងវិស័យការងារបានជាពិសេសនោះ គឺមុខវិជ្ជាគណនេយ្យដែលស្ថាប័នត្រូវឱ្យបុគ្គលិកពាក់ព័ន្ធត្រូវមានចំណេះដឹង ដើម្បីរៀបចំ និងកាន់កាប់បញ្ជីគណនេយ្យឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ស្របទៅតាមការណែនាំរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ដើម្បីជៀសវាងនូវបញ្ហាផ្សេងៗដែលអាចកើតមានឡើង និងធ្វើឱ្យមានការរាំងស្ទះដល់ដំណើរការអាជីវកម្មទៅថ្ងៃក្រោយ។

ដោយនាងខ្ញុំយល់ថាចំណេះដឹងខាងគណនេយ្យ ជាចំណេះដឹងបន្ថែមមួយទៀតដ៏មានសារៈសំខាន់សម្រាប់សវនករទាំងអស់ធ្វើការសិក្សាស្វែងយល់ និងស្របពេលដែលនាងខ្ញុំមានឱកាសបានសរសេររបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ផងនោះ ទើបនាងខ្ញុំសម្រេចចិត្តជ្រើសរើសនូវប្រធានបទមួយស្តីពី «ការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ ហត្ថា ម.ក» យកមកធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងចងក្រងជារបាយការណ៍ក្នុងគោលបំណងឱ្យអ្នកអាន និងអ្នកស្រាវជ្រាវក្រោយៗទៀតឱ្យយល់កាន់តែច្បាស់អំពីគណនេយ្យ។

នាងខ្ញុំសង្ឃឹមថា ការរៀបចំរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវនេះ នឹងបានចូលរួមចំណែកក្នុងការស្រាវជ្រាវរបស់និស្សិតជំនាន់ក្រោយៗ ព្រមទាំងអ្នកដទៃទៀត ដែលមានបំណងលើការសិក្សាពីជំនាញគណនេយ្យ។

ជាទីបញ្ចប់នាងខ្ញុំ សូមមេត្តាខន្តីអភ័យទោសពីសំណាក់សាស្ត្រាចារ្យ រាមច្បង និងមិត្តអ្នកអាន នូវរាល់កំហុសឆ្គងដែលកើតមានដោយអចេតនានៅក្នុងរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវនេះ ហើយនាងខ្ញុំរីករាយនិងទទួលយករាល់ការរិះគន់ក្នុងន័យស្ថាបនា ដើម្បីឱ្យការរៀបចំលើកក្រោយៗទៀតមានភាពល្អប្រសើរ។

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

នាងខ្ញុំជានិស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ ជំនាន់ទី២១ ជំនាញសវនកម្ម នៃសាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដា។

សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅដល់ព្រះ

លោកឪពុក និងអ្នកម្តាយ ដែលបានផ្តល់កំណើត ហើយខិតខំបីបាច់ថែរក្សាកូន ព្រមទាំងផ្គត់ផ្គង់ ដល់កូនសព្វបែបយ៉ាង ខិតខំលើកទឹកចិត្តកូនក្នុងការសិក្សាតាំងពីកូនចូលរៀនដំបូងរហូតមកដល់ពេលនេះ និងបានបង្រៀនកូនឱ្យចេះស្នេហាជាតិមាតុភូមិកម្ពុជា។

នាយក គណៈគ្រប់គ្រង បុគ្គលិក សាស្ត្រាចារ្យនៃសាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដា ដែលជានិច្ចកាលតែងតែ ផ្តល់នូវការលើកទឹកចិត្ត អនុគ្រោះដល់នាងខ្ញុំរហូតធ្វើឱ្យការសិក្សាបានបញ្ចប់ និងទទួលបានជោគជ័យគួរជាទី មោទនៈ។

ជាពិសេសសាស្ត្រាចារ្យ **បណ្ឌិត កង ឱម** និងលោកគ្រូ **យ៉ែម សុខហៀង** ដែលលោកបានផ្លាស់ប្តូរ វេលាដ៏មានតម្លៃ ដើម្បីជួយណែនាំដល់ការសរសេរបាយការណ៍របស់នាងខ្ញុំឱ្យរឹតតែមានភាពល្អប្រសើរ។

ជាទីបញ្ចប់នាងខ្ញុំ សូមលើកដៃសំពះបួងសួងដល់គុណព្រះរតនត្រ័យ និងវត្ថុស័ក្តិសិទ្ធិក្នុងលោកជួយ បីបាច់ថែរក្សាដល់លោកអ្នកមានគុណខាងលើឱ្យជួបតែសេចក្តីសុខគ្រប់ប្រការកុំបីអាក់ខានឡើយ។

សូមគោរពជូនពរដល់គុណបុណ្យការជនទាំងអស់ សូមជួបប្រទះនូវពុទ្ធពរទាំងបួនប្រការដ៏មហាប្រសើរគឺ៖ អាយុ វណ្ណៈ សុខៈ និងពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

អំណះអំណាច

នាងខ្ញុំសូមធានាអះអាង និងទទួលខុសត្រូវលើខ្លឹមសារនៅក្នុងរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវនេះថា របាយការណ៍ស្រាវជ្រាវនេះ គឺជាស្នាដៃស្រាវជ្រាវផ្ទាល់របស់នាងខ្ញុំ ដោយគ្មានពាក់ព័ន្ធជាមួយសារណា ឬ របាយការណ៍ស្រាវជ្រាវរបស់អ្នកផ្សេងទៀត។ ចំពោះទិន្នន័យលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវដែលមានក្នុង របាយការណ៍ស្រាវជ្រាវនេះ គឺថ្មីហើយក៏មិនទាន់មានជនណាម្នាក់យកទៅប្រើប្រាស់នៅក្នុងសារណា ឬ របាយការណ៍ស្រាវជ្រាវរបស់គេឡើយ។

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី.....ខែ.....ឆ្នាំ២០២.....

ហត្ថលេខា

ថ្ងៃ.....ខែ.....ឆ្នាំម្សាញ់ សប្តស័ក ព.ស. ២៥៦៩

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី.....ខែ.....ឆ្នាំ២០២.....

គ្រូលោត

សេចក្តីសង្ខេបនៃការស្រាវជ្រាវ

ការរីកចម្រើនយ៉ាងឆាប់រហ័សឥតឈប់ឈររបស់ធនាគារនៅប្រទេសកម្ពុជា និងការរីកដុះដាលនៃការរៀបចំគោលនយោបាយរបស់ក្រុមហ៊ុននីមួយៗដើម្បីធ្វើឱ្យក្រុមហ៊ុនមានតម្លាភាពល្អ ហើយដើម្បីឱ្យក្រុមហ៊ុនមានតម្លាភាពល្អ អ្នកគ្រប់គ្រងគម្បីត្រូវតែបង្កើតគោលនយោបាយ និងនីតិវិធីក្នុងការដឹកនាំ ធ្វើយ៉ាងណាឱ្យក្រុមហ៊ុនទទួលបានជោគជ័យ។ ជាពិសេសក្នុងការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុត្រូវឆ្លងកាត់ការធ្វើសវនកម្មដើម្បីឱ្យអ្នកប្រើប្រាស់យកទៅអាន ធ្វើការវិភាគ និងធ្វើការសម្រេចចិត្តផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ។ តើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ ធនាគារ ហត្ថា ម.ក ដែលបានឆ្លងកាត់ការធ្វើសវនកម្មហើយ មានលក្ខណៈយ៉ាងដូចម្តេច ? គោលបំណងសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវនេះ គឺស្វែងយល់អំពីលក្ខណៈរបស់របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ និងនីតិវិធីនានាដែលបានយកមកអនុវត្តក្នុងការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។

លទ្ធផលសំខាន់ៗនៃការស្រាវជ្រាវលើប្រធានបទខាងលើនេះ នាងខ្ញុំបានប្រមូលទិន្នន័យមួយចំនួនដែលទាក់ទងជាមួយនឹង ធនាគារ ហត្ថា ម.ក មានដូចជា៖ ប្រវត្តិដែលទាក់ទងនឹងប្រធានបទ ប្រវត្តិនៃការបង្កើតក្រុមហ៊ុន ច្បាប់នៅក្នុងការបង្កើតក្រុមហ៊ុន ទស្សនៈវិស័យ បេសកកម្ម ចរនាសម្ព័ន្ធ និងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុប្រចាំឆ្នាំរបស់ ធនាគារ ហត្ថា ម.ក ផ្ទាល់។

ក្រោយពីបានធ្វើការស្រាវជ្រាវទៅលើប្រធានបទ "ការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ ហត្ថា ម.ក" សរុបសេចក្តីមកនាងខ្ញុំសង្កេតឃើញថា នាយកដ្ឋានសវនកម្មផ្ទៃក្នុងរបស់ ធនាគារ ហត្ថា ម.ក បង្កើនសកម្មភាពរបស់ខ្លួនដោយបានធ្វើឱ្យមានភាពប្រសើរឡើងមួយកម្រិតទៀតក្នុងការបែងចែកថ្នាក់គ្រប់គ្រងជាន់ខ្ពស់ដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិ និងបេក្ខជនដែលមានបទពិសោធន៍។ ហើយរាល់របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារគឺឆ្លងកាត់ការធ្វើសវនកម្មយ៉ាងច្បាស់លាស់ល្អបំផុត។ យើងដឹងហើយថារបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុត្រូវបោះផ្សាយចេញទៅខាងក្រៅ ដើម្បីឱ្យអ្នកប្រើប្រាស់យកទៅអាន វិភាគ និងធ្វើការសម្រេចចិត្ត ដូច្នេះរបាយការណ៍ត្រូវតែមានភាពត្រឹមត្រូវ ដែលអាចជឿទុកចិត្តបាន។

ដំណោះស្រាយមួយចំនួនក្រោយពីបានសិក្សាស្រាវជ្រាវជាក់ស្តែងលើប្រធានបទមានដូចជា៖ រាល់ការធ្វើរបាយការណ៍ត្រូវតែស្របតាមស្តង់ដារដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានកំណត់។ របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុត្រូវតែឆ្លងកាត់ការធ្វើសវនកម្មមុននឹងបោះផ្សាយចេញ ដើម្បីបញ្ជាក់ភាពត្រឹមត្រូវនៃរបាយការណ៍។

Research Summary

The rapid and continuous growth of banks in Cambodia, along with the development of corporate policies aimed at ensuring transparency, is significant. To maintain good transparency, management must establish policies and procedures that lead the company toward success. In particular, financial reports must undergo auditing processes to guarantee that users can read, analyze, and base their financial decisions on them. This research focuses on examining the characteristics of Hattha Bank's financial reports, which have been audited. The primary objective is to understand the nature of these reports and the auditing procedures applied to them.

Key findings from this research include the collection of various data related to Hattha Bank, such as its background, the history of the company's establishment, the legal framework for company creation, and its vision, mission, structure, and financial reports.

After studying the topic of "Auditing Hattha Bank's Financial Reports," I observed that the internal audit department has improved its operations by enhancing the management structure, which includes qualified and experienced personnel. Moreover, all of the bank's financial reports undergo a thorough and well-defined audit process.

It is widely understood that financial reports must be published externally to allow users to read, analyze, and make informed decisions. Therefore, these reports must be accurate and trustworthy.

Based on the findings of this research, several solutions can be proposed. Firstly, it is crucial to ensure that all reports comply with government standards. Additionally, financial reports should be audited before publication to verify their accuracy.

មាតិកា

ឧទ្ទិសស្នាដៃ	i
អារម្ភកថា	ii
សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ	iii
អំណះអំណាង	iv
សេចក្តីសង្ខេបនៃការស្រាវជ្រាវ	v
Research Summary	vi

ជំពូកទី១: សេចក្តីផ្តើម

១.១. លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ	1
១.២. ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ	1
១.៣. គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ	2
១.៤. ទំហំ ដែនកំណត់ និងវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ	2
១.៤.១. ទំហំ ដែនកំណត់	2
១.៤.២. វិសាលភាព	2
១.៥. វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ	2
១.៥.១. វិធីសាស្ត្រដែលបានយកមកប្រើប្រាស់ក្នុងការសរសេរ	2-3
១.៥.២. វិធីសាស្ត្រក្នុងការប្រមូលទិន្នន័យ	3
១.៦. សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ	3
១.៧. រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ	4

ជំពូកទី២: វិភាគទិន្នន័យ

២.១. លក្ខណៈទូទៅនៃការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ	5
២.១.១. និយមន័យរបស់ធនាគារ	5
២.១.២. ប្រវត្តិរបស់ធនាគារ	5-6
២.១.៣. តួនាទីរបស់ធនាគារ	6
២.១.៤. មុខងាររបស់ធនាគារ	7-9
២.២. សមាសធាតុនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ	9
២.២.១. និយមន័យរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ	9-10
២.២.២. ប្រវត្តិនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ	10
២.២.៣. សមាសធាតុនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ	10-11
២.២.៤. ធាតុនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ	11-12
២.៣. នីតិវិធីដើម្បីធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ	12
២.៣.១. និយមន័យសវនកម្ម	12-13
២.៣.២. ប្រវត្តិនៃសវនកម្ម	13-14

២.៣.៣. ប្រភេទនៃសវនកម្ម.....	14

ជំពូកទី៣: លទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវ

៣.១. ស្ថានភាពទូទៅរបស់ធនាគារ ហត្ថា ម.ក	15
៣.១.១. ប្រវត្តិរបស់ធនាគារ ហត្ថា ម.ក.....	15-16
៣.១.២. ចក្ខុវិស័យ បេសកកម្ម របស់ធនាគារ ហត្ថា ម.ក.....	17
៣.១.៣. ចេតនាសម្បជ្រកប្រគល់ (តួនាទី និងភារកិច្ច).....	17-18
៣.២. សមាសធាតុនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ.....	18
៣.២.១. របាយការណ៍សវនកម្មឯករាជ្យ.....	18-24
៣.២.២. របាយការណ៍ស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ គិតត្រឹមថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣.....	25
៣.២.៣. របាយការណ៍ចំណេញ-ខាត និងលទ្ធផលលម្អិតផ្សេងៗ សម្រាប់ដំណាច់ ការិយបរិច្ឆេទ ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០២៣.....	26
៣.២.៤. របាយការណ៍បម្រែបម្រួលមូលធនរួម.....	27
៣.២.៥. របាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់ សម្រាប់ដំណាច់ការិយបរិច្ឆេទ ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣.....	28-29
៣.២.៦. កំណត់សម្គាល់លើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការិយបរិច្ឆេទ ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣.....	29-35
៣.២.៧. របាយការណ៍ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល	35-37
៣.៣. នីតិវិធីដើម្បីធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ	37
៣.៣.១. វិធីសាស្ត្រយល់ដឹងពីអាជីវកម្មរបស់អង្គភាព (Business Acknowledge).....	37
៣.៣.២. វិធីសាស្ត្រឆែកឆេរលើប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងផ្ទៃក្នុង.....	38
៣.៣.៣. វិធីសាស្ត្រឆែកឆេរលើកំណត់ត្រាប្រតិបត្តិការ.....	38
៣.៣.៤. វិធីសាស្ត្រឆែកឆេរលើសមតុល្យនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ.....	38
៣.៣.៥. នីតិវិធីវិភាគ.....	38

ជំពូកទី៤: ការវិភាគចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ

៤.១. ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង	40
៤.២. ការវិភាគលើចំណុចខ្សោយ	40

ជំពូកទី៥: សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងការផ្តល់អនុសាសន៍

៥.១. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន	41
៥.២. ការផ្តល់អនុសាសន៍	42

ឯកសារយោង

ឧបសម្ព័ន្ធ

ជំពូកទី១
សេចក្តីផ្តើម

១.១. លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ

ប្រទេសកម្ពុជាយើង គឺជាប្រទេសដែលធ្លាប់បានឆ្លងកាត់សង្គ្រាមអស់ជាច្រើនទសវត្សរ៍ ហើយបានឆ្លងកាត់សម័យកាលមួយចំនួនដែលគួរឱ្យកត់សម្គាល់ សម័យកាលនោះបានក្លាយជាប្រវត្តិសាស្ត្រមនុស្សជាតិ។ ប្រវត្តិសាស្ត្រនៃការតស៊ូ និងប្រវត្តិសាស្ត្រដ៏ដូចគ្នាបំផុតដែលធ្វើឱ្យប្រជាជនខ្មែរទូទាំងប្រទេសចងចាំដាក់ជាប់ក្នុងដួងចិត្ត និងមិនអាចបំភ្លេចបានរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន។

សម័យទាំងនោះរួមមានដូចជា សម័យអាណាចក្រអង្គរ សម័យមួយដែលមានអរិយធម៌ស្រស់ផូរផង់ និងចំណាស់ជាងគេ ដែលបានទទួលបានការកោតសរសើរយ៉ាងស្ងប់ស្ងែងពីបណ្តាប្រទេសជាច្រើននៅលើពិភពលោក។ បន្ទាប់មកគឺសម័យអាណានិគមនិយមបារាំង ដែលប្រទេសកម្ពុជាបានស្ថិតក្រោមការត្រួតត្រារបស់បារាំងសេស ក្នុងសម័យនោះ បារាំងបានធ្វើកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងនៅកម្ពុជាទាំងស្រុង មានប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល ប្រព័ន្ធដីកនាំ និងក្បួនច្បាប់ផ្សេងៗជាច្រើនទៀត។ បន្ទាប់ពីទទួលបានបូរណភាពទឹកដីពេញលេញពីប្រទេសបារាំង ប្រទេសកម្ពុជាក៏បានខិតខំអភិវឌ្ឍប្រទេសឱ្យមានភាពរីកចម្រើនឡើងវិញ។ ហើយមកទល់ពេលបច្ចុប្បន្នប្រទេសកម្ពុជាមានការអភិវឌ្ឍជាច្រើន តាមរយៈវិស័យជាច្រើនដូចជា វិស័យពាណិជ្ជកម្ម វិស័យឧស្សាហកម្ម វិស័យកសិកម្ម វិស័យធនាគារ វិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងវិស័យដទៃផ្សេងទៀត។

ជាក់ស្តែងវិស័យធនាគារនៅកម្ពុជា ជាវិស័យមួយដែលជួយជំរុញសេដ្ឋកិច្ចឱ្យមានភាពរីកចម្រើនតាមរយៈការផ្តល់ប្រាក់កម្ចី ការទទួលប្រាក់បញ្ញើ និងសន្សំ សេវាផ្ទេរប្រាក់ សេវាកម្ចី បណ្តាញដាក់ប្រាក់ សេវាធានារ៉ាប់រង សេវាបង់ពន្ធ ការផ្តល់សេវាទូទាត់ចំណាយផ្សេងៗ ការចូលរួមការងារសង្គម។ល។ ធនាគារ ហត្ថាម.ក ជាធនាគារមួយធ្វើប្រតិបត្តិការជួយសម្រួលដល់សេដ្ឋកិច្ច និងជួយសម្រួលដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ក្នុងការប្រើប្រាស់សេវាផ្សេងៗយ៉ាងសម្បូរបែប។ ដោយសារតែវិស័យធនាគារមានសន្ទុះរីកចម្រើនខ្លាំង ហេតុដូច្នេះទើបនាងខ្ញុំសម្រេចចិត្តជ្រើសរើសយកប្រធានបទពាក់ព័ន្ធនឹង “ការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ ហត្ថាម.ក” យកមកធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ។

១.២. ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ

ជាទូទៅបញ្ហាអាចកើតមានឡើងនៅគ្រប់ពេលវេលា និងគ្រប់ទីកន្លែង។ ដូចនេះក្នុងនាមជាម្ចាស់ក្រុមហ៊ុន អ្នកគ្រប់គ្រង ឬជាបុគ្គលិកក៏ដោយក៏ត្រូវដឹងដែរថា តើមានបញ្ហាប្រឈមអ្វីខ្លះដែលគេជួបប្រទះសព្វថ្ងៃ។ មិនថាគ្រប់វិស័យអាជីវកម្មរកស៊ីទាំងអស់សុទ្ធតែត្រូវស្វែងយល់ និងរកដំណោះស្រាយចំពោះបញ្ហាទាំងនោះ ព្រោះថាបរិយាកាសតែងតែមានភាពបត់បែន រីឯបញ្ហាក៏ប្លែកៗទៅតាមនោះដូចគ្នាដែរ។ ដើម្បីជាទុននិងកញ្ចក់សម្រាប់ឆ្លុះបញ្ចាំងពីទិដ្ឋភាពទូទៅជុំវិញប្រធានបទនៃ "ការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ ហត្ថាម.ក" យើងគប្បីស្វែងយល់ពីសំណួរដែលមានដូចខាងក្រោមនេះ៖

- ១. តើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ ធនាគារ ហត្ថាម.ក មានសមាសធាតុប៉ុន្មានយ៉ាង? អ្វីខ្លះ?
- ២. តើមាននីតិវិធីអ្វីខ្លះ ដើម្បីធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ ធនាគារ ហត្ថាម.ក?

១.៣. គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ

ការស្រាវជ្រាវមានគោលបំណងទៅលើចំណុចសំខាន់ៗនៅក្នុងប្រធានបទ "ការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ ធនាគារ ហត្ថា ម.ក" ដែលមានដូចខាងក្រោមនេះ៖

- ស្ថានភាពទូទៅរបស់ ធនាគារ ហត្ថា ម.ក
- ការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ
- ចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយរបស់ ធនាគារ ហត្ថា ម.ក
- សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងការផ្តល់អនុសាសន៍

១.៤. ទំហំ ដែលកំណត់ និងវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ

១.៤.១. ទំហំ ដែលកំណត់

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះ គឺផ្តោតតែទៅលើប្រធានបទ និងការអនុវត្តការងារការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍សវនកម្មរបស់ ធនាគារ ហត្ថា ម.ក ទីស្នាក់ការកណ្តាល ដែលមានទីតាំងនៅ ភូមិព្រែកស្វាយ២ ឃុំឈើទាល ស្រុកកៀនស្វាយ ខេត្តកណ្តាល ចំពោះបញ្ហាផ្សេងៗដែលមិនទាក់ទងនឹងប្រធានបទ ខ្ញុំមិនបានលើកយកមកសរសេរលម្អិតនោះទេ ហើយដែលសរសេរក្នុងកិច្ចការស្រាវជ្រាវនេះ ជាទិន្នន័យដែលប្រមូលបានពីអង្គភាពខាងលើផ្តល់ឱ្យតាមរយៈការស្រាវជ្រាវ។ ក្នុងនោះផងដែរខ្ញុំសង្ឃឹមថាក្រោយការបញ្ចប់ការស្រាវជ្រាវនេះ ខ្ញុំទទួលបានចំណេះដឹងថ្មីៗបន្ថែមតាមរយៈការសរសេរកិច្ចការស្រាវជ្រាវនេះ ដែលមានការផ្សារភ្ជាប់ទ្រឹស្តី និងការអនុវត្តប្រកបដោយបទពិសោធន៍។

១.៤.២. វិសាលភាព

ដោយសារការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះមានរយៈពេលកំណត់ហើយឯកសារមួយចំនួនរបស់ធនាគារ ជាឯកសារសំងាត់ ដូច្នេះជាហេតុធ្វើឱ្យនាងខ្ញុំមានការលំបាកខ្លះៗក្នុងការប្រមូលទិន្នន័យឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ និងពេញលេញ។ ហេតុនេះនាងខ្ញុំសូមធ្វើការផ្តោតសំខាន់ទៅលើការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍សវនកម្មរបស់ធនាគារ ហត្ថា ម.ក តែនៅក្នុងឆ្នាំ២០២៣ មកសិក្សាតែប៉ុណ្ណោះ។

១.៥. វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ

១.៥.១. វិធីសាស្ត្រដែលបានយកមកប្រើប្រាស់ក្នុងការសរសេរ

ការស្រាវជ្រាវ គឺជាការសង្កេតទៅលើប្រភពដើម និងភាពគ្មានលម្អៀងដោយការខិតខំព្យាយាមដើម្បីបង្កើនចំណេះដឹង និងភាពអាចយល់បានក្នុងការបន្ថែមលើភាពពិតជាក់ស្តែង និងគោលការណ៍ដែលមានស្រាប់។ ការស្រាវជ្រាវបង្កើតឱ្យមានគំនិតថ្មី និងជាការជ្រាបចូលនូវចំណេះដឹងថ្មីៗ ដែលបានបង្កើតទស្សនៈវិស័យដ៏វែងឆ្ងាយ និងការអភិវឌ្ឍនូវអ្វីដែលថ្មីៗ។ វាជួយឱ្យយើងមានអនុភាពខ្ពស់ក្នុងការបង្កើតនូវលទ្ធផល ដែលមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ និងមានភាពទាក់ទាញក្នុងការបង្កើនចំណេះដឹង។ លទ្ធផលក្នុងការស្រាវជ្រាវ អាចឆ្លុះបញ្ចាំងទៅនឹងទ្រឹស្តី និងសម្មិតកម្មដែលមាន ហើយវាអាចផ្តល់នូវគុណប្រយោជន៍ក្នុងការវិភាគនូវព្រឹត្តិការណ៍និងបាតុភូតផ្សេងៗ។ ការស្រាវជ្រាវអាចប្រើប្រាស់សម្រាប់ជាទិន្នន័យពិតផ្ទាល់ខ្លួន ហើយវាជាការបញ្ជាក់នូវសំណួរដែលមាន និងការត្រៀមនូវចម្លើយរួចជាស្រេច។ រាល់ទិន្នន័យត្រូវបានប្រមូលតាមរយៈបទពិសោធន៍ ការស្ទង់មតិ ឬទ្រឹស្តីដទៃទៀត។

ដូចនេះការស្រាវជ្រាវ គឺជាការសិក្សាដែលប្រកបដោយការយកចិត្តទុកដាក់ មានប្រព័ន្ធច្បាស់លាស់ អត់ធ្មត់ និងជាការស៊ើបអង្កេតក្នុងវិស័យនៃចំណេះដឹង ទាំងនេះធ្វើឡើងដើម្បីបង្កើតគោលការណ៍ឈានទៅ រកការពិតជាក់ស្តែង ចំណែកការសិក្សាស្រាវជ្រាវរបស់នាងខ្ញុំ គឺខ្ញុំផ្ដោតយ៉ាងសំខាន់ទៅលើការធ្វើសវនកម្ម លើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ ធនាគារ ហត្ថា ម.ក។ រាល់ការធ្វើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដែលអាចជឿទុកចិត្ត បាននោះលុះត្រាតែឆ្លងកាត់ការធ្វើសវនកម្ម។

១.៥.២. វិធីសាស្ត្រក្នុងការប្រមូលទិន្នន័យ

ការប្រមូលទិន្នន័យជាដំណើរការមួយក្នុងការទទួលបានព័ត៌មាន ដែលមានការពាក់ព័ន្ធហើយត្រូវ បានរៀបចំចងក្រង និងប្រមូលផ្តុំសម្រាប់ធ្វើការវិភាគ ទិន្នន័យដែលប្រមូលបានជាខ្លឹមសារដែលមាន សារៈសំខាន់ក្នុងការស្រាវជ្រាវ ដោយសារតែទិន្នន័យដែលប្រមូលបានជាខ្លឹមសារគ្រឹះដ៏រឹងមាំ ក្នុងការវិភាគ និង វាយតម្លៃ។ បន្ទាប់ពីធ្វើការកំណត់បញ្ហា និងគោលបំណងស្រាវជ្រាវរួចមក ការស្រាវជ្រាវចាប់ផ្តើមដំណើរ ការទៅលើការប្រមូលទិន្នន័យមានពីរបែប គឺទិន្នន័យទី១ (Primary Data) ក្នុងនោះមានការសាកសួរ ការ សម្ភាសន៍ ការសង្កេតជាដើម និងទិន្នន័យទី២ (Secondary Data) គឺសំដៅដល់ឯកសារដែលមានស្រាប់ក្នុង នោះមានដូចជាប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិច (អ៊ីនធឺណិត) បណ្ណាល័យវិទ្យាស្ថានវាន់ដា ឬបណ្ណាល័យសាធារណៈ ផ្សេងៗ។

១.៦. សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ

ក្រោយពីបានសិក្សាស្រាវជ្រាវអស់មួយរយៈពេលកន្លងមកទៅលើរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវមួយនេះ យើងសង្កេតឃើញថារបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវនេះបានផ្តល់នូវសារៈប្រយោជន៍ជាច្រើនចំពោះ៖

➢ **ចំពោះខ្លួនឯង**

- ទទួលបានចំណេះដឹងបន្ថែម អំពីដំណើរការនៃការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ។
- យល់កាន់តែច្បាស់អំពីទ្រឹស្តីមេរៀនដែលបានសិក្សាកន្លងមក។
- ទទួលបានបទពិសោធន៍ខ្លះៗ អំពីការងារសវនកម្មរបស់សវនករឯករាជ្យ។

➢ **ចំពោះអង្គភាព**

- បង្កើនការទុកចិត្តពីសំណាក់សាធារណៈជន តាមរយៈការបោះផ្សាយនូវរបាយការណ៍សវនកម្ម ជាសាធារណៈ ដោយបានឆ្លងកាត់ការធ្វើសវនកម្មពីសវនករឯករាជ្យ។
- យល់ដឹងអំពីចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយរបស់ស្ថាប័នខ្លួន ដើម្បីជាឱកាសសម្រាប់យកទៅធ្វើការ អភិវឌ្ឍខ្លួនបន្ថែម។
- ទទួលបានការផ្សព្វផ្សាយជាប្រយោលទៅកាន់សាធារណៈជន តាមរយៈការស្រាវជ្រាវរបស់និស្សិត។

➢ **ចំពោះសង្គម**

- ជាប្រភពឯកសារមួយសម្រាប់សាធារណៈជន មិត្តអ្នកអាន ក៏ដូចជាសម្រាប់និស្សិតជំនាន់ក្រោយៗ យកទៅសិក្សាស្វែងយល់ អាស្រ័យលើតម្រូវការជាក់ស្តែងរៀងៗខ្លួន។

១.៧. រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ

ក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវសរសេររបាយការណ៍នេះ បានបែងចែកជា៥ជំពូកដូចខាងក្រោម៖

ជំពូកទី១៖ សេចក្តីផ្តើម

នៅក្នុងជំពូកនេះបាននិយាយអំពី លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ ដែនកំណត់ និងវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ និងរចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ។

ជំពូកទី២៖ រំលឹកទ្រឹស្តី

ជំពូកនេះបាននិយាយអំពី និយមន័យសវនកម្ម ប្រវត្តិសវនកម្ម ប្រភេទសវនកម្ម និយមន័យរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ប្រវត្តិរបស់ធនាគារ ហត្ថា ម.ក និងទ្រឹស្តីសំខាន់ៗផ្សេងទៀតដែលជាប់ទាក់ទងទៅនឹងប្រធានបទនៃការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។

ជំពូកទី៣៖ លទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវ

និយាយអំពីលទ្ធផលដែលទទួលបានពីការស្រាវជ្រាវគឺ ស្ថានភាពរបស់ធនាគារ ហត្ថា ម.ក អំពីប្រវត្តិគ្រួសារនៃធនាគារ ហត្ថា ម.ក ទីតាំងរបស់ធនាគារ ទស្សនៈវិស័យ បេសកកម្ម និងគុណតម្លៃរបស់ធនាគារ ហត្ថា ម.ក និងរចនាសម្ព័ន្ធរបស់ធនាគារផងដែរ។ សមាសធាតុនៃរបាយការណ៍សវនកម្មរបស់ធនាគារក្រោយពេលធ្វើសវនកម្មរួចហើយ និងនីតិវិធីដើម្បីធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍។

ជំពូកទី៤៖ ការវិភាគចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ

ជំពូកនេះនិយាយអំពីការវិភាគទៅលើចំណុចដែលអនុវត្តន៍ជាក់ស្តែងក្នុងគោលបំណងវិភាគឱ្យឃើញនូវចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយទាំងឡាយដើម្បីធ្វើការកែលម្អឡើងវិញ។

ជំពូកទី៥៖ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងការផ្តល់អនុសាសន៍

ជំពូកនេះគឺនិយាយអំពីការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានទៅលើគ្រប់ចំណុចទាំងអស់ និងធ្វើការផ្តល់នូវយោបល់ជាអនុសាសន៍ទៅលើចំណុចដែលត្រូវកែលម្អ។

ជំពូកទី២

ការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ

២.១. លក្ខណៈទូទៅនៃការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ

២.១.១. និយមន័យរបស់ធនាគារ

និយមន័យទី១៖ ធនាគារត្រូវបានគេកំណត់ដូចខាងក្រោម៖

- មុខងារសេដ្ឋកិច្ចដែលវាបម្រើ
- សេវាដែលវាផ្តល់ដល់អតិថិជនទាំងឡាយ
- មូលដ្ឋានស្របច្បាប់ចំពោះអត្ថិភាពរបស់វា។

និយមន័យទី២៖ ធនាគារគឺជាគ្រឹះស្ថានអន្តរការីមានមុខងារទទួលប្រាក់បញ្ញើពីសាធារណៈជន ហើយនឹងប្រើប្រាស់ពួកវាជាប្រភពមូលនិធិដ៏សំខាន់ ដើម្បីបង្កើតកម្ចីធុរៈកិច្ច និងកម្ចីមិនមែនធុរៈកិច្ច។

- ធនាគារ គឺជាស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុដែលធ្វើប្រតិបត្តិការផ្តល់នូវសេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុច្រើនប្រភេទដូចជា ទទួលប្រាក់បញ្ញើដែលគ្មានមុខសញ្ញាប្រើប្រាស់ និងប្រាក់សន្សំពីសាធារណជន ផ្តល់ឥណទានឱ្យឯកត្តជន និងក្រុមហ៊ុនអាជីវកម្មជំនួញដោយយកការប្រាក់ព្រមទាំងផ្តល់សេវាលើការងារទូទាត់ និងធ្វើការវិនិយោគក្រោមរូបភាពជាសញ្ញាប័ណ្ណ និងមូលបត្រមានតម្លៃដើម្បីស្វែងរកប្រាក់ចំណេញសម្រាប់ម្ចាស់ក្រុមហ៊ុន។
- ធនាគារ គឺជាស្ថាប័ន ឬគ្រឹះស្ថានសម្រាប់ទូទាត់ប្រាក់បញ្ញើ ឬបណ្តាក់ទុនជាបណ្តាញប្រមូលប្រាក់សន្សំ ដែលឥតប្រើប្រាស់ ឬដែលនៅទំនេរនៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ចយកទៅចែកចាយនៅតាមគ្រប់វិស័យសេដ្ឋកិច្ចតាមរយៈការឱ្យឥណទានដើម្បីលើកស្ទួយសកម្មភាព និងអភិវឌ្ឍន៍សង្គម។ ក្រោមច្បាប់របស់ប្រទេសកម្ពុជា ធនាគារគឺជានិតិសម្បទាពិសេសក្នុងការរើសយកប្រតិបត្តិការធនាគារជាមុខរបរប្រក្រតី។ ហើយប្រតិបត្តិការដែលជាសកម្មភាពធនាគាររួមមាន៖
  - ការផ្តល់ឥណទានគ្រប់ប្រភេទចំពោះសាធារណៈជន ដោយមានកម្រៃរាប់បញ្ចូលទាំងឥណទានភតិសន្យា និងការសន្យាតាមហត្ថលេខា
  - ការទទួលប្រាក់បញ្ញើមិនមានមុខសញ្ញាប្រើពីសាធារណៈជន
  - ការដាក់ឱ្យអតិថិជនប្រើប្រាស់នូវមធ្យោបាយទូទាត់ជារូបិយវត្ថុ ឬជារូបិយប័ណ្ណ។

២.១.២. ប្រភេទរបស់ធនាគារ

ដើមកំណើតធនាគារ គឺគ្មានអ្នកណាដឹងពិតប្រាកដទេថាអាជីវកម្មនេះបានចាប់កំណើត ពីពេលណាមកនោះទេ ប៉ុន្តែតាមការស្រាវជ្រាវបានឱ្យដឹងថាធនាគារមានដើមកំណើតមកពីហាងមាសឬជាទង់នៅសម័យបុរាណ។ ហាងប្រាក់ទទួលប្រាក់បញ្ញើជាមាស និងហិរញ្ញវត្ថុមានតម្លៃដទៃទៀតក្នុងករណីខ្លះក៏ផ្តល់ជាប្រាក់លើការផ្ញើរនេះ។ នៅពេលអតិថិជនផ្ញើរមាស និងទទួលវិក័យប័ត្រដែលចេញដោយជាងមាសក្នុងនោះបានបញ្ជាក់ ពីចំនួន និង ប្រភេទនៃមាសដែលបានផ្ញើរ។ ក្រោយមកអ្នកផ្ញើរមាសយល់ឃើញថាការខាតបង់

¹ គេហទំព័រ <https://www.academia.edu>

ទូទាត់ដោយ ប្រើវិក័យប័ត្រជាងមានសកម្មភាពងាយស្រួល និង មានសុវត្ថិភាពជាងការចាយមាសផ្ទាល់ហើយ ចាប់ពីពេល នោះមកវិក័យប័ត្រជាងមាសក៏ដំណើរការដូចជាលុយដែលនាពេលបច្ចុប្បន្នមានឈ្មោះថា "មូលប្បទានប័ត្រ"។ ដោយឆ្លងកាត់រយៈពេលដ៏យូរក្រោយមក ជាងមាសបានពិនិត្យឃើញថាមាសដែល អតិថិជនយកមកផ្ញើអាច រក្សាទុកនូវតម្លៃមួយចំនួននៅក្នុងឃ្លាំង ដោយសារក្នុងគ្រាជាមួយគ្នានោះអតិថិជន មួយចំនួនដកមាសពីឃ្លាំងរបស់ជាងមាស រីឯមួយចំនួនទៀតយកមកផ្ញើសារជាថ្មី។ ចាប់ពីពេលនោះមក អាជីវកម្មនៅក្នុងហាងមាសក៏ដំណើរការដោយ ផ្តល់ជាប្រាក់កម្ចីទៅឱ្យអតិថិជនមួយចំនួនផ្សេងទៀត តាមរយៈការបោះវិក័យប័ត្របន្ថែមតម្រូវទៅតាមចំនួនមាសដែលមានក្នុងឃ្លាំងវាជាការចាប់កំណើតធនាគារ តាំងពីពេលនោះមក។ តាមការស្រាវជ្រាវបានឱ្យដឹងថា ធនាគារមានដើមកំណើតមុនគេគឺនៅប្រទេស អ៊ីតាលី។

២.១.៣ តួនាទីរបស់ធនាគារ

➢ ធនាគារមានតួនាទីសំខាន់ៗដូចខាងក្រោម៖

- តួនាទីអន្តរការី៖ បង្វែរការសន្សំជាសាច់ប្រាក់ពីសាធារណៈជនឱ្យទៅជាឥណទាន សម្រាប់ សហគ្រាសពាណិជ្ជកម្ម និងសហគ្រាសផ្សេងទៀត ដើម្បីវិនិយោគនៅក្នុងការសាងសង់ សម្ភារៈបរិក្ខារ ឧបករណ៍ប្រើប្រាស់ និងសន្និធិ។ល។
- តួនាទីទូទាត់៖ គឺជាការអនុវត្តនូវការទូទាត់ផ្សេងៗសម្រាប់ទំនិញ និងសេវាកម្មក្នុងនាមជាអតិថិជន របស់ពួកគេដូចជា ការចេញ និងការទូទាត់ជំរះមូលប្បទានប័ត្រផ្ទេរសាច់ប្រាក់ ការទូទាត់តាមប្រព័ន្ធ អេឡិចត្រូនិច និងការដកប្រាក់តាមប្រព័ន្ធម៉ាស៊ីនទំនើបអេតីអឹម(ATM)។
- តួនាទីជាអ្នកធានា៖ ឈរពីខាងក្រោយអតិថិជនរបស់គេ ដើម្បីធ្វើការទូទាត់ ឬសងនូវបំណុលរបស់ អតិថិជន នៅពេលដែលអតិថិជនទាំងនោះមិនអាចសងឱ្យទៅម្ចាស់បំណុលរបស់គេក្នុងកាលៈទេសៈ ចៃដន្យ ដោយធនាគារគ្រាន់តែចេញនូវលិខិតឥណទាន ដើម្បីបង្ហាញនូវទឹកប្រាក់នៅក្នុងគណនី អតិថិជនរបស់គេ។
- តួនាទីគ្រប់គ្រងហានិភ័យ៖ ជួយទៅដល់អតិថិជនក្នុងការរៀបចំនូវការគ្រប់គ្រងប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុ សម្រាប់ការកើតមានហានិភ័យនៃការបាត់បង់ទ្រព្យសម្បត្តិ និងជីវិតមនុស្ស។
- តួនាទីជាទីប្រឹក្សាលើការសន្សំ ជួយដល់អតិថិជនលើការផ្តល់ការប្រឹក្សាយោបល់សម្រាប់គោលដៅ រយៈពេលវែងក្នុងការធ្វើឱ្យមានជីវិតល្អប្រសើរ ដូចជាគម្រោងសាងសង់ឬគម្រោងអាជីវកម្មផ្សេងៗ ដើម្បីជៀសវាងទុកប្រាក់សន្សំមិនចរនៅលើទីផ្សារ។
- តួនាទីជាអ្នកថែរក្សាវត្ថុមានតម្លៃ៖ ទុកដាក់វត្ថុមានតម្លៃរបស់អតិថិជន និងវាយតម្លៃប្រកបដោយ សុក្រិតភាពនូវតម្លៃរបស់ទ្រព្យសកម្ម ឬទ្រព្យសម្បត្តិ ដែលធ្វើប្រតិបត្តិការនៅលើទីផ្សារ។
- តួនាទីជាភ្នាក់ងារ៖ ក្នុងនាមជាអ្នកតំណាងឱ្យអតិថិជនដើម្បីចាត់ចែង និងការពារនូវទ្រព្យសកម្ម របស់ពួកគេ ឬទទួលទូទាត់លក់ចេញ និងទិញចូលនូវបំណុលភាគហ៊ុននានា។ ជាធម្មតាសកម្មភាព ទាំងនេះ ត្រូវបានផ្តល់ឱ្យដោយនាយកដ្ឋានសកម្មភាពរបស់ធនាគារ។

២.១.៤. មុខងាររបស់ធនាគារ

សាជីវកម្មឧស្សាហកម្មធុនធំៗ អតិថិជនម្នាក់ៗ និងអាជីវកម្មតូចទាំងអស់នឹងមានទំនាក់ទំនងជាមួយធនាគារខាងហិរញ្ញវត្ថុ។ ដូច្នេះធនាគារត្រូវមានមុខងារ ៣ សំខាន់ៗគឺ ៖

- មុខងារទទួលប្រាក់បញ្ញើ
- មុខងារធ្វើការទូទាត់
- មុខងារឥណទាន

១. មុខងារទទួលប្រាក់បញ្ញើ (The Deposit Function)

ក. តើគេធ្វើការផ្ញើយ៉ាងដូចម្តេច? (How are deposits made?)

- សេវាមានលក្ខណៈងាយស្រួល (Convenience service)
- ប្រព័ន្ធផ្ទេរតាមអេឡិចត្រូនិច (Electronic funds transfer system : EFTS)
- ការផ្ទេរតាមរយៈធនាគារ និងធនាគារ (Transfer between bank)
- ការផ្ទេរនៅក្នុងធនាគារតែមួយ (Transfer within a bank)

ខ. ការត្រួតពិនិត្យប្រាក់បញ្ញើ (Examining Deposits): មុនពេលទទួលប្រាក់បញ្ញើពីអតិថិជន ជាការសំខាន់ណាស់ដែលត្រូវតែធ្វើការត្រួតពិនិត្យនូវប្រាក់បញ្ញើនោះ ដូច្នេះធនាគារត្រូវតែដឹងនូវអ្វីដែលខ្លួនគួរទទួលយក។

- រូបិយវត្ថុក្លែងក្លាយ (Counterfeit currency)
- បង្ខំលេខ (Endorsements)
- ការផ្ញើរបស់អាជីវកម្ម (Business deposits)

២. មុខងារទូទាត់ (Payment Function)

- មូលប្បទានប័ត្រ គឺជាយាន្តមួយមានសុវត្ថិភាព និងមានការងាយស្រួលបំផុតសម្រាប់ធ្វើការទូទាត់ហើយត្រូវបានគេទទួលយកដោយមានភាពជឿជាក់ និងត្រឹមត្រូវ។
- ដោយមានការស្រាវជ្រាវ និងមានការអភិវឌ្ឍន៍នូវប្រព័ន្ធផ្ទេរទូទាត់មូលនិធិតាមអេឡិចត្រូនិចមួយចំនួនហើយតាមចំនួននេះ (Electronic Funds Transfer System : EFTS) ចេះតែកើនឡើងនូវអតិថិជនបានកំពុងតែប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធ (ATMs) ដើម្បីទទួលសាច់ប្រាក់ដោយមិនចាំបាច់ចេញមូលប្បទានប័ត្រអោយ។

៣. មុខងារឥណទាន (Credit Function)

ក. ប្រភេទជាមូលដ្ឋាននៃការឱ្យខ្ចីរបស់ធនាគារ (Basic types of bank loan)

- កម្ចីលើអចលនទ្រព្យ (Real estate loans)
- កម្ចីលើផ្នែកអន្តរធនាគារ (Interbank loans) កម្ចីឱ្យអ្នកប្រើប្រាស់ (Consumer loans)
- កម្ចីទៅឱ្យផ្នែកពាណិជ្ជកម្ម និងឧស្សាហកម្ម (Commercial and industrial loans) កម្ចីផ្នែកនេះ មានរយៈពេលវែងជាងមួយឆ្នាំ។

ខ. ដំណើរការនៃការឱ្យឥណទាន

គោលបំណងនៃការឱ្យខ្ចីលើផ្នែកពាណិជ្ជកម្មគឺធ្វើយ៉ាងណាឱ្យកម្ចីនោះទទួលបាននូវប្រាក់ចំណេញដោយមានហានិភ័យទាប។ ដំណើរការឥណទាននេះ រួមមានមុខងារ ៣ ជាសំខាន់ ៖

➢ ការអភិវឌ្ឍន៍អាជីវកម្ម និងវិភាគឥណទាន (Business development & Credit Analysis)៖ ការអភិវឌ្ឍន៍អាជីវកម្ម គឺដំណើរការនៃសេវាទីផ្សារ និងការវិភាគឥណទានជាសំខាន់ គឺវិភាគទៅលើហានិភ័យសំខាន់ៗមួយចំនួន ដែលអាស្រ័យទៅលើ៥ ចំណុចនៃការឱ្យឥណទានទៅគេ ៖

- ចរិតលក្ខណៈ (Character)
- មូលធន (Capital)
- សមត្ថភាព (Capacity)
- លក្ខខណ្ឌ (Condition)
- វត្ថុបញ្ចាំ (Collateral)

➢ ផ្នែកប្រតិបត្តិការ និងគ្រប់គ្រងឥណទាន (Credit Executive and Administration)៖ នៅពេលកម្ចីមួយបានកើតឡើងនោះមន្ត្រីផ្នែកនេះនឹងបញ្ជាក់ប្រាប់ដល់អ្នកខ្ចី និងរៀបចំនូវឯកសារយល់ព្រមលើកម្ចី។

- ពិនិត្យមើលលក្ខណៈពិសេសនៃប្រតិបត្តិការកម្ចីណាមួយដែលទាក់ទង និងធ្វើឱ្យមានប្រយោជន៍ដ៏ប្រសើរដល់ធនាគារ។
- នៅពេលធនាគារឱ្យមូលនិធិទៅអតិថិជនខ្ចី វានឹងក្លាយជាដៃគូមានប្រសិទ្ធភាព។

➢ ការត្រួតពិនិត្យឥណទាន (Credit Review)៖ នៅពេលកម្ចីមួយត្រូវបានអនុម័តឡើង គោលបំណងសំខាន់នៃការត្រួតពិនិត្យឥណទានគឺបន្ថយហានិភ័យ។ ហើយការត្រួតពិនិត្យនេះ ត្រូវបានបែងចែកជាពីរផ្នែក ៖

- ការត្រួតពិនិត្យនូវសកម្មភាពកម្ចីដែលមានស្រាប់
- ដោះស្រាយនូវកម្ចីដែលមានបញ្ហា

គ. កត្តាឥណទានជាមូលដ្ឋានបួនយ៉ាង (Four Basic Credit Factors)

- ចរិតលក្ខណៈរបស់អ្នកខ្ចី ដើម្បីឱ្យមានជោគជ័យក្នុងការខ្ចី គឺត្រូវមើលលើភាពស្មោះត្រង់អ្នកខ្ចី
- ការប្រើប្រាស់នូវមូលនិធិដែលបានខ្ចី ការយល់ដឹងនូវការប្រើប្រាស់ប្រាក់កម្ចី បានជួយអ្នកវិភាគយល់ថា៖ តើកម្ចីដែលគេបានស្នើឡើង គឺមានលក្ខណៈសមហេតុផល និងគួរយកឬអត់ ? ប្រភពដំបូងនៃការទូទាត់សង ជំនាញខាងហិរញ្ញវត្ថុ និងគណនេយ្យរបស់អ្នកវិភាគ គឺសំខាន់ណាស់នៅក្នុងការកំណត់លទ្ធភាពរបស់អ្នកខ្ចី ដើម្បីឱ្យគេទូទាត់សងនូវកម្ចីដែលចេញពីចលនាសាច់ប្រាក់។ ប្រភពបន្ទាប់នៃការទូទាត់សង ជាទូទៅចលនាសាច់ប្រាក់ពីដំណើរអាជីវកម្មជាប្រភពមួយសំខាន់បំផុតក្នុងការទូទាត់សងនូវប្រាក់កម្ចី។ ហើយជានិច្ចកាលរបស់ដាក់បញ្ចាំជាប្រភពទី២ នៃការទូទាត់សង។

- កម្ចីដែលអាក្រក់បំផុត (The worst loans)
- កម្ចីទៅឱ្យបងប្អូន (Loans to relatives)
- កម្ចីទៅឱ្យនិយោជក ឬ និយោជិត (loans to employers or employees)

- កម្ចីឱ្យផ្នែកខាងនយោបាយ (Political loans)
- កម្ចីឱ្យរដ្ឋាភិបាល (Government loans)
- កម្ចីឱ្យទៅដៃគូ (Loans to partner)²។

២.២. សមាសធាតុនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ

២.២.១. និយមន័យរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ

របាយការណ៍ គឺជាឯកសារមួយដែលបង្ហាញព័ត៌មានក្នុងទម្រង់រៀបចំសម្រាប់ ទស្សនិកជនជាក់លាក់ និងគោលបំណង ទោះបីរបាយការណ៍សង្ខេប អាចត្រូវបានបញ្ជូនដោយផ្ទាល់មាត់ក៏ដោយក៏សេចក្តី រាយការណ៍ទាំងស្រុងត្រូវបានបង្ហាញជាទម្រង់ឯកសារដែរ។

របាយការណ៍ អាចបំពេញមុខងារបួនខុសៗគ្នា និងពេលខ្លះទាក់ទងគ្នាហើយអាចប្រើជាការត្រួតពិនិត្យដើម្បីធានាថានាយកដ្ឋានទាំងអស់ដំណើរការបានត្រឹមត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានដើម្បីផ្តល់ការវិភាគ និងបញ្ចុះបញ្ចូលអ្នកដទៃឱ្យធ្វើសកម្មភាព។

ហិរញ្ញវត្ថុ គឺជាការអនុវត្តនៃគោលការណ៍សេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីធ្វើការសម្រេចចិត្តដែលទាក់ទងនឹងការបែងចែករូបិយវត្ថុ ស្ថិតនៅក្រោមលក្ខខណ្ឌនៃភាពមិនពិតប្រាកដ(ហានិភ័យ)។ ម្យ៉ាងវិញទៀត នៅក្នុងហិរញ្ញវត្ថុយើងបានម្តងពី រូបិយវត្ថុ និងតម្លៃអនាគត។ វិនិយោគិនទាំងឡាយបែងចែកមូលធនរបស់ពួកគេនៅក្នុងទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ ជាច្រើនតាមលំដាប់ដោយ ដើម្បីសម្រេចគោលបំណងរបស់ពួកគេ ហើយអង្គធុរកិច្ច និង រដ្ឋាភិបាលបានស្នើមូលនិធិតាមរយៈការបោះផ្សាយប័ណ្ណបំណុលផ្សេងៗសម្រាប់ទ្រទ្រង់ដល់ប្រតិបត្តិការរបស់ពួកគេ។

របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ គឺជារបាយការណ៍ដែលរៀបចំឡើងដោយផ្អែកលើវិធីសាស្ត្រគណនេយ្យ មានន័យថា ការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុពីផ្នែកទាំងស្រុងទៅលើការកត់ត្រាទិន្នន័យរបស់គណនេយ្យនៅក្នុងបណ្តាសៀវភៅផ្សេងៗ។

➢ របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ មានសារៈសំខាន់ណាស់ ចំពោះអ្នកពាក់ព័ន្ធដូចខាងក្រោម៖

- អ្នកគ្រប់គ្រងក្រុមហ៊ុនផ្ទាល់៖ នៅក្នុងការរៀបចំនូវគម្រោងហិរញ្ញវត្ថុផ្សេងៗ ពីផ្នែកទាំងស្រុងលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ក្រុមហ៊ុន ដើម្បីធ្វើការសម្រេចចិត្តឱ្យបានត្រឹមត្រូវតាមស្ថានភាពជាក់ ស្តែង។
- បុគ្គល និងអង្គភាពខាងក្រៅក្រុមហ៊ុន៖ វិនិយោគិន ម្ចាស់បំណុល និងភាគីពាក់ព័ន្ធ មុននឹងធ្វើការសម្រេចផ្សេងៗជាមួយក្រុមហ៊ុន ពួកគេត្រូវតែស្វែងយល់ពីរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុឱ្យបានច្បាស់របស់ក្រុមហ៊ុន ដើម្បីដឹងពីចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយរបស់វា។

ប្រភេទនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ (Type of Financial Statement) មានដូចជា៖

- ចំនួនភាគហ៊ុនសកម្ម (ភាគហ៊ុនធម្មតា) (Share Outstanding)៖ គឺជាចំនួនភាគហ៊ុនធម្មតា ដែលក្រុមហ៊ុនបានបោះផ្សាយ។

² គេហទំព័រ <https://khemsarith.wordpress.com>

- ប្រាក់ចំណេញក្នុងមួយភាគហ៊ុន (Earnings Per Share) ៖ គឺជាប្រាក់ចំណេញ ដែលសល់ពីការបែងចែកភាគលាភឱ្យម្ចាស់ភាគហ៊ុនអាទិភាព ដោយគិតក្នុងមួយសន្លឹកភាគហ៊ុនធម្មតា។

២.២.២. ប្រភេទនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ

របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ គឺជាឯកសារសំខាន់មួយក្នុងវិស័យគណនេយ្យ និងហិរញ្ញវត្ថុ ដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់បង្ហាញអំពីស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ សកម្មភាពហិរញ្ញវត្ថុ និងលទ្ធផលប្រតិបត្តិការរបស់សហគ្រាស ឬអង្គភាពណាមួយក្នុងរយៈពេលជាក់លាក់។ ប្រព័ន្ធនៃរបាយការណ៍នេះមិនមែនទើបនឹងមានឡើយទេ ប៉ុន្តែវាមានការវិវឌ្ឍន៍ជាបន្តបន្ទាប់តាំងពីសម័យបុរាណរហូតដល់សម័យបច្ចុប្បន្ន។

នៅសម័យបុរាណ គ្រប់ប្រទេសដែលមានប្រព័ន្ធពាណិជ្ជកម្ម ឧទាហរណ៍ ដូចជា ប្រទេសអេហ្ស៊ីប បាប៊ីឡូន និងរដ្ឋអាធិបតេយ្យរ៉ូម បានប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រកំណត់ត្រាហិរញ្ញវត្ថុក្នុងលក្ខណៈសាមញ្ញ ដើម្បីរក្សាទុកព័ត៌មានអំពីបំណុល ប្រាក់ចំណូល និងការចំណាយ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ នៅក្នុងសតវត្សទី 15 លោក Luca Pacioli ដែលជាសាស្ត្រាចារ្យគណិតវិទ្យាជនជាតិអ៊ីតាលី បានបង្ហាត់សៀវភៅមួយឈ្មោះថា Summa de Arithmetica ដែលក្នុងនោះមានការពិពណ៌នាអំពីប្រព័ន្ធគូសមនឹង (Double-entry bookkeeping system) ប្រព័ន្ធនេះបានក្លាយជាគ្រឹះយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់គណនេយ្យសម័យទំនើប និងជាមូលដ្ឋាននៃការចេញរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុចាប់តាំងពីពេលនោះមក។

នៅក្នុងសតវត្សទី 19 និង 20 ពេលដែលឧស្សាហកម្ម និងសេដ្ឋកិច្ចមានការរីកចម្រើនយ៉ាងខ្លាំងក្រុមហ៊ុន និងអង្គភាពហិរញ្ញវត្ថុបានចាប់ផ្តើមដាក់ចេញរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុយ៉ាងទូលំទូលាយ ដើម្បីជួយឱ្យអ្នកវិនិយោគ អាជ្ញាធរ និងភាគីពាក់ព័ន្ធនានាអាចយល់អំពីស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់ក្រុមហ៊ុន។ នៅតាមបណ្តាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ដូចជា អង់គ្លេស និងសហរដ្ឋអាមេរិក បានបង្កើតស្ថាប័នដូចជា Financial Accounting Standards Board (FASB) និង International Accounting Standards Committee (IASC) ដើម្បីបង្កើតស្តង់ដារគណនេយ្យឱ្យមានភាពតាមស្តង់ដារ និងអាចប្រៀបធៀបបាន។

២.២.៣. សមាសធាតុនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ

- របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុមានសមាសធាតុចំនួន ៤ គឺ ៖
  - **របាយការណ៍តុល្យការ (Balance Sheet)** ៖ គឺជារបាយការណ៍ដែលរាយការណ៍នូវទ្រព្យសកម្ម បំណុល និងដើមទុនម្ចាស់របស់ក្រុមហ៊ុនអាជីវកម្មក្នុងកាលបរិច្ឆេទជាក់លាក់មួយ ។ តារាងតុល្យការគឺជាតារាងមួយដែលគេរៀបចំឡើងនៅក្នុងការិយបរិច្ឆេទ បង្ហាញពីទ្រព្យសកម្ម បំណុល និងមូលធនម្ចាស់ពិតប្រាកដដែលមាននៅក្នុងក្រុមហ៊ុន ។
  - **របាយការណ៍លទ្ធផល (Income Statement)** ៖ បង្ហាញនូវគ្រប់ផលចំណូល និងបន្ទុកចំណាយ និងបង្ហាញនូវលទ្ធផលជាប្រាក់ចំណេញ ឬខាតបង់របស់ក្រុមហ៊ុនក្នុងអំឡុងពេលជាក់លាក់មួយ។ ប្រសិនបើចំណូលធំជាងចំណាយ មានន័យថាចំណេញសុទ្ធ ប៉ុន្តែបើចំណូលតូចជាងចំណាយមានន័យថាខាតសុទ្ធ ។
  - **របាយការណ៍ដើមទុនម្ចាស់ (Statement of Owners Equity)** ៖ ជារបាយការណ៍បង្ហាញបម្រែបម្រួលកើនឡើង ឬថយចុះនៃដើមទុនម្ចាស់សម្រាប់អំឡុងពេលជាក់លាក់មួយ។ ទ្រព្យម្ចាស់ គឺជាការ អះអាងរបស់ម្ចាស់លើទ្រព្យសកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុន វាជាប្រយោជន៍ម្ចាស់លើទ្រព្យសកម្មរបស់

ក្រុមហ៊ុនបន្ទាប់ពីដកបំណុលចេញ។ ទ្រព្យម្ចាស់ត្រូវបានគេហៅថាទ្រព្យសកម្មសុទ្ធ (Net Assets) ដែរ។ ការវិនិយោគរបស់ម្ចាស់ និងចំណូលបង្កើតដើមទុនម្ចាស់ ហើយដើមទុនម្ចាស់នោះថយចុះ ដោយសារការដកទុនរបស់ម្ចាស់ និងបន្ទុកចំណាយជាឥទ្ធិពលនៃការកើនឡើង ឬថយចុះនៃ ទុនម្ចាស់ ។

- របាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់ (Statement of Cash Flow) ៖ មានវិធីពីរយ៉ាងដើម្បីបង្កើតលំហូរ សាច់ប្រាក់គឺ៖ វិធីសាស្ត្រផ្ទាល់ និងវិធីសាស្ត្រមិនផ្ទាល់។ គោលបំណងដ៏សំខាន់របស់របាយការណ៍ លំហូរសាច់ប្រាក់ គឺផ្តល់ព័ត៌មានអំពី Cash receipts, Cash Payment, Net Change in Cash បណ្តាលមកពីសកម្មភាពវិនិយោគ និងសកម្មភាពហិរញ្ញប្បទានរបស់ក្រុមហ៊ុនក្នុងរយៈពេលមួយ ។ របាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់ចាត់ទុកជា Cash receipts, Cash Payment ស្ថិតក្នុងសកម្មភាព ប្រតិបត្តិការសកម្មភាពវិនិយោគ និងសកម្មភាពហិរញ្ញប្បទាន ។

២.២.៤. ធាតុនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ

របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុមានធាតុជាបន្តបន្ទាប់ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យកំណត់ស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់ ក្រុមហ៊ុន។ ធាតុទាំងនេះត្រូវគ្នាទៅនឹងទិន្នន័យជាក់លាក់ និងស្តង់ដារអន្តរជាតិដែលអនុញ្ញាតឱ្យព័ត៌មានត្រូវ បានរៀបចំតាមបែបរៀបចំ។ នេះបង្ហាញពីគុណសម្បត្តិផ្សេងៗគ្នានៅក្នុងពិភពជំនួញ។

ទ្រព្យសម្បត្តិ៖ សំដៅទៅលើទ្រព្យសម្បត្តិឬសិទ្ធិស្របច្បាប់ដែលក្រុមហ៊ុនមានលើទំនិញដែលមាន តម្លៃរូបិយវត្ថុមួយចំនួន។ វាត្រូវបានគេចាត់ទុកថា តម្លៃនេះអាចតំណាងឱ្យផលប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចនាពេល អនាគត។ ទ្រព្យសម្បត្តិអាចមានលក្ខណៈជាក់ស្តែងដូចជា អាគារ គ្រឿងម៉ាស៊ីន និងគ្រឿងសង្ហារឹម។ ទោះជា យ៉ាងណាក៏ដោយពួកគេក៏អាចជាអរូបីដូចជាប៉ាតង់ឬពាណិជ្ជសញ្ញាផងដែរ។ ទ្រព្យសម្បត្តិត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ ជាថេរ និងបច្ចុប្បន្ន។ ទ្រព្យសម្បត្តិមានកាលកំណត់ គឺជាទ្រព្យដែលរក្សាទុកនៅក្នុងក្រុមហ៊ុនក្នុងរយៈពេល យូរ។ ម៉្យាងទៀតទ្រព្យសម្បត្តិបច្ចុប្បន្ន គឺជាទ្រព្យដែលត្រូវបានប្តូរទៅជាសាច់ប្រាក់យ៉ាងឆាប់រហ័ស ឧទាហរណ៍៖ វិក័យប័ត្រដែលទទួលបាន។

អកម្ម(បំណុល)៖ គឺជាការតំណាងហិរញ្ញវត្ថុនៃកាតព្វកិច្ចបច្ចុប្បន្នដែលក្រុមហ៊ុនមួយបានបង្កឡើង ដោយសកម្មភាពកន្លងមក។ វាត្រូវបានគេចាត់ទុកថាការបំពេញសកម្មភាពទាំងនេះអាចតំណាងឱ្យផល ប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច។ ក្នុងករណីទាំងអស់បំណុល គឺជាកាតព្វកិច្ចដែលមានមូលដ្ឋានច្បាប់។ នេះអាចជាកិច្ច សន្យាឬការធានាបំណុលត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជាថេរ និងមិនមែនថេរ បំណុលបច្ចុប្បន្នសំដៅទៅលើកាតព្វកិច្ច ដែលត្រូវបង់ក្នុងរយៈពេលបច្ចុប្បន្ន។ នៅក្នុងវេនបំណុលដែលមិនមែនជាថេរ គឺជាបំណុលដែលត្រូវ បង់ក្នុង រយៈពេលយូរ។ ឧទាហរណ៍៖ ប្រាក់កម្ចីរយៈពេលវែង។

ប្រាក់ចំណូល៖ សំដៅទៅលើប្រាក់ចំណូលសេដ្ឋកិច្ចដែលក្រុមហ៊ុនទទួលបានជាលទ្ធផលនៃការលក់ ផលិតផលឬសេវាកម្មរបស់ខ្លួន។ ទាំងនេះត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជាប្រាក់ចំណូលដុលនិងប្រាក់ចំណូលសុទ្ធ។ ប្រាក់ចំណូលដុលគឺជាចំណូលដែលទទួលបានក្នុងកំឡុងពេលមួយដោយមិនគិតពីថ្លៃដើមផលិតកម្មដូចជា ប្រាក់ខែ កំរៃជើងសារវត្ថុធាតុដើមជាដើម ។ ម៉្យាងទៀតប្រាក់ចំណូលសុទ្ធត្រូវនឹងតម្លៃដែលនៅសល់នៅពេល ដែលថ្លៃ ដើមផលិតកម្មទាំងអស់ត្រូវបានដកចេញពីប្រាក់ចំណូលដុល។ ប្រាក់ចំណូលមិនដូចប្រាក់ចំណេញ

ទេ ក្នុងករណីទាំងនោះដែលតម្លៃនៃការចំណាយធំជាងតម្លៃនៃសំបុត្រនោះមិនមានអត្ថប្រយោជន៍ទេ ដូច្នេះវាអាចមានប្រាក់ចំណូលសូម្បីតែក្នុងករណីដែលមានការខាតបង់ក៏ដោយ។

ការចំណាយ៖ វាសំដៅទៅលើបណ្តាញសេដ្ឋកិច្ចទាំងអស់ ដែលចាំបាច់សម្រាប់ការបង្កើតប្រាក់ចំណូលតាមរយៈការលក់ផលិតផលឬសេវាកម្ម។ នេះរួមបញ្ចូលទាំងប្រាក់ខែឧបករណ៍ប្រើប្រាស់ និងវត្ថុធាតុដើមដែលចាំបាច់សម្រាប់ដំណើរការអាជីវកម្ម។ គំនិតនៃ "ការចំណាយ" គឺខុសគ្នាពីគំនិតនៃ "ការទូទាត់" ។ វាត្រូវបានគេចាត់ទុកថាក្រុមហ៊ុនមួយចំណាយនៅពេលវិកាយនឹងសេវាកម្មជាក់លាក់។ ផ្ទុយទៅវិញការទូទាត់ សំដៅទៅលើប្រតិបត្តិការជាក់លាក់ដែលសំណងសេដ្ឋកិច្ចនៃការចំណាយនោះត្រូវបានធ្វើឡើង។ ភាពខុសគ្នា នេះគឺមានសារៈសំខាន់ពីព្រោះការទូទាត់អាចកើតឡើងនៅពេលវេលាខុសគ្នាជាងការចំណាយ។ ឧទាហរណ៍៖ នៅពេលដែលវិជ្ជាជីវៈថ្មីត្រូវបានជួលការចំណាយត្រូវបានកើតឡើងចាប់ពីពេល ដែលគាត់ចាប់ផ្តើមផ្តល់សេវាកម្មរបស់គាត់។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយការទូទាត់ប្រាក់កើតឡើងនៅកាលបរិច្ឆេទដែលនិយោជិកទទួលបានប្រាក់ខែរបស់គាត់ជារៀងរាល់ខែ។

ប្រាក់ចំណេញ៖ គឺជាអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច ដែលបណ្តាលមកពីប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មដែលអនុវត្តដោយក្រុមហ៊ុន។ ពួកវាត្រូវបានគេទៅនឹងប្រាក់ចំណូលសរុបដកចំណាយសរុប។ ជាធម្មតាពាក្យ "ចំណេញ" ក៏សំដៅទៅលើភាពខុសគ្នារវាងថ្លៃលក់នៃផលិតផលជាក់លាក់មួយនិងថ្លៃដើមនៃការផលិត។ គំនិតនេះក៏សំដៅ ទៅលើការកើនឡើងនៃភាគហ៊ុនរបស់ក្រុមហ៊ុនដែលជាលទ្ធផលនៃប្រតិបត្តិការ ដែលមិនមានជាញឹកញាប់នៅ ក្នុងសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្លួន។ ឧទាហរណ៍៖ ការលក់គ្រឿងម៉ាស៊ីនសម្រាប់តម្លៃធំជាងតម្លៃដែលបានចុះបញ្ជីក្នុងភាគហ៊ុន និងបង្ហាញពីប្រាក់ចំណេញសម្រាប់ក្រុមហ៊ុនដែលមិនចូលរួមក្នុងការទិញនិងលក់គ្រឿងម៉ាស៊ីន។

ការបាត់បង់៖ ការខាតបង់របស់ក្រុមហ៊ុនសំដៅទៅលើការធ្លាក់ចុះនៃទ្រព្យសម្បត្តិដែលជាលទ្ធផលនៃប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មរបស់ក្រុមហ៊ុន។ ទាំងនេះអាចកើតឡើងនៅក្នុងការអនុវត្តសកម្មភាពធម្មតាក្នុងករណីទាំងនោះដែលថ្លៃដើមផលិតកម្មទាបជាងប្រាក់ចំណូល ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយពួកគេក៏អាចកើតឡើងជាលទ្ធផលនៃប្រតិបត្តិការផ្សេងៗគ្នាដែរ។ ឧទាហរណ៍៖ ការលក់គ្រឿងម៉ាស៊ីនក្នុងតម្លៃទាបជាងការចុះបញ្ជីក្នុងមូលធនមានន័យថានឹងកាត់បន្ថយសមធម៌។ វាចាំបាច់ណាស់ក្នុងការចងចាំថាការបាត់បង់ និង ចំណាយគឺជាគំនិតដែលបង្ហាញពីភាពជាក់ស្តែងផ្សេងៗគ្នា ការចំណាយបង្ហាញពីការកាត់បន្ថយទ្រព្យសម្បត្តិទោះយ៉ាងណាក៏ដោយវាកើតឡើងមុនពេលប្រតិបត្តិការហើយត្រូវបានតម្រង់ឆ្ពោះទៅរកការបង្កើតប្រាក់ចំណេញ។ ផ្ទុយទៅវិញការបាត់បង់ គឺជាការថយចុះនូវទ្រព្យសម្បត្តិដែលកើតឡើងបន្ទាប់ពីប្រតិបត្តិការជំនួញដូច្នេះពួកគេមិនអាចបង្កើតប្រាក់ចំណេញជាបន្តបន្ទាប់បានទេ។³

២.៣. នីតិវិធីដើម្បីធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ

២.៣.១. និយមន័យសវនកម្ម

សវនកម្ម គឺជាមុខវិជ្ជាបែបវិទ្យាសាស្ត្រដែលសិក្សាអំពី ការតាមដាន ឆែកឆេរ រុករក ស្នាក់ចាប់ ប្រមូល ភស្តុតាង ប្រឹក្សា វាយតម្លៃ។ សវនកម្ម គឺជាវិធីសាស្ត្រក្នុងការស្វែងរកកំហុសរបស់អ្នកប្រតិបត្តិ។

³ គេហទំព័រ <https://khemsaritheducation.wordpress.com>

សវនកម្ម គឺជាដំណើរការនៃការត្រួតពិនិត្យរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរួមជាមួយព័ត៌មានគណនេយ្យផ្សេងទៀតរបស់អង្គភាពអាជីវកម្ម។ វាគឺជានីតិវិធីជាប្រព័ន្ធដែលស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចរបស់អង្គភាពត្រូវបានវិភាគ។ បុគ្គលដែលទទួលខុសត្រូវក្នុងដំណើរការនេះត្រូវបានគេហៅថា"សវនករ"។

សវនកម្មមានបីប្រភេទខុសៗគ្នា៖ សវនកម្មផលិតផលនិងសេវាកម្ម (Product Audit) សវនកម្មដំណើរការ (Process Audit) និងសវនកម្មប្រព័ន្ធ (System Audit)។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយវិធីសាស្ត្រផ្សេងទៀតដូចជាពិនិត្យមើលឡើងវិញលើឯកសារ អាចជួលក្រុមហ៊ុនឯករាជ្យខាងក្រៅ ដើម្បីគាំទ្រដល់ប្រភេទសវនកម្មទៅទាំងបីនេះដែរ។ សវនកម្មខ្លះត្រូវបានដាក់ឈ្មោះតាមគោលបំណងឬវិសាលភាពរបស់ពួកគេ។ វិសាលភាពនៃសវនកម្ម នាយកដ្ឋាន ឬមុខងារគឺជានាយកដ្ឋាន ឬមុខងារពិសេស។ គោលបំណងនៃសវនកម្មលើការគ្រប់គ្រងពាក់ព័ន្ធនឹងផលប្រយោជន៍របស់អ្នកគ្រប់គ្រង ដូចជាការវាយតម្លៃអំពីផ្នែកផ្សេងៗនៃការអនុវត្ត ឬប្រសិទ្ធភាពរបស់វា។

សវនកម្ម ត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជាពីរគឺ៖ សវនកម្មផ្ទៃក្នុង និងសវនកម្មផ្ទៃក្រៅ ដែលអាស្រ័យលើទំនាក់ទំនងរវាងអ្នកចូលរួម។ សវនកម្មផ្ទៃក្នុងត្រូវបានអនុវត្តដោយបុគ្គលិកនៃអង្គភាពរបស់អ្នក។ សវនកម្មផ្ទៃក្រៅត្រូវបានអនុវត្តដោយភ្នាក់ងារខាងក្រៅ។ សវនកម្មផ្ទៃក្នុង ជារឿយៗត្រូវបានគេសំដៅទៅលើការធ្វើសវនកម្មជាលើកដំបូងខណៈពេលសវនកម្មផ្ទៃក្រៅអាចជាការទី២ ឬទី៣។

២.៣.២. ប្រវត្តិនៃសវនកម្ម

នៅដំណាក់កាលដំបូងនៃអរិយធម៌វិធីសាស្ត្រនៃការរក្សាគណនីគឺមិនមានភាពច្បាស់លាស់។ បុគ្គលនោះធ្លាប់ស្តាប់គណនីដែលអានដោយគណនេយ្យកម្មករ ដើម្បីពិនិត្យមើលពួកគេត្រូវបានគេស្គាល់ថាជាសវនករ។ ការធ្វើសវនកម្មមានអាយុកាលដូចគណនេយ្យហើយមានសញ្ញាណនៃអត្ថិភាពរបស់វានៅក្នុងវប្បធម៌បុរាណទាំងអស់ដូចជាមេសូប៉ូតាមៀក្រិកអេហ្ស៊ីបរ៉ូមចក្រភពអង់គ្លេស និងឥណ្ឌា Arthashastra ដោយ Kautilya ច្បាប់លម្អិតសម្រាប់គណនេយ្យ និង សវនកម្មហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ នៅសម័យបុរាណគោលបំណងសំខាន់នៃសវនកម្មគឺដើម្បីទទួលបានព័ត៌មានអំពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុនិងកំណត់ត្រាអាជីវកម្ម។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ថ្មីៗនេះសវនកម្មបានចាប់ផ្តើមរួមបញ្ចូលនូវប្រធានបទមិនមែនហិរញ្ញវត្ថុ ដូចជាសុវត្ថិភាពសន្តិសុខ ការអនុវត្តប្រព័ន្ធព័ត៌មាន និងកង្វល់បរិស្ថាន។ ជាមួយអង្គការមិនស្វែងរកប្រាក់ចំណេញ និងទីភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាលមានការកើនឡើងនូវតម្រូវការ ក្នុងការធ្វើសវនកម្មដោយពិនិត្យមើលភាពជោគជ័យរបស់ពួកគេក្នុងការបំពេញនូវគោលបំណងបេសកកម្មនៃអាជីវកម្ម។ ប្រភពដើមនៃការធ្វើសវនកម្មអាចមានដើមកំណើតនៅសតវត្សរ៍ទី១៨ នៅពេលដែលការអនុវត្តផលិតកម្មទ្រង់ទ្រាយធំបានវិវត្តជាលទ្ធផលនៃបដិវត្តន៍ឧស្សាហកម្ម។ ប្រព័ន្ធនៃការត្រួតពិនិត្យ និងការត្រួតពិនិត្យរាប់ត្រូវបានអនុវត្តដើម្បីរក្សាគណនីសាធារណៈនៅដើមសម័យអេហ្ស៊ីបក្រិក និងរ៉ូម។ ទសវត្សចុងក្រោយនៃសតវត្សរ៍ទី១៥ គឺជាកំឡុងពេលដ៏សំខាន់មួយដែលកម្លាំងព្រហ្មទណ្ឌ ជំនួយត្រូវបានផ្តល់ដោយអាជីវកម្ម និងពាណិជ្ជកម្មដោយក្រុមហ៊ុន Renaissance នៅក្នុងប្រទេសអ៊ីតាលី ហើយគោលការណ៍នៃការធ្វើបញ្ជីឈ្មោះទ្រព្យត្រូវបានវិវត្ត និងបោះពុម្ពនៅឆ្នាំ១៨៩៤ នៅទីក្រុង Venice ប្រទេសអ៊ីតាលីដោយ Luca Paciolo។ ប្រព័ន្ធគណនេយ្យនេះ មានសមត្ថភាពអាចកត់ត្រារាល់ប្រតិបត្តិការលក់រាយ។ បដិវត្តន៍ឧស្សាហកម្មនៃប្រទេសអង់គ្លេសគឺជាចំណុចសំខាន់មួយទៀតនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រពាណិជ្ជកម្ម និងអាជីវកម្ម។ បដិវត្តន៍ឧស្សាហកម្មបាននាំឱ្យមានការពង្រីកទំហំនៃប្រតិបត្តិការ

ជួញដូរដែលបង្ខំឱ្យប្រាក់កាន់តែច្រើនហើយពាណិជ្ជករធម្មតាត្រូវបានគេបង្ខំឱ្យផ្សំជាមួយភាពជាដៃគូជាមួយអ្នកដទៃ។ ដូច្នេះសហគ្រាសធំមួយត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងទម្រង់ជាក្រុមហ៊ុនដៃគូ និងក្រុមហ៊ុនភាគហ៊ុនរួមគ្នា។ ការរីកចម្រើននៃសហគ្រាសពាណិជ្ជកម្មមុន និងក្រោយបដិវត្តន៍នេះបានអមជាមួយប្រព័ន្ធគណនេយ្យប្រសើរឡើង។ ក្រៅពីក្រុមហ៊ុនអង់គ្លេសបានធ្វើឱ្យម្ចាស់ភាគហ៊ុនដឹងថាសវនកម្មឯករាជ្យ និងមិនលំអៀងអាចការពារផលប្រយោជន៍របស់ពួកគេបានយ៉ាងល្អ ការវិវត្តបែបនេះមានឥទ្ធិពលផ្ទាល់ទៅលើការវិវត្តនៃការអនុវត្តសវនកម្ម ប៉ុន្តែការធ្វើសវនកម្មគណនីជំនួញមិនអាចមានលក្ខណៈស្តង់ដាររហូតដល់សតវត្សទី១៩។ ធម្មនុញ្ញមួយបានបញ្ចូលវិទ្យាស្ថានគណនេយ្យក្នុងប្រទេសអង់គ្លេស និងដែលនៅថ្ងៃទី១១ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៨៨០ គោលបំណងសំខាន់នៃការបញ្ចូលនេះគឺដើម្បីរៀបចំសវនករ។ នៅខែមករា ឆ្នាំ១៩២៣ សមាគមគណនេយ្យករ និងសវនករជនជាតិអង់គ្លេស ត្រូវបានបង្កើតឡើងហើយមនុស្សម្នាក់អាចមានសមត្ថភាពពេញលេញក្នុងការធ្វើការជាសវនករជំនាញបន្ទាប់ពីជម្រះការប្រឡង។

២.៣.៣. ប្រភេទនៃសវនកម្ម

- សវនកម្ម មានពីរប្រភេទគឺ៖ សវនកម្មផ្ទៃក្រៅ និងសវនកម្មផ្ទៃក្នុង
- សវនកម្មផ្ទៃក្រៅ (External Audit): គឺជាសវនកម្មឯករាជ្យមិនស្ថិតនៅក្រោមអង្គភាព ឬស្ថាប័នណាឡើយ។ និងមានតួនាទីតាមដាន ឆែកឆេរ ប្រមូលភស្តុតាង រួចវាយតម្លៃ ថាតើអ្នកគ្រប់គ្រងរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ (Financial Statement) ស្របតាមស្តង់ដារគណនេយ្យដែរ ឬទេ ? រួចចេញរបាយការណ៍សវនកម្មមានលក្ខណៈ៤យ៉ាងគឺ៖ 1. Unqualified 2. Qualified 3. Disclaimer 4. Adverse ជូនអ្នកប្រើប្រាស់ខាងក្រៅ ដើម្បីអាន វិភាគ និងធ្វើការសម្រេចចិត្តផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច។
- របាយការណ៍សវនកម្ម ៤ យ៉ាងគឺ៖

1. Unqualified Opinion: របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុស្របតាមស្តង់ដារគណនេយ្យទាំងស្រុង មិនមានបញ្ហាធំដុំនោះទេ។
2. Qualified Opinion: របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុស្របតាមស្តង់ដារគណនេយ្យ ប៉ុន្តែលើកលែងចំណុចខ្លះ។
3. Disclaimer Opinion: សវនករមិនហ៊ានបញ្ចេញយោបល់លើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ថាស្របតាមស្តង់ដារគណនេយ្យឬមិនស្របនោះទេ។
4. Adverse Opinion: របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុមិនស្របតាមស្តង់ដារគណនេយ្យនោះទេ។
  - សវនកម្មផ្ទៃក្នុង (Internal Audit): គឺជាវិធីសាស្ត្រតាមដាន ឆែកឆេរ ប្រមូលភស្តុតាង រួចវាយតម្លៃថា តើក្រុមប្រតិបត្តិបានធ្វើតាម Action plan និង គោរពតាមគោលនយោបាយដែល BOD បានសម្រេចឬទេ ? រួច ចេញរបាយការណ៍សវនកម្មជូនអ្នកប្រើប្រាស់ខាងក្នុងដើម្បីអាន វិភាគ និងចាត់វិធានការ។ សវនកម្មផ្ទៃក្នុង ក៏ជួយត្រួតពិនិត្យលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុផងដែរ⁴។

⁴ សៀវភៅពុម្ពមុខវិជ្ជាសវនកម្ម របស់សាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដា

ជំពូកទី៣

ការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ ហត្ថា ម.ក
៣.១. ស្ថានភាពទូទៅរបស់ធនាគារ ហត្ថា ម.ក

៣.១.១. ប្រវត្តិរបស់ធនាគារ ហត្ថា ម.ក

១៩៩៤: គម្រោងសន្តិសុខស្បៀងមួយ ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយ OCSD/OXFAM-Quebec ដែលជាអង្គការរបស់ ប្រទេសកាណាដា បានផ្តល់ឥណទានខ្នាតតូចដល់ប្រជាពលរដ្ឋនៅតាមតំបន់ជនបទ ក្នុងឃុំចំនួន ៤ នៃខេត្តពោធិ៍សាត់។

១៩៩៦: គម្រោងសន្តិសុខស្បៀង បានចុះបញ្ជីនៅក្រសួងមហាផ្ទៃនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ជា អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ដែលមានឈ្មោះថា “ហត្ថាកសិករ” ដែលជាភាសាខ្មែរមានន័យថា ដែរបស់កសិករ ឬ ជាដែនសម្រាប់ជួយកសិករ ។ នៅពេលនោះ ការិយាល័យកណ្តាលរបស់អង្គការ ហត្ថាកសិករ គឺស្ថិតនៅក្នុង ខេត្តពោធិ៍សាត់។

២០០១: អង្គការហត្ថាកសិករ បានចុះបញ្ជីនៅក្រសួងពាណិជ្ជកម្មដោយមានដើមទុនសរុបចំនួន ៧៧.៨៥០ ដុល្លារអាមេរិក ដោយផ្លាស់ប្តូរពីអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលទៅជាក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមាន កម្រិត ដែលមានឈ្មោះថា “ហត្ថាកសិករ លីមីតធីត”។ នៅក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះដែរ ហត្ថាកសិករ លីមីតធីត បានទទួលអាជ្ញាប័ណ្ណរយៈពេល ៣ឆ្នាំ ពីធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ដើម្បីធ្វើប្រតិបត្តិការសេវាកម្ម មីក្រូហិរញ្ញវត្ថុនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

២០០៧: សេវាកម្មប្រាក់បញ្ញើសន្សំ និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាសម្រាប់បម្រើឱ្យសេវាកម្មនេះ ត្រូវបាន ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ដើម្បី ត្រួតពិនិត្យ និងគ្រប់គ្រងលើប្រតិបត្តិការ។ ទន្ទឹមនឹងគ្នានោះដែរហត្ថាកសិករបាន បង្កើនដើមទុនចុះបញ្ជីរបស់ខ្លួនពី ២៥៧.៨៥០ រហូតដល់ ១.៣៣៩.៧០០ ដុល្លារអាមេរិក។ ដោយសារតែ

ហត្ថាកសិករមាននិរន្តរភាព ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ប្រតិបត្តិការ និងអភិបាលកិច្ច ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាក៏បានផ្តល់ អាជ្ញាប័ណ្ណគ្មានកាលកំណត់សម្រាប់ប្រតិបត្តិការសេវាមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុដល់ហត្ថាកសិករ ។

២០១០: ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជាបានសម្រេចផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណ ប្រកបអាជីវកម្មទទួលប្រាក់បញ្ញើ ពីសាធារណជន (MDI-License) ដល់ ហត្ថាកសិករ លីមីតធីត។ ការទទួលអាជ្ញាប័ណ្ណនេះ សបញ្ជាក់ឱ្យ ឃើញពីភាពជោគជ័យមួយក្នុងចំណោមភាពជោគជ័យជាច្រើនរបស់ ហត្ថាកសិករ លើការផ្តល់សេវាកម្ម ហិរញ្ញវត្ថុដល់អតិថិជន ជាពិសេសអនុញ្ញាតឱ្យ ហត្ថាកសិករ កែសម្រួលប្រាក់បញ្ញើពីសាធារណជន។ លើស ពីនេះផ្នែកព័ត៌មានវិទ្យាបានបំពាក់ប្រព័ន្ធស្នូលធនាគារថ្មី ដើម្បីធ្វើយ៉ាងណាឱ្យការបម្រើសេវាកម្មអតិថិជន និងសកម្មភាពប្រតិបត្តិការ កាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពថែមទៀត គាំទ្រយុទ្ធសាស្ត្ររបស់ក្រុមហ៊ុនក្នុងការកម្លាយ ខ្លួនជាធនាគារពាណិជ្ជនាពេលអនាគត។

២០១២: ហត្ថាកសិករ លីមីតធីត បានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ ប្រកបដោយភាពជោគជ័យនូវប្រព័ន្ធស្នូល ធនាគារថ្មីនៅគ្រប់ បណ្តាញការិយាល័យប្រតិបត្តិការទាំងអស់ ។ ប្រព័ន្ធស្នូលធនាគារថ្មីនេះបានបង្កើន ប្រសិទ្ធភាព និងផលិតភាពការងារអាជីវកម្ម កាន់តែប្រសើរឡើង។ បន្ថែមពីនេះ ហត្ថាកសិករ បានវិនិយោគ ជិត ២ លានដុល្លារអាមេរិក លើគម្រោងបង្កើតឱ្យមានសេវាអេធីអឹម និងប្រព័ន្ធធនាគារចល័តសម្រាប់ អតិថិជន។ ការវិនិយោគទៅលើបច្ចេកវិទ្យាទំនើបនេះ គឺដើម្បីឱ្យកាន់តែមានភាពសម្បូរបែបនូវសេវាហិរញ្ញវត្ថុ សម្រាប់អតិថិជន និងដើម្បីបង្កើននូវប្រសិទ្ធភាពនៃការបម្រើសេវាអតិថិជនឱ្យកាន់តែរហ័សទាន់ចិត្ត និងមាន ភាពងាយស្រួលក្នុងការធ្វើប្រតិបត្តិការសាច់ប្រាក់ តាមរយៈម៉ាស៊ីនអេធីអឹមដក-ដាក់ប្រាក់ និងសេវាធនាគារ ចល័តរបស់ ហត្ថាកសិករ លីមីតធីត។ ជាមួយនឹងម៉ាស៊ីនអេធីអឹមដកដាក់ដែលមិនធ្លាប់មាន និងប្រើប្រាស់ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងប្រព័ន្ធធនាគារចល័ត អតិថិជនអាចធ្វើប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុបានច្រើនយ៉ាងដូចជា ដកប្រាក់ ដាក់ប្រាក់ ផ្ទេរប្រាក់ ប្តូរប្រាក់ ព្រមទាំងទិញកាតទូរសព្ទតាមតម្រូវការ។ ម៉ាស៊ីនអេធីអឹមដកដាក់នេះ បានដាក់ឱ្យអតិថិជន និងសាធារណជនប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការនៅចុងឆ្នាំ ២០១២ កន្លងទៅនេះ។

២០១៦: ហត្ថាកសិករ លីមីតធីត ក្លាយជាក្រុមហ៊ុនបុត្រសម្ព័ន្ធរបស់ធនាគារក្រុងស្រី ដែលជា ធនាគារធំជាងគេលំដាប់ទី៥ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងជាសមាជិកនៃសម្ព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ Mitsubishi UFJ Financial Group (MUFG) ដែលជា សម្ព័ន្ធក្រុមហ៊ុនផ្តល់សេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុធំបំផុតរបស់ប្រទេសជប៉ុន និងជាក្រុមសម្ព័ន្ធពហុហិរញ្ញវត្ថុ ធំបំផុតមួយក្នុងពិភពលោក។

២០២០: ហត្ថាកសិករ លីមីតធីត បានកម្លាយខ្លួនទៅជា ធនាគារ ហត្ថា ម.ក ដែលបានអនុម័តជា ផ្លូវការដោយធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា និងក្រសួងពាណិជ្ជកម្មនៅថ្ងៃទី ២៦ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០២០។

២០២១: ធនាគារ ហត្ថា បានរៀបចំពិធីបញ្ចុះបឋម សិលាសាងសង់អាគារការិយាល័យកណ្តាល ថ្មី របស់ខ្លួន ដែលមានទំហំផ្ទៃក្រឡាសំណង់សរុបប្រមាណជាង៣៥.០០០ ម៉ែត្រក្រឡា និងកម្ពស់២២ជាន់ តាមបណ្តោយផ្លូវសម្តេចតេជោហ៊ុនសែន ឬផ្លូវ៦០ម៉ែត្រ។ អាគារការិយាល័យកណ្តាលថ្មីនេះ ត្រូវបានទទួល ខុសត្រូវសាងសង់ដោយក្រុមហ៊ុន ស៊ីអឹមអ៊ីឌី ខនស្ត្រាក់សិន ម.ក ដែលជាក្រុមហ៊ុនសាងសង់ឈានមុខមួយ នៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

៣.១.២. ចក្ខុវិស័យ បេសកកម្ម របស់ធនាគារ ហត្ថា ម.ក

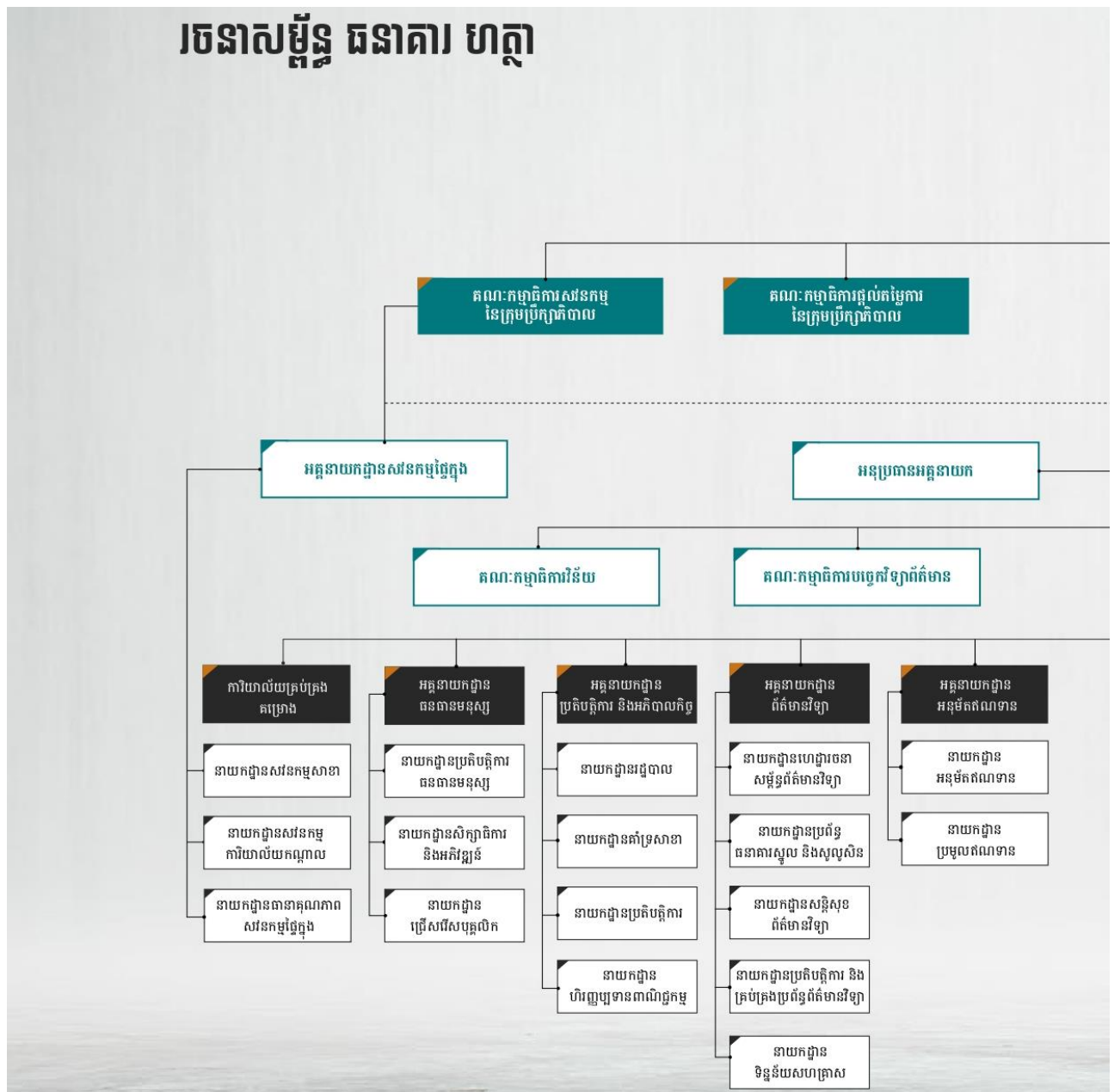
➢ ចក្ខុវិស័យ

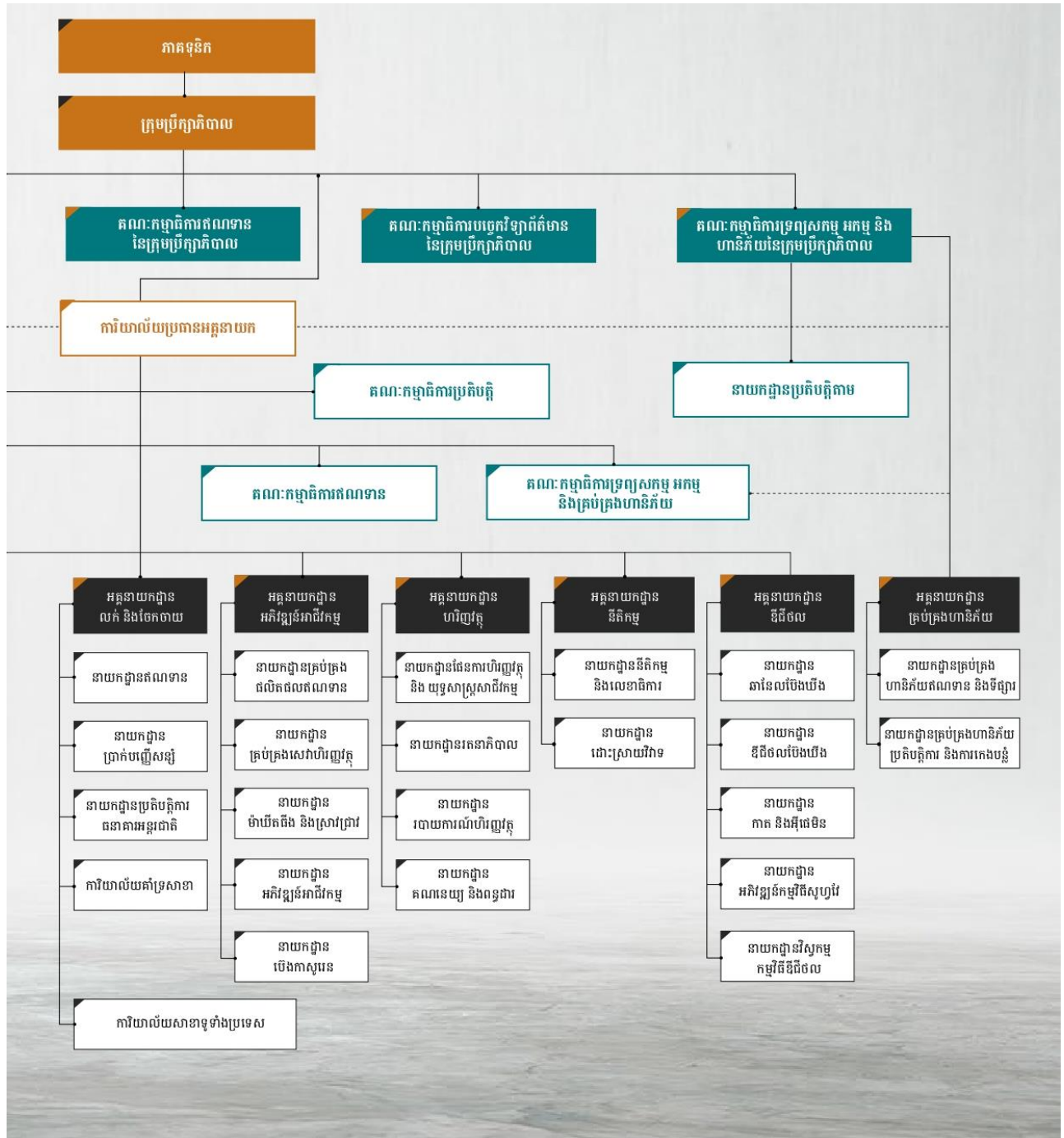
ជាធនាគារដែលទទួលបានការកោតសរសើរខ្ពស់ និងជាជម្រើស ដែលអតិថិជនពេញចិត្ត តាមរយៈ បុគ្គលិកប្រកបដោយវិជ្ជាជីវៈ។

➢ បេសកកម្ម

យើងផ្តល់ជូនអតិថិជននូវដំណោះស្រាយហិរញ្ញវត្ថុ ដែលគួរឱ្យជឿទុកចិត្តងាយស្រួល និង ប្រកបដោយភាពច្នៃប្រឌិតតាមរយៈបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល ដែលនាំមកនូវបទពិសោធន៍ល្អៗដល់អតិថិជន។ យើងប្តេជ្ញា ចូលរួមចំណែកដល់ការរីកចម្រើនរបស់អតិថិជន និងសង្គម ប្រកបដោយចីរភាព។

៣.១.៣. រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រង (តួនាទី និងភារកិច្ច)

៣.២. សមាសធាតុនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ

៣.២.១. របាយការណ៍សវនកម្មឯករាជ្យ

- សវនកម្មឯករាជ្យ (External Audit) គឺជាវិធីសាស្ត្រតាមដាន ផែនការ ប្រមូលភស្តុតាង រួចវាយតម្លៃថាតើអ្នកគ្រប់គ្រងបានរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ (Financial Statement) ស្របតាមស្តង់ដារគណនេយ្យដែរឬទេ? រួចចេញរបាយការណ៍សវនកម្មមានលក្ខណៈ៤យ៉ាងគឺ៖
  1. Unqualified
  2. Qualified
  3. Disclaimer
  4. Adverse
 ជូនអ្នកប្រើប្រាស់ខាងក្រៅ ដើម្បីអានវិភាគ និងធ្វើការសម្រេចចិត្តផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច។

➤ របាយការណ៍សវនកម្មមាន៖

1. Unqualified Opinion: របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ស្របតាមស្តង់ដារគណនេយ្យទាំងស្រុងមិនមានបញ្ហាជំងឺនោះទេ។
2. Qualified Opinion: របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុស្របតាមស្តង់ដារគណនេយ្យ ប៉ុន្តែលើកលែងចំណុចខ្លះនៅមានកម្រិត។
3. Disclaimer Opinion: សវនករមិនហ៊ានបញ្ចេញយោបល់លើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុថាស្របតាមស្តង់ដារគណនេយ្យឬមិនស្របនោះទេ។
4. Adverse Opinion: របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុមិនស្របតាមស្តង់ដារគណនេយ្យនោះទេ។

Deloitte

ជូនចំពោះភាគទុនិក ធនាគារ ហត្ថា ម.ក

➤ មតិសវនកម្ម៖

យើងខ្ញុំបានធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ ធនាគារ ហត្ថា ម.ក (ហៅកាត់ថា “ធនាគារ” និងក្រុមហ៊ុនបុត្រសម្ព័ន្ធរបស់ធនាគារ ដែលតទៅនេះទាំងធនាគារ និងក្រុមហ៊ុនបុត្រសម្ព័ន្ធ ត្រូវហៅកាត់ថា (សម្ព័ន្ធធនាគារ និងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដាច់ដោយឡែករបស់ធនាគារ (ហៅជារួមថាជា “របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ”) ដែលរួមមាន របាយការណ៍ស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ និងដាច់ដោយឡែក នាថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣ របាយការណ៍ចំណេញ ឬខាត និងលទ្ធផលលម្អិតផ្សេងៗរួម និងដាច់ដោយឡែក របាយការណ៍ស្តីពីបម្រែបម្រួលមូលធនរួម និងដាច់ដោយឡែក និងរបាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់រួម និងដាច់ដោយឡែក សម្រាប់ការិយបរិច្ឆេទដែលបានបញ្ចប់ និងកំណត់សម្គាល់លើរបាយការណ៍ដែលរួមមានព័ត៌មានគោលនយោបាយគណនេយ្យសារវន្តដែលបានបង្ហាញនៅទំព័រទី១២ ដល់ទី១៩៤។

ជាយោបល់របស់យើងខ្ញុំ របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដែលបានភ្ជាប់ជាមួយបង្ហាញនូវភាពត្រឹមត្រូវជាសារវន្តនៃស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់សម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារនាថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣ ព្រមទាំងលទ្ធផលហិរញ្ញវត្ថុ និងលំហូរសាច់ប្រាក់របស់សម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារ សម្រាប់ការិយបរិច្ឆេទដែលបានបញ្ចប់ដោយអនុលោមទៅតាមស្តង់ដាររបាយការណ៍ ទាក់ទងនឹងហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា (ហៅកាត់ថា “CIFRSs”)។

➤ មូលដ្ឋានសម្រាប់មតិយោបល់សវនកម្ម៖

យើងខ្ញុំបានធ្វើសវនកម្មដោយអនុលោមទៅតាមស្តង់ដារសវនកម្មអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា (ហៅកាត់ថា “CISAs”)។ ការទទួលខុសត្រូវរបស់យើងខ្ញុំដោយអនុលោមស្របតាមស្តង់ដារទាំងនេះ ត្រូវបានរៀបរាប់បន្ថែម នៅក្នុងកថាខណ្ឌស្តីពី ការទទួលខុសត្រូវរបស់សវនករចំពោះការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុនៃរបាយការណ៍របស់យើងខ្ញុំ។ យើងខ្ញុំមានភាពឯកភាពជាមួយសម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារដោយស្របទៅតាម ក្រមសីលធម៌ វិជ្ជាជីវៈអន្តរជាតិសម្រាប់គណនេយ្យករជំនាញរបស់ក្រុមប្រឹក្សាស្តង់ដារក្រមសីលធម៌ វិជ្ជាជីវៈអន្តរជាតិសម្រាប់គណនេយ្យករ (រួមបញ្ចូលស្តង់ដារឯកភាពអន្តរជាតិ) (ហៅកាត់ថា “IESBA Code”) រួមទាំងការតម្រូវក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ

នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ហើយយើងខ្ញុំបានបំពេញនូវទំនួលខុសត្រូវលើ ក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈស្របតាមការតម្រូវរបស់ស្តង់ដារទាំងនោះ និង IESBA Code ។ យើងខ្ញុំជឿជាក់ថា ភស្តុតាងសវនកម្មដែលយើងបានទទួលគឺមានលក្ខណៈគ្រប់គ្រាន់ និងសមរម្យដើម្បីជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការផ្តល់មតិយោបល់របស់យើងខ្ញុំ។

➢ **បញ្ហាសវនកម្មសំខាន់ៗ៖**

តាមការវិនិច្ឆ័យប្រកបដោយវិជ្ជាជីវៈរបស់យើងខ្ញុំបញ្ហាសវនកម្មសំខាន់ៗ គឺជាបញ្ហាទាំងឡាយណាដែល មានសារៈសំខាន់បំផុតនៅក្នុងការធ្វើសវនកម្មរបស់យើងខ្ញុំ លើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ឆ្នាំនេះ។ បញ្ហាទាំង នេះត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុងបរិបទនៃការធ្វើសវនកម្មរបស់យើងខ្ញុំ លើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុទាំងមូល ដូច្នេះក្នុងការ បញ្ចេញមតិយោបល់របស់យើងខ្ញុំ យើងខ្ញុំផ្តល់មតិយោបល់ដាច់ដោយឡែកទៅលើបញ្ហាទាំងនេះឡើយ។

• **បញ្ហាសវនកម្មសំខាន់**

សំវិធានធនលើការខាតបង់លើឥណទានផ្តល់ដល់អតិថិជន

សំដៅទៅ កំណត់សម្គាល់ ៣.៦ សម្រាប់គោល នយោបាយគណនេយ្យរបស់សម្ព័ន្ធធនាគារ និង ធនាគារ សម្រាប់ការទាក់ទងនឹង ការវាយតម្លៃលើឱនភាពនៃ ឥណទានផ្តល់ដល់អតិថិជន ក្នុងកំណត់សម្គាល់ ៤ ទៅលើការវិនិច្ឆ័យគណនេយ្យសំខាន់ៗ និងការប៉ាន់ស្មាន មិនប្រាកដប្រជាហើយនិងកំណត់សម្គាល់ ៣៩.១.១ សម្រាប់ការបង្ហាញការគ្រប់គ្រងហានិភ័យឥណទាន។

សំវិធានធនលើការខាតបង់រំពឹងទុក (ហៅកាត់ថា "ECL") លើឥណទានផ្តល់ដល់អតិថិជន និងសំវិធានធនចំពោះ កិច្ចសន្យាឥណទាន ត្រូវបានចាត់ជាបញ្ហាសំខាន់បំផុតដោយសារតែបញ្ហាទាំងនេះត្រូវការវិនិច្ឆ័យ ការប៉ាន់ស្មាន និងការប្រើប្រាស់ការសន្មតដោយគណៈ គ្រប់គ្រង ធនាគារ និង បុគ្គលិកសម្ព័ន្ធ។

សម្ព័ន្ធធនាគារ និង ធនាគារអនុវត្តតាម CIFRS៩ “ឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ” ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ (CIFRS បាន ណែនាំអំពី ម៉ូដែលដែលទាមទារឱ្យមានការប្រើប្រាស់ ប្រភេទម៉ូដែលស្មុគស្មាញ និងការសន្មតសំខាន់ៗ អំពី ឥរិយាបថឥណទាន និងស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចនាពេល អនាគត។ នេះគឺជាស្តង់ដារគណនេយ្យថ្មី និងមាន ភាពស្មុគស្មាញដែលទាមទារឱ្យប្រើប្រាស់ការវិនិច្ឆ័យ និងការបកស្រាយជាច្រើននៅក្នុងការអនុវត្ត។

- ការវិនិច្ឆ័យសំខាន់ៗក្នុងការអនុវត្តដែលជាការតម្រូវ គណនេយ្យសម្រាប់ការវាស់វែង ECL មានដូចខាងក្រោម៖
- ការបង្កើតម៉ូដែលវាយតម្លៃដែលសមស្រប សម្រាប់ប្រើក្នុងការគណនា ECL។ ម៉ូដែលទាំងនេះ គឺមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញ និងទាមទារការវិនិច្ឆ័យក្នុងការអនុវត្តដើម្បីស្ថាបនាម៉ូដែល ដែលសាកសម។
  - កំណត់ជាទៀងទាត់ចំពោះ ឥណទានផ្តល់ដល់ អតិថិជន និងហិរញ្ញប្បទាន ដែលធ្លាប់មានការកើនឡើងនហានិភ័យឥណទានជាសារវន្ត។
  - ការសន្មត ដែលយកមកប្រើប្រាស់ក្នុងម៉ូដែល ECL មានដូចជា លំហូរសាច់ប្រាក់រំពឹងទុកនាពេលអនាគតកត្តាម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចរំពឹងទុកនាពេលអនាគត និងសំណុំទិន្នន័យ និង
  - ការកំណត់ទៅលើ ECL បន្ថែម របស់គណៈគ្រប់គ្រង សម្រាប់ឥណទាន ដែលត្រូវបានរៀបចំឡើងវិញ និងសម្រាប់ឥណទានផ្តល់ដល់អតិថិជន ស្ថិតក្នុងវិស័យ ដែលងាយរងគ្រោះ។

➢ នីតិវិធីសវនកម្មរបស់យើងខ្ញុំដើម្បីឆ្លើយតបនឹងបញ្ហាសវនកម្មសំខាន់៖

ដោយផ្អែកលើការវាយតម្លៃរបស់យើងខ្ញុំ យើងខ្ញុំបានបង្កើតវិធីសាស្ត្រសវនកម្ម រួមទាំងការគ្រប់គ្រង និងការធ្វើតេស្តសំខាន់ៗជាមូលដ្ឋាននៃមតិយោបល់របស់យើងខ្ញុំ។ ដូច្នេះហើយយើងខ្ញុំបានអនុវត្តនីតិវិធី ដូចខាងក្រោមក្នុងចំណោមនីតិវិធីដទៃទៀត។

នីតិវិធីសវនកម្មរបស់យើងខ្ញុំរួមមានដូចខាងក្រោម៖

- យើងខ្ញុំបានស្វែងយល់ ការវិនិច្ឆ័យទៅលើការបង្កើត និងការអនុវត្ត ព្រមទាំង ធ្វើតេស្តលើប្រសិទ្ធភាព ប្រតិបត្តិការនៃវិធីសាស្ត្រ ការត្រួតពិនិត្យគន្លឹះទៅលើសំវិធានធននៃការខាតបង់។ ក្នុងចំណោម ការត្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុងផ្សេងទៀត ការត្រួតពិនិត្យទាំងនេះមានដូចខាងក្រោម៖
  - បែបបទសុំប្រាក់កម្ចី និងការពិនិត្យឥណទាន
  - ការកំណត់នៃការកើនឡើងជាសារវន្តនូវហានិភ័យឥណទាន
  - ការត្រួតពិនិត្យជាប្រចាំឆ្នាំ និងជាបន្តបន្ទាប់នៃ ស្ថានភាពឥណទានរបស់អ្នកខ្ចី
  - ភាពត្រឹមត្រូវនៃការបញ្ចូលទិន្នន័យ
  - យើងខ្ញុំបានវាយតម្លៃថាតើវិធីសាស្ត្រ និងការសន្មត រួមបញ្ចូលនូវសកម្មភាព ការកើនឡើងជា សារវន្តដែលបានប្រើប្រាស់ក្នុង ម៉ូដែលនៃការខាតបង់ឥណទានដែលរំពឹងទុកមានសង្គតិភាព ជាមួយនឹងការតម្រូវរបស់CIFRSS ការគណនា និងការកាត់ត្រាកែតម្រូវលើម៉ូដែលECL។ យើងខ្ញុំ បានធ្វើតេស្តទៅលើការត្រួតពិនិត្យឥណទានសម្រាប់ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ និងដំណាក់កាល ឥណទាន សួរដេញដោលទៅលើការវាយតម្លៃរបស់គណៈគ្រប់គ្រង និងសន្និដ្ឋានភាពសមរម្យ និងការទទួលបានឥណទាន ព្រមទាំងចំណាត់ថ្នាក់នៃឥណទានដែលបានជ្រើសរើស។
  - យើងខ្ញុំបានវាយតម្លៃដំណើរការអនុវត្តរបស់គណៈគ្រប់គ្រងដើម្បីអភិវឌ្ឍ ព័ត៌មានដែលរំពឹងទុក នៅពេលអនាគត។ យើងខ្ញុំប្រៀបធៀបកត្តាសំខាន់ៗនៃព័ត៌មានដែលរំពឹងទុកនាពេលអនាគត ទៅនឹងព័ត៌មានដែលបានព្យាករទុកមុនដោយឯករាជ្យ និងព័ត៌មានដែលមានស្រាប់ជា សាធារណៈ។
  - យើងខ្ញុំបានធ្វើតេស្តទៅលើភាពត្រឹមត្រូវនៃការបញ្ចូលទិន្នន័យទៅក្នុងម៉ូដែលECL ដោយបាន ប្រៀបធៀបទៅប្រភពដើមនៃព័ត៌មាន និងឯកសារផ្សេងៗ។
  - យើងខ្ញុំបានគណនាឡើងវិញលើសំវិធានធនលើការខាតបង់ឥណទានរំពឹងទុកដើម្បី ត្រួតពិនិត្យនូវភាពត្រឹមត្រូវនៃបែបគណិតវិទ្យានៃម៉ូដែល ECL។
  - យើងខ្ញុំបានវាយតម្លៃភាពពេញលេញនៃការលាតត្រដាងដោយអនុលោមតាមការ CIFRS៩។ យើងខ្ញុំបានសហការជាមួយអ្នកឯកទេសផ្ទៃក្នុង ក្នុងការអនុវត្តនីតិវិធីសវនកម្មទាំងនេះ ដែល ជំនាញជាក់លាក់របស់ពួកគេត្រូវបានអនុវត្ត។
  - ទាក់ទងនឹងការធ្វើនិយ័តកម្មលើម៉ូដែល ដោយផ្អែកលើស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចបច្ចុប្បន្នឥណទាន រៀបចំឡើងវិញ និងសម្រាប់ឥណទានផ្តល់ដល់អតិថិជនស្ថិតក្នុងវិស័យ ដែលងាយរងគ្រោះ នីតិវិធីរបស់យើងខ្ញុំបានរៀបចំរួមបញ្ចូលការវាយតម្លៃលើការ និងការអនុវត្តនៃដំណើរការត្រួត ពិនិត្យផ្ទៃក្នុង។ យើងខ្ញុំបានធ្វើការវាយតម្លៃលើភាពពេញលេញ និងភាពត្រឹមត្រូវនៃការសន្មត

ការបញ្ចូលទិន្នន័យ និងការគណនាទៅលើលើការធ្វើនិយ័តកម្មលើម៉ូដែល រួមជាមួយនឹងការ ជ្រោមជ្រែង ពីអ្នកឯកទេសផ្ទៃក្នុងរបស់យើងខ្ញុំ។

➢ ព័ត៌មានផ្សេងៗក្រៅពីរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ និងរបាយការណ៍សវនករ៖

គណៈគ្រប់គ្រងទទួលខុសត្រូវលើព័ត៌មានផ្សេងៗ។ ព័ត៌មានផ្សេងៗរួមមាន របាយការណ៍របស់ក្រុម ប្រឹក្សាភិបាល ដែលបង្ហាញនៅទំព័រទី១ ដល់ ទំព័រទី៥ ប៉ុន្តែមិនរួមបញ្ចូលនូវរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ និង របាយការណ៍សវនកម្មរបស់យើងខ្ញុំនោះទេ។

មតិយោបល់របស់យើងខ្ញុំលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ពុំបានគ្របដណ្តប់លើព័ត៌មានផ្សេងៗហើយ យើងខ្ញុំ ពុំបានធ្វើការសន្និដ្ឋានអះអាងលើព័ត៌មានផ្សេងៗនេះឡើយ។

ទាក់ទងនឹងការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ យើងខ្ញុំទទួលខុសត្រូវក្នុងការអានព័ត៌មាន ផ្សេងៗដើម្បីពិចារណាថាតើព័ត៌មានផ្សេងៗទាំងនេះមានភាពផ្ទុយគ្នាជាសារវន្តពីរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ឬ ផ្ទុយពីការយល់ដឹងរបស់យើងខ្ញុំដែលទទួលបានពីការធ្វើសវនកម្ម ឬមានកំហុសឆ្គងជាសារវន្តដែលបានកើត ឡើង។ ប្រសិនបើ ផ្អែកទៅលើការធ្វើសវនកម្ម យើងខ្ញុំសន្និដ្ឋានថាមានកំហុសឆ្គងជាសារវន្តអំពីព័ត៌មាន ផ្សេងៗរាយការណ៍នូវភាពជាក់ស្តែងនោះ យើងខ្ញុំពុំមានអ្វីត្រូវរាយការណ៍ឡើយ។

➢ ការទទួលខុសត្រូវរបស់គណៈគ្រប់គ្រង និងក្រុមប្រឹក្សាភិបាលលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ៖

គណៈគ្រប់គ្រងទទួលខុសត្រូវលើការរៀបចំនិងបង្ហាញរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុឱ្យបានត្រឹមត្រូវដោយ អនុលោមទៅតាម CIFRS និងទទួលខុសត្រូវលើប្រព័ន្ធគ្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុងដែល គណៈគ្រប់គ្រងកំណត់ថាវា មានភាពចាំបាច់ក្នុងការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ឱ្យជឿជាក់ពីកំហុសឆ្គងជាសារវន្ត ដែលបណ្តាលមក ពីការក្លែងបន្លំ ឬការកាន់ច្រឡំ។

នៅក្នុងការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ គណៈគ្រប់គ្រងទទួលខុសត្រូវក្នុងការវាយតម្លៃលើលទ្ធភាព របស់សម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារក្នុងការបន្តនិរន្តរភាពអាជីវកម្ម និងត្រូវបង្ហាញបញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការបន្ត និរន្តរភាពប្រសិនបើមាន ដោយការប្រើប្រាស់មូលដ្ឋាននិរន្តរភាពគណនេយ្យ លើកលែងតែគណៈគ្រប់គ្រង មានបំណងរំលាយសម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារ ឬបញ្ឈប់អាជីវកម្ម ឬពុំមានជម្រើសជាក់ស្តែងណាមួយក្រៅពី អនុវត្តដូច្នេះ ឬគ្មានជម្រើសសមរម្យដទៃទៀតក្រៅពីធ្វើបែបនេះ។

ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល ទទួលខុសត្រូវលើការត្រួតពិនិត្យដំណើរការនៃការរាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ សម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារ។

➢ ការទទួលខុសត្រូវរបស់សវនករចំពោះការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ៖

គោលបំណងរបស់យើងខ្ញុំ គឺដើម្បីទទួលបានអំណះអំណាងដែលសមហេតុផល ថាតើរបាយការណ៍ ហិរញ្ញវត្ថុទាំងមូល គឺពុំមានកំហុសឆ្គងជាសារវន្ត ដែលអាចបណ្តាលមកពីការក្លែងបន្លំ ឬការកាន់ច្រឡំ និង ដើម្បីចេញរបាយការណ៍សវនករដែលរួមបញ្ចូលមតិយោបល់របស់យើងខ្ញុំ។ អំណះអំណាងដែល សមហេតុផល គឺជាអំណះអំណាងកម្រិតខ្ពស់ ប៉ុន្តែពុំមែនជាការធានាថាការធ្វើសវនកម្មដែលអនុលោម តាម CISA នឹងតែងតែរកឃើញជានិច្ចនូវកំហុសឆ្គងជាសារវន្តដែលបានកើតឡើងនោះទេ។ កំហុសឆ្គង អាចកើតឡើងពីការក្លែងបន្លំ ឬការកាន់ច្រឡំហើយត្រូវបានពិចារណាជាកំហុសឆ្គងជាសារវន្ត ប្រសិនបើ កំហុសឆ្គងនីមួយៗ រួមបញ្ចូលគ្នាត្រូវគេរំពឹងថាមានឥទ្ធិពលដល់ការសម្រេចចិត្តសេដ្ឋកិច្ចរបស់អ្នកប្រើប្រាស់

របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុជាមូលដ្ឋានជាផ្នែកមួយនៃការធ្វើសវនកម្មដោយអនុលោមតាម CISAs យើងបានធ្វើការវិនិច្ឆ័យ និងរក្សាការងឿងចូលប្រកបដោយវិជ្ជាជីវៈ ក្នុងការបំពេញការងារសវនកម្មរបស់យើងខ្ញុំ។ ហើយយើងខ្ញុំបាន៖

- កំណត់ និងវាយតម្លៃលើហានិភ័យនៃកំហុសឆ្គងជាសារវន្តនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដែលអាចបណ្តាលមកពីការក្លែងបន្លំ ឬការកាន់ច្រឡំដោយរៀបចំ និងអនុវត្តនីតិវិធីសវនកម្ម ដែលឆ្លើយតបទៅនឹងហានិភ័យទាំងនោះ និងដើម្បីទទួលបានភស្តុតាងសវនកម្មគ្រប់គ្រាន់និងសមរម្យ សម្រាប់ជាមូលដ្ឋានក្នុងការផ្តល់មតិយោបល់របស់យើងខ្ញុំ។ ហានិភ័យដែលពុំបានរកឃើញកំហុសឆ្គងជា សារវន្តដែលបណ្តាលមកពីការក្លែងបន្លំ គឺជាការហានិភ័យដែលបណ្តាលមកពីការកាន់ច្រឡំ ដោយសារតែការក្លែងបន្លំអាចបណ្តាលមកពីការយុបយិត ការក្លែងឯកសារ ការលុបចោលដោយចេតនា ការថ្លែងខុស ឬការបំពានលើប្រព័ន្ធគ្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុង។
- ទទួលបានការយល់ដឹងពីប្រព័ន្ធគ្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុង ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការធ្វើសវនកម្មដើម្បីរៀបចំនីតិវិធីសវនកម្មដែលសមស្របទៅតាមកាលៈទេសៈ ប៉ុន្តែពុំមែនដើម្បីបញ្ចេញមតិយោបល់ទៅលើប្រសិទ្ធភាពនៃប្រព័ន្ធគ្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុងរបស់សម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារឡើយ។
- វាយតម្លៃភាពត្រឹមត្រូវនៃគោលនយោបាយគណនេយ្យដែលបានប្រើប្រាស់ ភាពសមហេតុផលការប៉ាន់ស្មានគណនេយ្យ និងការបង្ហាញដែលពាក់ព័ន្ធនានាដោយគណៈគ្រប់គ្រង។
- សន្និដ្ឋានលើភាពសមស្របនៃការប្រើប្រាស់មូលដ្ឋានគណនេយ្យនិរន្តរភាពអាជីវកម្មរបស់គណៈគ្រប់គ្រង និងផ្អែកទៅលើភស្តុតាងសវនកម្មដែលបានទទួល ថាតើមានភាពមិនប្រាកដប្រជាជាសារវន្តដែលពាក់ព័ន្ធនឹងព្រឹត្តិការណ៍ ឬលក្ខខណ្ឌដែលអាចមានការសង្ស័យជាសារវន្តទៅលើលទ្ធភាពរបស់សម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារដើម្បីបន្តនិរន្តរភាពអាជីវកម្ម? ប្រសិនបើយើងខ្ញុំសន្និដ្ឋានថាមានភាពមិនប្រាកដប្រជាជាសារវន្ត នោះយើងខ្ញុំត្រូវធ្វើការបង្ហាញនៅក្នុងរបាយការណ៍សវនកម្មដើម្បីទាញចំណាប់អារម្មណ៍អ្នកប្រើប្រាស់របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុទៅលើការបង្ហាញព័ត៌មាននៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ឬប្រសិនបើការបង្ហាញព័ត៌មានមិនគ្រប់គ្រាន់ យើងខ្ញុំត្រូវធ្វើការកែប្រែនៅក្នុងមតិយោបល់របស់យើងខ្ញុំ។ សេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់យើងខ្ញុំ ផ្អែកទៅលើភស្តុតាងសវនកម្មដែលទទួលបានរហូតដល់កាលបរិច្ឆេទនៃរបាយការណ៍សវនកម្មរបស់យើងខ្ញុំ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយព្រឹត្តិការណ៍ ឬលក្ខខណ្ឌនាពេលអនាគត អាចបណ្តាលអោយសម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារបញ្ឈប់ការបន្តនិរន្តរភាពអាជីវកម្ម។
- វាយតម្លៃការបង្ហាញជាទូទៅរចនាសម្ព័ន្ធ និងខ្លឹមសារ ក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ រួមទាំងការលាតត្រដាង និងថាតើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ បង្ហាញពីប្រតិបត្តិការ និងព្រឹត្តិការណ៍ដែលពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីសម្រេចបាននូវការបង្ហាញដែលត្រឹមត្រូវ។
- ទទួលបាននូវភស្តុតាងសវនកម្មដែលសមស្រប និងគ្រប់គ្រាន់ពាក់ព័ន្ធនឹងព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុរបស់បណ្តាបុគ្គលសម្ព័ន្ធនៅក្នុងសម្ព័ន្ធធនាគារ ដើម្បីបញ្ចេញមតិលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរួម។ យើងខ្ញុំទទួលខុសត្រូវក្នុងការដឹកនាំ ការគ្រួតពិនិត្យមើល និងការធ្វើនៃសវនកម្មរបស់សម្ព័ន្ធធនាគារ។

យើងខ្ញុំរាយការណ៍ជូនអ្នកដែលទទួលបន្ទុកអភិបាលកិច្ច ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងបញ្ហាផ្សេងៗវិសាលភាពការងារ និងពេលវេលានៃការធ្វើសវនកម្ម ព្រមទាំងបញ្ហាសវនកម្មសំខាន់ៗ រួមទាំងរាយការណ៍ពីភាពខ្វះខាតសំខាន់ៗនៃប្រព័ន្ធគ្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុងដែលយើងខ្ញុំបានរកឃើញក្នុងពេលធ្វើសវនកម្មរបស់យើងខ្ញុំ។

យើងខ្ញុំក៏ធ្វើការអះអាងជូនអ្នកដែលទទួលបន្ទុកអភិបាលកិច្ចថាយើងខ្ញុំបានអនុវត្តតាមក្របខណ្ឌវិជ្ជាជីវៈដែលពាក់ព័ន្ធទាក់ទងនឹងឯករាជ្យភាព ព្រមទាំងជម្រាបជូននូវរាល់ទំនាក់ទំនងនិងបញ្ហាផ្សេងទៀត ដែលអាចត្រូវបានចាត់ទុកថាមានផលប៉ះពាល់ចំពោះឯករាជ្យភាព និងមានការលុបបំបាត់ការគំរាមកំហែង ឬវិធានការប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាពរបស់យើងខ្ញុំ។

ស្តែងចេញពីបញ្ហាដែលយើងខ្ញុំបានរាយការណ៍ជូនអ្នកដែលទទួលបន្ទុកអភិបាលកិច្ច យើងខ្ញុំកំណត់បញ្ហាទាំងនោះថាមានភាពជាសារវន្ត ក្នុងការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុក្នុងឆ្នាំបច្ចុប្បន្ន ដូច្នេះបញ្ហានេះជាបញ្ហាសវនកម្មសំខាន់ៗយើងខ្ញុំពណ៌នាអំពីបញ្ហាទាំងនេះនៅក្នុងរបាយការណ៍របស់សវនកររបស់យើងខ្ញុំ លើកលែងតែក្នុងករណីច្បាប់ ឬបទប្បញ្ញត្តិហាមប្រាមការបង្ហាញជាសាធារណៈ ឬលើកលែងតែក្នុងករណីដឹកនាំបំផុតដែលយើងខ្ញុំកំណត់ថាបញ្ហាមួយមិនគួរបញ្ចូលទៅក្នុងរបាយការណ៍របស់យើងខ្ញុំ ដោយមូលហេតុថា វានឹងអាចមានផលវិបាកអវិជ្ជមាននានាដែលនាំឱ្យមានផលប៉ះពាល់ដល់ផលប្រយោជន៍សាធារណៈចំពោះការរាយការណ៍បែបនេះ។

តំណាងក្រុមហ៊ុន ឌី ឡឺយធី (ខេមបូឌា) ខូ អិលធីឌី

អ៊ឹង គឹមសុភ័ក្ត្រា

Partner

រាជធានីភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ថ្ងៃទី១៥ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៤

៣.២.២. របាយការណ៍ស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ គិតត្រឹមថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣

ធនាគារ ហ្វីតា ម.ក និយ័ត្រប្រតិបត្តិសម្ព័ន្ធ

របាយការណ៍ស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុរួម
នាថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣

	កំណត់ សម្គាល់	ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣		ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២២	
		ដុល្លារអាមេរិក	ពាន់រៀល	ដុល្លារអាមេរិក	ពាន់រៀល
ទ្រព្យសកម្ម					
សាច់ប្រាក់ក្នុងដៃ		៨៨.៦៥៧.៨១៤	៣៦២.១៦៧.១៧០	៦៥.១០៦.១១៧	២៦៨.០៤១.៨៨៤
សមតុល្យនៅធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា	៥	៣៩៨.៥២០.៩០៣	១.៦២៧.៩៥៧.៨៨៩	២៥៥.៧៦៣.៧៣៣	១.០៥២.៩៧៩.២៨៩
សមតុល្យនៅធនាគារនានា	៦	៣៩.៧១៩.៥៩៦	១៦២.២៥៤.៥៥០	៣៩.៣២២.៨៤៩	១៦១.៨៩២.១៦៩
ឥណទានផ្តល់ដល់អតិថិជន	៧	១.៤៦១.៨៨៩.១៦៦	៥.៩៧១.៨១៧.២៤៣	១.៩០២.៥០៤.៦៩៥	៧.៨៣២.៦១១.៨២៩
វិនិយោគលើមូលបត្រ	៨	១៥.៧០៥.២០៨	៦៤.១៥៥.៧៧៥	១៥.៧០២.៩១៧	៦៤.៦៤៨.៩០៩
ឧបករណ៍និស្សន្ទសម្រាប់ទប់ស្កាត់ហានិភ័យ	១៨	១៧.៣៤៣.១៨៦	៧០.៨៤៦.៩១៥	២១.៩៣២.៣៨៧	៩០.២៩៥.៥១៤
ទ្រព្យនិងធាតុ	៩	៦៣.៣៤៩.១៤៩	២៥៨.៧៨១.២៧៤	៤៦.៨៥៨.៩៦៧	១៩២.៩១៨.៣៦៧
សិទ្ធិប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្ម	១០	១១.១៤៤.៩៥៨	៤៥.៥២៧.១៥៣	១១.០៩៨.៨៨៧	៤៥.៦៩៣.៩៥៣
ទ្រព្យសកម្មអរូបី	១១	៣.៥៥០.២៨៧	១៤.៥០២.៩២២	៤.៣៦០.៤០៧	១៧.៩៥១.៧៩៦
ពន្ធពន្យារជាទ្រព្យសកម្មសុទ្ធ	១២(ក)	១៤.៧៣៦.៣៤៥	៦០.១៩៧.៩៦៩	២.៧៥៨.៣២៣	១១.៣៥៦.០១៦
ទ្រព្យសកម្មផ្សេងៗ	១៣	១៥.៥៨២.៧៩២	៦៣.៦៥៥.៧០៥	២៣.៣៧៧.៤៨៣	៩៦.២៤៥.០៩៧
សរុបទ្រព្យសកម្ម		២.១៣០.១៩៩.៨០៤	៨.៧០១.៨៦៤.៥៦៥	២.៣៨៨.៧៨៦.៦៩៥	៩.៨៣៤.៦៣៤.៨២៣
បំណុល					
ប្រាក់បញ្ញើរបស់អតិថិជន និងគ្រឹះស្ថាន					
ហិរញ្ញវត្ថុ	១៤	១.១៧៥.៥៧៦.៦៩៧	៤.៨០២.២៣០.៨០៧	១.១៩២.៧៣១.៥៨៦	៤.៩១០.៤៧៥.៩៤០
មូលបត្របំណុល	១៥	៨៣.៤៧៨.១៣១	៣៤១.០០៨.១៦៥	៤៣.៧២៦.៦៩៩	១៨០.០២២.៨២០
ប្រាក់កម្ចី	១៦	៣៩៥.៦៩៣.៦២៥	១.៦១៦.៤០៨.៤៥៨	៦០៩.២៧០.៤០៨	២.៥០៨.៣៦៦.២៧០
អនុបំណុល	១៧	៧២.៧៤៧.៣២៧	២៩៧.១៧២.៨៣១	៧៤.០១២.៣០២	៣០៤.៧០៨.៦៤៧
ឧបករណ៍និស្សន្ទសម្រាប់ទប់ស្កាត់ហានិភ័យ	១៨	២.០៨៧.៤៨០	៨.៥២៧.៣៥៦	១.៧៣០.០៨៣	៧.១២២.៧៥២
បំណុលពន្ធលើប្រាក់ចំណេញ	១២(ខ)	២២៥.៤០០	៩២០.៧៥៩	១៣.៧៦២.២០១	៥៦.៦៥៨.៩៨២
បំណុលកតិសន្យា	១៩	១២.០៤៦.៤១៨	៤៩.២០៩.៦១៨	១២.២៨៦.៨៣០	៥០.៥៨៤.៨៧៩
សំវិធានធន	២០	១១.១៩៣	៤៥.៧២៣	៤.០៦៨	១៦.៧៤៨
បំណុលផ្សេងៗ	២២	១៦.០៨៣.៩៣៦	៦៥.៧០២.៨៧៨	១៩.៧៤៦.៨៥៨	៨១.២៩៧.៨១៣
សរុបបំណុល		១.៧៥៧.៩៥០.២០៧	៧.១៨១.២២៦.៥៩៥	១.៩៦៧.២៧១.០៣៥	៨.០៩៩.២៥៤.៨៥១
មូលធន					
ដើមទុន	២៣	១៤០.០០០.០០០	៥៧១.៩០០.០០០	១៤០.០០០.០០០	៥៧៦.៣៨០.០០០
បុព្វលាភភាគហ៊ុន		១៩.០៨២.៥០២	៧៧.៩៥២.០២១	១៩.០៨២.៥០២	៧៨.៥៦២.៦៦១
ទុនបម្រុង	២៤	២៩.៣៨៥.០២៨	១២៦.៧២៥.១៨០	៤៤.៨១៧.៥៤៩	១៩៤.៨២៩.០៤០
ទុនបម្រុងដែលមិនត្រូវបែងចែក	២៥	៨០.០០០.០០០	៣២៦.៨០០.០០០	៧០.០០០.០០០	២៨៨.១៩០.០០០
ប្រាក់ចំណេញរក្សាទុក		១០៣.៧៨១.៦៦៧	៤១៧.២៦០.៧៦៩	១៤៧.៦១៥.៦០៩	៥៩៧.៤១៨.២៧១
សរុបមូលធន		៣៧២.២៤៩.១៩៧	១.៥៥០.៦៣៧.៩៧០	៤២១.៥១៥.៦៦០	១.៧៣៤.៣៧៩.៩៧២
សរុបបំណុល និងមូលធន		២.១៣០.១៩៩.៨០៤	៨.៧០១.៨៦៤.៥៦៥	២.៣៨៨.៧៨៦.៦៩៥	៩.៨៣៤.៦៣៤.៨២៣

កំណត់សម្គាល់ដូចមានភ្ជាប់ជាមួយ គឺជាផ្នែកមួយនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។

៣.២.៣. របាយការណ៍ចំណេញ-ខាត និងលទ្ធផលលម្អិតផ្សេងៗ សម្រាប់ដំណាច់ការិយបរិច្ឆេទ ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០២៣

ធនាគារហ្គាន់ ម.ក និងក្រុមហ៊ុនបុត្រសម្ព័ន្ធ

**របាយការណ៍ចំណេញ ឬខាត និងលទ្ធផលលម្អិតផ្សេងៗ
សម្រាប់ការិយបរិច្ឆេទដែលបានបញ្ចប់ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣**

	កំណត់ សម្គាល់	ការិយបរិច្ឆេទដែលបានបញ្ចប់ ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣		ការិយបរិច្ឆេទដែលបានបញ្ចប់ ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២២	
		ដុល្លារអាមេរិក	ពាន់រៀល	ដុល្លារអាមេរិក	ពាន់រៀល
ចំណូលពីការប្រាក់	២៦	២៥២.៤៥៥.៩៨៥	១.០៣៧.៥៩៤.០៩៨	២៧៣.៣៣៩.៧៨៧	១.១១៧.១៣៩.៧០៩
ចំណាយលើការប្រាក់	២៦	(១១៩.៩៣០.៥១៩)	(៤៩២.៩១៤.៤៣៣)	(១១០.៦៦២.១៨៤)	(៤៥២.២៧៦.៣៤៦)
ចំណូលសុទ្ធពីការប្រាក់		១៣២.៥២៥.៤៦៦	៥៤៤.៦៧៩.៦៦៥	១៦២.៦៧៧.៦០៣	៦៦៤.៨៦៣.៣៦៣
ចំណូលពីកម្រៃនិងជើងសារ	២៧	៥.៦៣៤.៥១១	២៣.១៥៧.៨៤០	៩.៨៤៩.០២៧	៤០.២៥២.៩៧៣
ចំណាយលើកម្រៃ និងជើងសារ	២៧	(២.៧២១.៧៦១)	(១១.១៨៦.៤៣៨)	(១.៧១៣.២៥១)	(៧.០០២.០៥៧)
ចំណូលសុទ្ធពីកម្រៃនិងជើងសារ		២.៩១២.៧៥០	១១.៩៧១.៤០២	៨.១៣៥.៧៧៦	៣៣.២៥០.៩១៦
ការចំណេញ/(ខាត)សុទ្ធពីឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ វាស់វែង តាមFVTPL	២៨	២.៨១៧.៨៣១	១១.៥៨១.២៨៥	(១.០២៥.១៤៦)	(៤.១៨៩.៧៧២)
(ខាត)/ចំណូលផ្សេងៗ	២៩	(៩៣៩.០១០)	(៣.៨៥៩.៣៣១)	២២៤.៩៤៥	៩១៩.៣៥០
ការខាតបង់ សុទ្ធនៃឱនភាពតម្លៃលើទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ	៣០	(១២៤.៦៣៨.៦០៥)	(៥១២.២៦៤.៦៦៧)	(៤.៧១៦.៣៥៣)	(១៩.២៧៥.៧៣៥)
ចំណាយលើបុគ្គលិក	៣១	(៤៣.៩១៦.៣៨៣)	(១៨០.៤៩៦.៣៣៤)	(៥៣.៤៦៤.៣៧៤)	(២១៨.៥០៨.៨៩៧)
ចំណាយរំលស់ និងការខាតបង់នៃឱនភាពតម្លៃ	៣២	(៤.៦៦៦.២២១)	(៣៥.៦១៨.១៦៤)	(៦.៤៩៨.១៧៤)	(២៦.៥៥៨.០៥៣)
ចំណាយផ្សេងៗ	៣៣	(១៤.០៩៤.៧៤៤)	(៥៧.៩២៩.៣៩៨)	(១៣.១៦១.៣៨២)	(៥៣.៧៩០.៥៦៤)
(ខាត)ប្រាក់ចំណេញមុនពន្ធនៃ		(៤៣.៩៩៨.៩៦៦)	(២២១.៩៣៥.៥៤៦)	៩២.១៧២.៨៩១	៣៧៦.៧១០.៦០៤
អត្ថប្រយោជន៍/(ចំណាយ)ពន្ធ លើប្រាក់ចំណេញ (ខាត)ប្រាក់ចំណេញក្នុងឆ្នាំ	១២(គ)	១០.៤៤៦.២៦៥	៤២.៩៣៤.១៥០	(១៨.៣២៩.២៤០)	(៧៤.៩១១.៦០៤)
		(៤៣.៥៥២.៦០១)	(១៧៩.០០១.៣៩៦)	៧៣.៨៤៣.៦៥១	៣០១.៧៩៩.០០០
លទ្ធផលលម្អិតផ្សេងៗ					
ទុនបម្រុងនៃការការពារលំហូរសាច់ប្រាក់		(៧.១៤២.២៦៥)	(២៩.៣៤៤.៧០៩)	១៨.២៧២.៧១៨	៧៤.៦៨០.៥៩៨
ពន្ធលើប្រាក់ចំណេញទាក់ទងនឹងលទ្ធផលលម្អិត ផ្សេងៗ		១.៤២៨.៤៥៣	៥.៨៧០.៩៥២	(៣.៦៥៤.៥៤៤)	(១៤.៩៣៦.១២១)
លម្អៀងពីការប្តូររូបិយប័ណ្ណ		-	(៣.៩២៣.៥៥០)	-	៦.២៦៥.៣៦៩
		(៥.៧១៣.៨១២)	(២៧.៤០៧.៣០៧)	១៤.៦១៨.១៧៤	៦៦.០០៩.៨៤៦
លទ្ធផលលម្អិតសរុបក្នុងឆ្នាំ		(៤៩.២៦៦.៤៦៣)	(២០៦.៤០៨.៧១៣)	៨៨.៤៦១.៥២៥	៣៦៧.៨០៨.៨៤៦
(ខាត)ប្រាក់ចំណេញផ្ទាល់របស់ភាគទុនិក		(៤៣.៥៥២.៦០១)	(១៧៩.០០១.៣៩៦)	៧៣.៨៤៣.៦៥១	៣០១.៧៩៩.០០០
លទ្ធផលលម្អិតសរុបផ្ទាល់របស់ភាគទុនិក		(៤៩.២៦៦.៤៦៣)	(២០៦.៤០៨.៧១៣)	៨៨.៤៦១.៥២៥	៣៦៧.៨០៨.៨៤៦

កំណត់សម្គាល់ដូចមានភ្ជាប់ជាមួយ គឺជាផ្នែកមួយនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។

៣.២.៤. របាយការណ៍បម្រែបម្រួលមូលធនរួម

បទដ្ឋានហិរញ្ញវត្ថុ ២០២២

របាយការណ៍បម្រែបម្រួលមូលធនរួម

សម្រាប់ការិយាល័យបច្ចេកទេសដែលបានបញ្ចប់ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២២

	មូលធនផ្ទាល់របស់ភាគទុនិក					សរុប
	ដើមទុន ដុល្លារអាមេរិក	បុព្វលាភភាគហ៊ុន ដុល្លារអាមេរិក	ទុនប្រមូល ដុល្លារអាមេរិក	ទុនប្រមូលដែលមិនត្រូវបានប្រើប្រាស់ ដុល្លារអាមេរិក	ប្រាក់ចំណេញរក្សាទុក ដុល្លារអាមេរិក	
ការិយាល័យបច្ចេកទេសដែលបានបញ្ចប់ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២២						
ថ្ងៃទី១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២២	១៤០.០០០.០០០	១៩.០៨២.៥០២	១៤.៨៣០.៨៧២	៥០.០០០.០០០	១០៩.១៩០.៤៦១	៣៣៣.០០៤.៨៣៥
ការបោះផ្សាយដើមទុនបន្ថែម	-	-	-	-	-	-
ប្រាក់ចំណេញក្នុងឆ្នាំ	-	-	-	-	៧៣.៨៤៣.៦៥១	៧៣.៨៤៣.៦៥១
លទ្ធផលលម្អិតផ្សេងៗ	-	-	១៤.៦១៨.១៧៤	-	-	១៤.៦១៨.១៧៤
លទ្ធផលលម្អិតសរុបក្នុងឆ្នាំ	-	-	១៤.៦១៨.១៧៤	-	៧៣.៨៤៣.៦៥១	៨៨.៤៦១.៨២៥
ការផ្ទេរ	-	-	១៥.៣៦៨.៥០៣	២០.០០០.០០០	(៣៥.៣៦៨.៥០៣)	-
ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២២	១៤០.០០០.០០០	១៩.០៨២.៥០២	៤៤.៨០៧.៤៤៩	៧០.០០០.០០០	១៨៧.៦១៥.៦០៩	៤២១.៥០៥.៦៦០
សមូលជាកាន់រៀល	៥៧២.៣៨០.០០០	៧៨.៥៦២.៦៦១	១៩៤.៨២៦.០៤០	២៨៨.១៩០.០០០	៥៩៧.៤១៨.២៧១	១.៧៣៥.៣៧៤.៩៧២
ការិយាល័យបច្ចេកទេសដែលបានបញ្ចប់ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣						
ថ្ងៃទី១ ខែមករា ឆ្នាំ២០២៣	១៤០.០០០.០០០	១៩.០៨២.៥០២	៤៤.៨០៧.៤៤៩	៧០.០០០.០០០	១៨៧.៦១៥.៦០៩	៤២១.៥០៥.៦៦០
ការបោះផ្សាយដើមទុនបន្ថែម	-	-	-	-	-	-
ខាតក្នុងឆ្នាំ	-	-	-	-	(៤៣.៨៤៣.៦៥១)	(៤៣.៨៤៣.៦៥១)
លទ្ធផលលម្អិតផ្សេងៗ	-	-	(៥.៧១៣.៨១២)	-	-	(៥.៧១៣.៨១២)
លទ្ធផលលម្អិតសរុបក្នុងឆ្នាំ	-	-	(៥.៧១៣.៨១២)	-	(៤៣.៨៤៣.៦៥១)	(៤៩.៥៦៦.៤៦៣)
ការផ្ទេរ	-	-	(៥.៧១៨.៧០៩)	១០.០០០.០០០	(២៨១.២៩១)	-
ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣	១៤០.០០០.០០០	១៩.០៨២.៥០២	២៩.៣៨៥.០២៨	៨០.០០០.០០០	១០៣.៧៨១.៦៦៧	៣៧២.២៥៩.២៩៧
សមូលជាកាន់រៀល	៥៧២.៩០០.០០០	៧៧.៩៨២.០២១	១២៦.៧២៥.១៨០	៣២៦.៨០០.០០០	៤១៧.២៦០.៧៦៩	១.៥២០.៦៣៧.៩៣៦

កំណត់សម្គាល់ដូចមានភ្ជាប់ជាមួយ គឺជាផ្នែកមួយនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។

៣.២.៥. របាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់ សម្រាប់ដំណាច់ការិយបរិច្ឆេទ ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣

ធនាគារ ហ្គីភី ម.ក និយ័ត្របញ្ជីបុគ្គលិកសម្ព័ន្ធ

របាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់រួម

សម្រាប់ការិយបរិច្ឆេទដែលបានបញ្ចប់ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣

កំណត់ សម្គាល់	ការិយបរិច្ឆេទដែលបានបញ្ចប់ ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣		ការិយបរិច្ឆេទដែលបានបញ្ចប់ ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២២	
	ដុល្លារអាមេរិក	ពាន់រៀល	ដុល្លារអាមេរិក	ពាន់រៀល
លំហូរសាច់ប្រាក់ពីសកម្មភាពប្រតិបត្តិការ				
(ខាតប្រាក់ចំណេញមុនពន្ធនិយ័តភាពលើ៖	(៥៣.៩៩៨.៩១៦)	(២២១.៩៣៥.៥៤៦)	៩២.១៧២.៨៩១	៣៧៦.៧១០.៦០៤
ចំណូលសុទ្ធពីការប្រាក់	២៦	(១៣២.៥២៥.៤៦៦)	(៥៤៤.៦៧៩.៦៦៥)	(១៦២.៦៧៧.៦០៣)
ខាត(ចំណេញ)សុទ្ធពីឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុនានា វាស់វែងតាមFVTPL	២៨	(២.៨១៧.៨៣១)	(១១.៤៨១.២៨៥)	១.០២៥.១៤៦
ភាគលាភពីការវិនិយោគលើមូលបត្រវាស់វែងតាម FVOCI		(៥៣.៩២៨)	(២២១.៦៤៤)	(១៥.៥០២)
ការខាតបង់សុទ្ធនៃឱនភាពតម្លៃលើទ្រព្យសកម្ម ហិរញ្ញវត្ថុ	៣០	១២៤.៦៣៨.៦០៥	៥១២.២៦៤.៦៦៧	៤.៧១៦.៣៥៣
ចំណាយរំលស់ និងការខាតបង់នៃឱនភាពតម្លៃ	៣២	៨.៦៦៦.២២១	៣៥.៦១៨.១៦៨	៦.៤៩៨.១៧៨
សំវិធានធនលើអត្ថប្រយោជន៍និយោជិត		១.៥៦៣.៩២១	៦.៤២៧.៧១៥	១.៩១៧.៦៥០
ខាត/(ចំណេញ)ពីការលក់ទ្រព្យនិងបរិក្ខារ		៦.១០៩	២៥.១០៨	(៩៦.៩៨៥)
ទ្រព្យនិងបរិក្ខារ និងទ្រព្យអរូបីដែលបានលុប ចេញពីបញ្ជី		១៦៩.៤៧០	៦៩៦.៥២២	-
លម្អៀងពីការប្តូររូបិយប័ណ្ណធាតុជរូបិយវត្ថុ		២.៤១៦.៤៧២	៩.៩៣១.៧០០	១.៣៨៥.៨៨៨
	(៥១.៩៣៥.៣៤៣)	(២១៣.៤៥៤.២៦០)	(៥៥.០៧៤.០២៤)	(២២៥.០៨៧.៥៣៦)
បម្រែបម្រួល៖				
សមតុល្យនៅធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា		១២.៧៥៤.០៦៣	៥២.៤១៩.១៩៩	(២៦.៣០៨.០៧២)
សមតុល្យនៅធនាគារនានា		(៣១០.៨៤៣)	(១.២៧៧.៥៦៥)	(៣០៧.៦៦២)
ឥណទានផ្តល់ដល់អតិថិជន		៣៣០.៥៥៦.០០៨	១.៣៥៨.៥៤៤.០៩៣	(២៥០.៨៤៨.៨៨៤)
ទ្រព្យសកម្មផ្សេងៗ		៥.៣៦២.៨៣៩	២២.០៤១.២៦៨	២.៤៣១.២៣៧
ប្រាក់បញ្ញើរបស់អតិថិជន និងគ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុ		(២១.៤៣៣.៩៣៤)	(៨៨.០៩៣.៤៦៩)	១៤៣.០២៧.២៥៦
បំណុលផ្សេងៗ		(៣.៦៦២.៩២២)	(១៥.០៥៤.៦០៩)	(៣.៣៥៦.៣៤៩)
សាច់ប្រាក់ទទួលបាន(ប្រើប្រាស់)ក្នុងប្រតិបត្តិការ		២៧១.៣១៩.៨៦៨	១.១១៥.១២៤.៦៥៧	(១៩០.៤៣៦.៥០២)
				(៧៧៨.៣១៣.៩៨៣)
ការប្រាក់បានទទួល		២៣៨.៣៤៦.៧៣៧	៩៧៩.៦០៥.០៨៩	២៦៧.៦០៤.៣៥៧
ការប្រាក់បានបង់		(១១៣.៥៥៤.៥១៣)	(៤៦៦.៧០៩.០៤៤)	(៩៧.៨៥០.០៣៦)
ពន្ធលើប្រាក់ចំណេញបានបង់	១២(ខ)	(១៣.៦៤០.១០៥)	(៥៦.០៦០.៨៣២)	(១៥.៥៤៩.២០៩)
សាច់ប្រាក់សុទ្ធទទួលបាន(ប្រើប្រាស់)ក្នុង សកម្មភាពប្រតិបត្តិការ		៣៨២.៤៧១.៩៨៧	១.៥៧១.៩៥៩.៨៦៦	(១៨៤.០៧៧.៦៩០)

ធនាគារ ហត្ថា ម.ក និក្រមហ៊ុនបុត្រសម្ព័ន្ធ

របាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់រួម (ត)

សម្រាប់កាលបរិច្ឆេទដែលបានបញ្ចប់ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣

	កំណត់ សម្គាល់	ការិយបរិច្ឆេទដែលបានបញ្ចប់ ថ្ងៃទី៣១ខែធ្នូឆ្នាំ២០២៣		ការិយបរិច្ឆេទដែលបានបញ្ចប់ ថ្ងៃទី៣១ខែធ្នូឆ្នាំ២០២២	
		ដុល្លារអាមេរិក	ពាន់រៀល	ដុល្លារអាមេរិក	ពាន់រៀល
លំហូរសាច់ប្រាក់ពីសកម្មភាពវិនិយោគ					
ការទិញទ្រព្យ និងបរិក្ខារ	៩	(២០.៥៤៩.៨០១)	(៨៤.៤៥៨.០៣៨)	(១១.៥៧៧.៥២៧)	(៤៧.៣១៧.៣៥៣)
ការទិញទ្រព្យសកម្មអរូបី	១១	(២៧២.១៣២)	(១.១១៨.៥៦៣)	(៧០៨.៦១៩)	(២.៨៩៦.១២៦)
ការទិញមូលបត្រវិនិយោគ		-	-	(១៥.០០០.០០០)	(៦១.៣០៥.០០០)
សាច់ប្រាក់បានពីការលក់ទ្រព្យ និងបរិក្ខារ		៩.២៥៩	៣៨.០៥៤	១០០.៧៤៨	៤១១.៧៥៧
ភាគលាភបានទទួល		៥៣.៩២៨	២២១.៦៤៤	១៥.៥០២	៦៣.៣៤៦
សាច់ប្រាក់សុទ្ធប្រើប្រាស់ក្នុងសកម្មភាពវិនិយោគ		(២០.៧៦៨.៣៥៦)	(៨៥.៣១៦.៨០៣)	(២៧.១៦៩.៨៩៦)	(១១១.០៤៣.៣៦៦)
លំហូរសាច់ប្រាក់ពីសកម្មភាពហិរញ្ញប្បទាន					
សាច់ប្រាក់បានពីប្រាក់កម្ចី		៣៤.៣៣៨.៦៥១	១៤១.១៣១.៨៥៦	៣៤៩.១១៦.៩៤៣	១.៤២៦.៨៤០.៩៤៦
សាច់ប្រាក់បានពីការបោះផ្សាយមូលបត្របំណុល		៣៨.៣៤៧.៦១៣	១៥៧.៦០៨.៦៨៩	៣៩.៣៩៧.២៤០	១៦១.០១៦.៥២០
សាច់ប្រាក់បានពីអនុបំណុល		-	-	៣០.០០០.០០០	១២២.៦១០.០០០
ការទូទាត់សងប្រាក់កម្ចី		(២៤៩.២៣៧.៩៧៣)	(១.០២៤.៣៦៨.០៦៩)	(៣២៧.៧០២.១២៥)	(១.៣៣៩.៣១៨.៥៨៥)
ការទូទាត់សងអនុបំណុល		(២.០០០.០០០)	(៨.២២០.០០០)	(២.០០០.០០០)	(៨.១៧៤.០០០)
ការទូទាត់សងប្រាក់ដើមកតិសន្យា	១០	(៤.១៧៨.៨១២)	(១៧.១៧៤.៩១៧)	(៤.០៨០.២១៦)	(១៦.៦៧៥.៨៤៣)
សាច់ប្រាក់សុទ្ធប្រើប្រាស់ក្នុងទទួលបានពីសកម្មភាពហិរញ្ញប្បទាន		(១៨២.៧៣០.៥២១)	(៧៥១.០២២.៨៤១)	៨៤.៧៣១.៨៥២	៣៥៦.២៩៩.០៣៨
ការកើនឡើងសុទ្ធនៃសាច់ប្រាក់ និងសាច់ប្រាក់សមមូល					
សាច់ប្រាក់ និងសាច់ប្រាក់សមមូលនាដើមឆ្នាំ		១៧៨.៩៨៣.១២០	៧៣៤.៦២០.៦២២	២១.៣៣០.៥៥៦	៨៧.១៧៧.៩៨២
លម្អៀងពីការប្តូររូបិយប័ណ្ណ		-	(១០.៨២៧.៣៥៣)	-	៨.២៤៩.២៤៧
សាច់ប្រាក់ និងសាច់ប្រាក់សមមូលនាចុងឆ្នាំ	៣៤	៣៧៧.៥០៧.៣៩៧	១.៥៥២.១១៧.៧១៧	១៩៨.៥២៤.២៧៧	៨១៥.៣២៧.៤៨៨

កំណត់សម្គាល់ដូចមានភ្ជាប់ជាមួយគឺជាផ្នែកមួយនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។

៣.២.៦. កំណត់សម្គាល់លើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់កាលបរិច្ឆេទថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣

១. អំពីធនាគារ

ធនាគារ ហត្ថា ម.ក (ហៅកាត់ថា “ធនាគារ”) បានប្រែក្លាយពីក្រុមហ៊ុនហត្ថាកសិករ លីមីតធីត (ហៅកាត់ថា HKL) ដែលជាគ្រឹះស្ថានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុទទួលប្រាក់បញ្ញើ ហើយទទួលបានអាជ្ញាប័ណ្ណពីធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ដើម្បីធ្វើប្រតិបត្តិការណ៍អាជីវកម្មធនាគារ នៅថ្ងៃទី៥ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២០ និងត្រូវបានអនុម័តការផ្លាស់ប្តូរនេះនៅក្នុងលក្ខន្តិកៈចុះថ្ងៃទី២៦ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២០ ជាមួយនឹងវិញ្ញាបនបត្រអាជីវកម្មលេខ ០០០៥៣៥៥ ចុះថ្ងៃទី៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០១ ចេញដោយក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម។

ធនាគារ ត្រូវបានកាន់កាប់ទាំងស្រុងដោយធនាគារ Bank of Ayudhya PLC. (ហៅកាត់ថា Krungsri) ដែលជាធនាគារចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មនៅប្រទេសថៃ ដែលមានប្រសិទ្ធភាពចាប់ពីថ្ងៃទី១២ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៦។ ក្រុមហ៊ុនមេរបស់ធនាគារគឺ MUFG ដែលជាក្រុមហ៊ុនចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្មនៅប្រទេសជប៉ុន។

ធនាគារ បានចូលរួមជាចម្បងលើគ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃអាជីវកម្មធនាគារ និងបានផ្តល់សេវាហិរញ្ញវត្ថុនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ ពុំមានការផ្លាស់ប្តូរចំពោះសកម្មភាពសំខាន់ៗទាំងនេះទេក្នុងអំឡុងពេល។

ធនាគារ មានប្រតិបត្តិការនៅការិយាល័យចំនួន ១៧១ (រួមបញ្ចូលទាំងការិយាល័យកណ្តាល) ដែលមានទីតាំងនៅរាជធានីភ្នំពេញ និងគ្រប់ខេត្តក្រុងក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដោយមានប្រភពចំណូលចម្បងពីការប្រាក់ទទួលបានពីការផ្តល់ឥណទានដល់អតិថិជន។

ធនាគារ មានទីស្នាក់ការកណ្តាល នៅផ្ទះលេខ ៦០៦ ផ្លូវលេខ ២៧១ ភូមិសន្សំកុសល៣ សង្កាត់បឹងទំពុនទី១ ខណ្ឌមានជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ក្រុមហ៊ុនបុត្រសម្ព័ន្ធ ហត្ថា ស៊ីរីស ឯ.ក ត្រូវបានចុះបញ្ជីពាណិជ្ជកម្ម នៅថ្ងៃទី៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩ ដែលកាន់កាប់ដោយធនាគារ និងក្រុមហ៊ុនសារាយ ហូលឌីង លីមីតធីត ដែលជាក្រុមហ៊ុនឯកជនទទួលខុសត្រូវមានកម្រិត ចុះបញ្ជីនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ សកម្មភាពរបស់ក្រុមហ៊ុនបុត្រសម្ព័ន្ធ គឺការទិញការលក់ ការជួល និងការធ្វើអាជីវកម្មអចលនវត្ថុផ្ទាល់ខ្លួន ឬជួលពីគេ។

របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់សម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារ ត្រូវបានអនុម័តឱ្យចេញផ្សាយដោយក្រុមប្រឹក្សាភិបាលនៅថ្ងៃទី១៥ ខែមីនា ឆ្នាំ២០២៤។

២. មូលដ្ឋានគណនេយ្យ

របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវបានរៀបចំដោយអនុលោមទៅតាមស្តង់ដាររបាយការណ៍ទាក់ទងនឹងហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា (ហៅកាត់ថា “CIFRS”)។

របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយផ្អែកលើ មូលដ្ឋានថ្លៃដើមប្រតិបត្តិការ លើកលែងតែមានការបង្ហាញនៅក្នុងគោលនយោបាយគណនេយ្យខាងក្រោម។ ថ្លៃដើមប្រតិបត្តិការ ជាទូទៅគឺផ្អែកលើតម្លៃសមស្របនៃផលតបស្ទង់បានផ្តល់ឱ្យក្នុងការដោះដូរទំនិញ និងសេវាកម្ម។

៣. រូបិយប័ណ្ណគោល និងរូបិយប័ណ្ណសម្រាប់ការបង្ហាញ

សម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារ ធ្វើប្រតិបត្តិការអាជីវកម្ម និងកត់ត្រារាល់បញ្ជីគណនេយ្យរបស់ខ្លួន ផ្អែកលើរូបិយប័ណ្ណចំនួន៣ គឺប្រាក់រៀល ប្រាក់ដុល្លារអាមេរិក និងប្រាក់បាតថៃ។ គណៈគ្រប់គ្រងបានកំណត់យកប្រាក់ដុល្លារអាមេរិកជារូបិយប័ណ្ណគោល និងជារូបិយប័ណ្ណសម្រាប់ការបង្ហាញ ព្រោះវាឆ្លុះបញ្ចាំងពីសមាសធាតុសេដ្ឋកិច្ចនៃព្រឹត្តិការណ៍មូលដ្ឋាន និងកាលៈទេសៈរបស់សម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារ។

សកម្មភាពប្រតិបត្តិការជារូបិយប័ណ្ណផ្សេងៗទៀតក្រៅពីប្រាក់ដុល្លារអាមេរិក ត្រូវបានប្តូរទៅជាប្រាក់ដុល្លារអាមេរិក ដោយប្រើអត្រាប្តូរប្រាក់នៅថ្ងៃប្រតិបត្តិការនោះ។ ទ្រព្យសកម្មរូបិយវត្ថុ និងបំណុលរូបិយវត្ថុនាការបរិច្ឆេទរាយការណ៍ ដែលជារូបិយប័ណ្ណក្រៅពីប្រាក់ដុល្លារអាមេរិក ត្រូវបានប្តូរទៅជាប្រាក់ដុល្លារអាមេរិកដោយប្រើអត្រាប្តូរប្រាក់នៅកាលបរិច្ឆេទនោះ។ ធាតុមិនមែនរូបិយវត្ថុ ដែលត្រូវបានវាស់វែងតាមតម្លៃសមស្របនៅក្នុងរូបិយប័ណ្ណបរទេស ត្រូវបានប្តូរដោយប្រើអត្រាប្តូរប្រាក់នៅកាលបរិច្ឆេទដែលតម្លៃសមស្រប

ត្រូវបានកំណត់។ ធាតុមិនមែនរូបិយវត្ថុ ដែលត្រូវបានវាស់វែងនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌថ្លៃដើមប្រវត្តិសាស្ត្រជា រូបិយ ប័ណ្ណបរទេស មិនត្រូវបានប្តូរម្តងទៀតទេ។

ភាពលម្អៀងពីការប្តូររូបិយប័ណ្ណ ដែលកើតមកពីការប្តូរនោះ ត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅក្នុងចំណេញ ឬខាត។

៤. គោលនយោបាយគណនេយ្យសំខាន់ៗ

គោលនយោបាយគណនេយ្យសំខាន់ៗខាងក្រោមនេះ ត្រូវអនុវត្តក្នុងការរៀបចំរបាយការណ៍ ហិរញ្ញវត្ថុនេះ។ គោលនយោបាយទាំងអស់នេះ ត្រូវបានយកមកអនុវត្តប្រកបដោយសង្គតិភាពគ្រប់ ការិយបរិច្ឆេទលើកលែងតែមានការបញ្ជាក់បន្ថែម។

➢ ការប្រាក់៖ អត្រាការប្រាក់ប្រសិទ្ធភាព

ចំណូលការប្រាក់ និងចំណាយការប្រាក់ ត្រូវទទួលស្គាល់នៅក្នុងចំណេញ-ខាត ដោយប្រើ វិធីសាស្ត្រ អត្រាការប្រាក់ប្រសិទ្ធភាព។ អត្រាការប្រាក់ប្រសិទ្ធភាព គឺជាអត្រាដែលអាចធ្វើអប្បហារសាច់ប្រាក់ដែលរំពឹង ថានឹងទូទាត់ ឬនឹងត្រូវទទួលតាមរយៈអាយុកាលរំពឹងទុករបស់ឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុនោះឱ្យមកស្មើនឹង៖

- តម្លៃដុលរបស់ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ ឬ
- តម្លៃដករំលស់របស់បំណុលហិរញ្ញវត្ថុ។

ក្នុងការគណនាអត្រាការប្រាក់ប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់ឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ សម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារ ធ្វើការ ប៉ាន់ស្មានលើលំហូរសាច់ប្រាក់នាពេលអនាគត ដោយពិចារណាលើលក្ខខណ្ឌទាំងអស់របស់កិច្ចសន្យា ឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ប៉ុន្តែមិនរាប់បញ្ចូលនូវការខាតបង់ឥណទានដែលរំពឹងទុកនោះទេ (ECL)។

ការគណនាអត្រាការប្រាក់ប្រសិទ្ធភាព រួមបញ្ចូលនូវកម្រៃទាំងអស់ដែលបានបង់ ឬត្រូវទទួល រវាងភាគី នៃកិច្ចសន្យា ដែលជាផ្នែកនៃអត្រាការប្រាក់ប្រសិទ្ធភាព និងថ្លៃដើមប្រតិបត្តិការ។ ថ្លៃដើមប្រតិបត្តិការ រួម មានការចំណាយបន្ថែមដែលពាក់ព័ន្ធផ្ទាល់ទៅនឹងការទិញ ឬការបោះផ្សាយទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ ឬបំណុល ហិរញ្ញវត្ថុ។

➢ តម្លៃដករំលស់ និងតម្លៃដុល

តម្លៃដករំលស់របស់ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ ឬបំណុលហិរញ្ញវត្ថុ គឺជាចំនួនដែលទ្រព្យសកម្ម ហិរញ្ញវត្ថុ ឬបំណុលហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវបានវាស់វែងនៅពេលទទួលស្គាល់លើកដំបូង ដកការបង់សងប្រាក់ដើមបូក ឬដក រំលស់បង្កដោយប្រើអត្រាការប្រាក់ប្រសិទ្ធភាព ចំពោះភាពខុសគ្នារវាងចំនួនដែលទទួលស្គាល់លើកដំបូង និងចំនួននៅពេលដល់កាលកំណត់ និងត្រូវកែតម្រូវចំពោះសំវិធានធនសម្រាប់ការខាតបង់ឥណទានដែល បានរំពឹងទុក ចំពោះទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ។

តម្លៃដុលរបស់ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ គឺជាតម្លៃដករំលស់របស់ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុមុនពេលតម្រូវ សំវិធានធនសម្រាប់ការខាតបង់ឥណទានរំពឹងទុក។

➢ ការគណនាចំណូលការប្រាក់ និងចំណាយការប្រាក់

អត្រាការប្រាក់ប្រសិទ្ធភាពរបស់ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ ឬបំណុលហិរញ្ញវត្ថុត្រូវបានគណនានៅពេល ទទួលស្គាល់ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ ឬបំណុលហិរញ្ញវត្ថុជាលើកដំបូង។ ក្នុងការគណនាចំណូលការប្រាក់ និង ចំណាយការប្រាក់ អត្រាការប្រាក់ប្រសិទ្ធភាពត្រូវបានប្រើផ្អែកលើតម្លៃដុលរបស់ទ្រព្យសកម្ម ឬតម្លៃដករំលស់

របស់បំណុល។ អត្រាការប្រាក់ប្រសិទ្ធភាព ត្រូវធ្វើការកែប្រែឡើងវិញ ដោយធ្វើការប៉ាន់ស្មានឡើងវិញនូវ លំហូរសាច់ប្រាក់របស់ឧបករណ៍ដែលមានអត្រាការប្រាក់ប្រែប្រួល ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងពីការផ្លាស់ប្តូររបស់អត្រា ការប្រាក់ទីផ្សារ។

ចំពោះទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ ដែលត្រូវបានចាត់ទុកថាមានឱនភាពតម្លៃបន្ទាប់ពីបានទទួលស្គាល់ជា លើកដំបូង ចំណូលការប្រាក់ត្រូវបានគណនាដោយប្រើអត្រាការប្រាក់ប្រសិទ្ធភាព ផ្អែកលើតម្លៃដករំលស់ របស់ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុនោះ។ ប្រសិនបើទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុដែលមានឱនភាពតម្លៃ នោះការគណនាការ ប្រាក់ ត្រូវផ្អែកលើមូលដ្ឋានតម្លៃដុលវិញ។

ចំពោះទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ ដែលត្រូវបានចាត់ទុកថាមានឱនភាពចុះតម្លៃចាប់តាំងពី ទទួលស្គាល់ជា លើកដំបូង ចំណូលការប្រាក់ត្រូវបានគណនាដោយប្រើអត្រាការប្រាក់ប្រសិទ្ធភាព ដែលត្រូវបានកែតម្រូវនូវ ហានិភ័យផ្អែកលើតម្លៃដករំលស់របស់ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុនោះ។ ការគណនាការប្រាក់នេះ មិនត្រូវប្តូរទៅ ផ្អែកលើមូលដ្ឋានតម្លៃដុលវិញនោះទេ ទោះបីជាហានិភ័យឥណទានរបស់ទ្រព្យសកម្មនោះ មានភាពប្រសើរ វិញក៏ដោយ។

➢ ការបង្ហាញ

ចំណូលការប្រាក់គណនាតាមអត្រាការប្រាក់ប្រសិទ្ធភាព ដែលបានបង្ហាញនៅក្នុងចំណេញ-ខាត រួមបញ្ចូលការប្រាក់លើទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុដែលវាស់វែងតាមតម្លៃដករំលស់។

ចំណាយការប្រាក់ដែលត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុងចំណេញ-ខាត រួមបញ្ចូលការប្រាក់លើបំណុល ហិរញ្ញវត្ថុដែលវាស់វែងតាមតម្លៃដករំលស់។

➢ កម្រៃ និងជើងសារ

ចំណូល និងចំណាយ កម្រៃជើងសារ រួមមានកម្រៃទាំងឡាយណាដែលមិនមែនជាផ្នែកនៃអត្រាការប្រាក់ ប្រសិទ្ធភាពរបស់ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ ឬបំណុលហិរញ្ញវត្ថុ (សូមមើលកំណត់សម្គាល់លេខ ៣.១)។

ចំណូល និងកម្រៃជើងសារផ្សេងៗទៀតរួមមានកម្រៃណែនាំ កម្រៃពីការផ្ទេរប្រាក់កម្រៃលើសេវា គណនី បញ្ញើ កម្រៃផ្សេងៗទៀត និងកម្រៃ និងជើងសារលើសេវាឥណទាន ត្រូវទទួលស្គាល់នៅពេលបានបំពេញ សេវាកម្ម។

កិច្ចសន្យាជាមួយអតិថិជនដែលទទួលស្គាល់ជាឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុនៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ របស់សម្ព័ន្ធធនាគារនិងធនាគារអាចមានផ្នែកខ្លះនៅក្នុងវិសាលភាពនៃ CIFRS ៥ និងផ្នែកខ្លះនៅក្នុង វិសាលភាពនៃ CIFRS ១៥។ ក្នុងករណីនេះ ដំបូងសម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារនឹងអនុវត្ត CIFRS ៩ ដើម្បី បែងចែក និងវាស់វែងផ្នែកនៃកិច្ចសន្យាដែលមាននៅក្នុងវិសាលភាពនៃ CIFRS ៩ ហើយបន្ទាប់មកអនុវត្ត CIFRS ១៥ លើផ្នែកដែលនៅសល់។

ចំណាយកម្រៃ និងជើងសារផ្សេងៗទៀតពាក់ព័ន្ធនឹងប្រតិបត្តិការ និងកម្រៃសេវា និងត្រូវទទួលស្គាល់ ជាចំណាយនៅពេលបានទទួលសេវាកម្ម។

➢ ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ និងបំណុលហិរញ្ញវត្ថុ៖ ការទទួលស្គាល់ និងការវាស់វែងជាលើកដំបូង

សម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារ បានទទួលស្គាល់ជាលើកដំបូងនូវសមតុល្យនៅធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា សមតុល្យនៅធនាគារផ្សេង ឥណទានផ្តល់ដល់អតិថិជនវិនិយោគលើមូលបត្រ ប្រាក់បញ្ញើរបស់អតិថិជននិង

គ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុ មូលបត្របំណុល និងសូន្យសម្រាប់ទប់ស្កាត់ហានិភ័យ ប្រាក់កម្ចី អនុបំណុលនាការ បរិច្ឆេទដែលកើតឡើង។

ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ និងបំណុលហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវបានវាស់វែងដំបូងតាមតម្លៃសមស្រប រួមបញ្ចូលថ្លៃ ដើមប្រតិបត្តិការ ដែលកំណត់ថាជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការទិញ ឬការចេញផ្សាយទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ ឬបំណុល ហិរញ្ញវត្ថុ។

➢ **ការចាត់ថ្នាក់ និងការវាស់វែងជាបន្តបន្ទាប់៖ ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ**

នៅក្នុងការទទួលស្គាល់លើកដំបូង ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជាតម្លៃដករំលស់ តម្លៃ សមស្របតាមរយៈលទ្ធផលលម្អិតផ្សេងៗ (“FVOCI”) - ការវិនិយោគបំណុល FVOCI - ការវិនិយោគ មូលធន ឬតម្លៃសមស្របតាមរយៈចំណេញ ឬខាត (“FVTPL”)។

ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ មិនត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ឡើងវិញ បន្ទាប់ពីការទទួលស្គាល់លើកដំបូង លើកលែង តែសម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារផ្លាស់ប្តូរម៉ូដែលអាជីវកម្មសម្រាប់គ្រប់គ្រងទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ ដែលក្នុងករណី នេះ ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុដែលប៉ះពាល់គឺត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ម្តងទៀតនៅថ្ងៃដំបូងនៃអំឡុងពេលរាយការណ៍ អនុវត្តតាមការផ្លាស់ប្តូរម៉ូដែលអាជីវកម្ម។

ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុមួយ ត្រូវបានវាស់វែងតាមតម្លៃដករំលស់ ប្រសិនបើទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុនោះ បំពេញលក្ខខណ្ឌពីរដូចខាងក្រោម៖

- ទ្រព្យសកម្មដែលមាននៅក្នុងម៉ូដែលអាជីវកម្ម ក្នុងគោលបំណងរក្សាទុកសម្រាប់ការប្រមូល សាច់ប្រាក់តាមកិច្ចសន្យា
- លក្ខខណ្ឌកិច្ចសន្យារបស់ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ ផ្តល់នូវកាលបរិច្ឆេទជាក់លាក់ចំពោះលំហូរសាច់ប្រាក់ ដែលសម្រាប់ទូទាត់ប្រាក់ដើម និងការប្រាក់ (SPPI) តាមចំនួនប្រាក់ដើមដែលនៅជំពាក់តែ ប៉ុណ្ណោះ។

ឧបករណ៍បំណុល ត្រូវបានវាស់វែងតាម FVOCI លុះត្រាតែវាបានបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌទាំងពីរដូចខាង ក្រោម ហើយមិនត្រូវបានកំណត់ជា FVTPL នោះទេ៖

- ទ្រព្យសកម្មដែលមាននៅក្នុងម៉ូដែលអាជីវកម្មក្នុងគោលបំណងរក្សាទុក ដើម្បីការប្រមូលសាច់ប្រាក់ តាមកិច្ចសន្យា និងការលក់ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ និង
- លក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យារបស់ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ ផ្តល់នូវកាលបរិច្ឆេទជាក់លាក់ចំពោះលំហូរ សាច់ប្រាក់ដែលជា SPPI។

នៅក្នុងការទទួលស្គាល់ការវិនិយោគលើមូលធនលើកដំបូង ដែលមិនត្រូវបានកាន់កាប់សម្រាប់ ជួញដូរ សម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារអាចជ្រើសរើសក្នុងការបង្ហាញការប្រែប្រួលតម្លៃសមស្របនៅគ្រាបន្ទាប់ក្នុង លទ្ធផលលម្អិតផ្សេងៗ។ ការជ្រើសរើសបែបនេះផ្អែកលើមូលដ្ឋានតាមការវិនិយោគនីមួយៗ។

ទ្រព្យសកម្មទាំងអស់ ដែលមិនត្រូវបានចាត់ថ្នាក់តាមតម្លៃដករំលស់ ឬ FVOCI ដូចបានរៀបរាប់ខាងលើ គឺ វាស់វែងតាម FVTPL។ នេះរួមទាំងទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុឧបករណ៍និស្សន្ទទាំងឡាយ។ សម្រាប់ការទទួល ស្គាល់លើកដំបូង សម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារអាចនឹងកំណត់ជាស្ថាពរនូវទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ វាស់វែងតាម

FVTPL ប្រសិនបើមិនបំពេញលក្ខខណ្ឌក្នុងការវាស់វែងតាមតម្លៃដករំលស់ ឬតាម FVOCI ប្រសិនបើអនុវត្ត ដូច្នេះត្រូវលុបបំបាត់ ឬកាត់បន្ថយជាសារវន្តនូវភាពមិនស៊ីគ្នា នៃគណនេយ្យដែលនឹងកើតឡើង។

- ❖ **ការវាយតម្លៃឧបករណ៍កម្ម៖** សម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារ វាយតម្លៃគោលបំណងម៉ូឌុលអាជីវកម្ម សម្រាប់ គ្រប់គ្រងទ្រព្យសកម្មជាបណ្តុំ ព្រោះវាបានឆ្លុះបញ្ចាំងយ៉ាងល្អបំផុតនូវវិធីគ្រប់គ្រងអាជីវកម្ម និងវិធីផ្តល់ព័ត៌មាន ដល់គណៈគ្រប់គ្រង។ ព័ត៌មានដែលត្រូវយកមកពិចារណាមាន៖
  - គោលនយោបាយ និងគោលបំណងរបស់បណ្តាទ្រព្យសកម្ម និងការអនុវត្តនូវគោលនយោបាយទាំង នោះ។ ជាពិសេស ថាតើយុទ្ធសាស្ត្ររបស់គណៈគ្រប់គ្រង ផ្ដោតទៅលើការស្វែងរកចំណូលការប្រាក់ តាមកិច្ចសន្យា ការរក្សានូវទម្រង់អត្រាការប្រាក់ជាក់លាក់ណាមួយ ការផ្ទេរផ្ទេងបីរវេលារបស់ ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ ទៅនឹងបីរវេលារបស់បំណុលដែលជាហិរញ្ញប្បទានរបស់ទ្រព្យសកម្មទាំងនោះ ឬក៏ការទទួលយកលំហូរសាច់ប្រាក់តាមរយៈការលក់ទ្រព្យសកម្ម
  - វិធីក្នុងការវាយតម្លៃ និងរាយការណ៍បន្សំទ្រព្យសកម្ម ជូនគណៈគ្រប់គ្រងសម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារ
  - ហានិភ័យដែលប៉ះពាល់ដល់ម៉ូឌុលអាជីវកម្ម (និងទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុនៅក្នុងម៉ូឌុលអាជីវកម្ម នោះ) និងយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ទប់ស្កាត់ហានិភ័យទាំងនោះ
  - វិធីសាស្ត្រតបស្នងដល់ការគ្រប់គ្រងអាជីវកម្ម (ឧទាហរណ៍ថាតើការតបស្នងដោយផ្អែកលើតម្លៃសម ស្របរបស់ទ្រព្យសកម្មដែលបានគ្រប់គ្រង ឬក៏ផ្អែកលើលំហូរសាច់ប្រាក់តាមកិច្ចសន្យាដែលប្រមូល បាន) ភាពញឹកញាប់ចំនួន និងពេលវេលានៃការលក់ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុនៅអំឡុងពេលមុន មូលហេតុសម្រាប់ការលក់ដូច្នេះ និងការរំពឹងទុកពីសកម្មភាពលក់នាពេលអនាគត។

➤ **ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ឡើងវិញ**

ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុមិនត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ឡើងវិញ បន្ទាប់ពីការទទួលស្គាល់លើកដំបូងឡើយ លើក លែងតែក្នុងអំឡុងពេលបន្ទាប់ពីសម្ព័ន្ធធនាគារ ឬធនាគារផ្លាស់ប្តូរម៉ូឌុលអាជីវកម្មរបស់ខ្លួនក្នុងការ គ្រប់គ្រងទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ។

➤ **បំណុលហិរញ្ញវត្ថុ**

សម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារចាត់ថ្នាក់បំណុលហិរញ្ញវត្ថុដោយវាស់វែងតាមតម្លៃដករំលស់លើកលែងតែ និស្សន្ទសម្រាប់ទប់ស្កាត់ហានិភ័យដែលត្រូវបានវាស់វែងតាម FVTPL។

➤ **បំណុលកិច្ចសន្យាធានាហិរញ្ញវត្ថុ**

កិច្ចសន្យាធានាហិរញ្ញវត្ថុ គឺជាកិច្ចសន្យាដែលតម្រូវឱ្យអ្នកចេញកិច្ចសន្យាធ្វើការទូទាត់ជាក់លាក់ ដើម្បីទូទាត់សងម្ចាស់បំណុលវិញសម្រាប់ការខាតបង់ដែលកើតឡើងដោយសារកូនបំណុលដែលមិន បានធ្វើការទូទាត់នៅពេលដល់កំណត់ស្របតាមលក្ខខណ្ឌនៃឧបករណ៍បំណុល។

បំណុលកិច្ចសន្យាធានាហិរញ្ញវត្ថុត្រូវបានវាស់វែងជាដំបូងតាមតម្លៃសមស្រប ហើយប្រសិនបើមិន អាចកំណត់ដូច FVTPL និងមិនកើតឡើងពីការផ្ទេរទ្រព្យសម្បត្តិទេ វាត្រូវបានវាស់វែងជាបន្តបន្ទាប់នៅ កម្រិតខ្ពស់នៃ៖

- ចំនួនប្រាក់ឧបត្ថម្ភការបាត់បង់ដែលបានកំណត់ដោយអនុលោមតាម CIFRS 9 និង
- ចំនួនទឹកប្រាក់ដំបូងត្រូវបានទទួលស្គាល់តិចជាងនេះ ហើយទទួលស្គាល់បរិមាណចំណូលសរុប

ដោយអនុលោមតាមគោលការណ៍នៃ CIFRS 15 នៅពេលសមស្រប។

សម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារ ឈប់ទទួលស្គាល់បំណុលហិរញ្ញវត្ថុ នៅពេលដែលកាតព្វកិច្ចបានចែងក្នុង កិច្ចសន្យាត្រូវបានលុបចោល ឬត្រូវបានបោះបង់ចោល ឬផុតកំណត់។

សម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារ ឈប់ទទួលស្គាល់បំណុលហិរញ្ញវត្ថុ នៅពេលដែលលក្ខខណ្ឌត្រូវបាន កែប្រែ ហើយលំហូរសាច់ប្រាក់របស់បំណុលដែលបានកែប្រែមានភាពខុសគ្នាខ្លាំង។ ក្នុងករណីនេះ ត្រូវទទួលស្គាល់ បំណុលហិរញ្ញវត្ថុថ្មីតាមតម្លៃសមស្រប ដោយផ្អែកលើលក្ខខណ្ឌដែលបានកែប្រែ។ ភាពខុសគ្នារវាង តម្លៃ យោងរបស់បំណុលហិរញ្ញវត្ថុដែលឈប់ទទួលស្គាល់ និងទឹកប្រាក់ដែលបានបង់ ត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅក្នុង ចំណេញ ឬខាត។

ប្រសិនបើការប្រែបំណុលហិរញ្ញវត្ថុនេះមិនមានគុណវុឌ្ឍសម្រាប់ការឈប់ទទួលស្គាល់ទេ នោះតម្លៃដក រំលស់របស់បំណុល ត្រូវគណនាឡើងវិញដោយធ្វើអប្បហារលំហូរសាច់ប្រាក់ដែលបានកែប្រែតាមអត្រា ការប្រាក់ប្រសិទ្ធភាពពីដំបូង ហើយចំណេញឬខាតពីការគណនានេះ ត្រូវទទួលស្គាល់នៅក្នុងចំណេញ ឬខាត។ ចំពោះបំណុលហិរញ្ញវត្ថុដែលមានអត្រាការប្រាក់ប្រែប្រួល អត្រាការប្រាក់ប្រសិទ្ធភាពពីដំបូង ដែល ត្រូវបានយក មកប្រើដើម្បីធ្វើការគណនាចំណេញឬខាតពីការកែប្រែ ត្រូវបានកែតម្រូវដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងពី លក្ខខណ្ឌទីផ្សារនៅពេលកែប្រែ។ រាល់ការចំណាយ និងកម្រៃផ្សេងៗ ដែលបានកើតឡើង ត្រូវទទួលស្គាល់ ជាការកែតម្រូវចំពោះតម្លៃយោងរបស់បំណុល និងត្រូវដករំលស់តាមរយៈពេលនៅសល់នៃបំណុលហិរញ្ញវត្ថុ ដែលបានកែប្រែ ដោយធ្វើការគណនាឡើងវិញនូវអត្រាការប្រាក់ប្រសិទ្ធភាពនៃឧបករណ៍នោះ។

៣.២.៧. របាយការណ៍ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល

ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលមានក្តីសោមនស្សរីករាយក្នុងការបង្ហាញជូននូវរបាយការណ៍របស់ក្រុមប្រឹក្សា ភិបាល និងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ ហត្ថា ម.ក (ហៅកាត់ថា “ធនាគារ”) និងក្រុមហ៊ុន បុត្រសម្ព័ន្ធ (ជារួម ហៅកាត់ថា “សម្ព័ន្ធធនាគារ”) និងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុជាចំណាយឡែករបស់ធនាគារ (ហៅកាត់ថា “របាយការណ៍ ហិរញ្ញវត្ថុ”) សម្រាប់ការិយបរិច្ឆេទដែលបានបញ្ចប់ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣។

➢ សកម្មភាពចម្បង

ធនាគារបានចូលរួមជាចម្បងលើគ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃអាជីវកម្មធនាគារ និងការផ្តល់សេវាពាក់ព័ន្ធ ហិរញ្ញវត្ថុ នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ ក្នុងអំឡុងឆ្នាំនេះ ពុំមានការផ្លាស់ប្តូរជាសារវន្តចំពោះសកម្មភាព សំខាន់ៗទាំងនោះទេ។

➢ លទ្ធផលហិរញ្ញវត្ថុ

លទ្ធផលហិរញ្ញវត្ថុរបស់សម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារ សម្រាប់ការិយបរិច្ឆេទដែលបានបញ្ចប់ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣ ដូចខាងក្រោម៖

➢ សម្ព័ន្ធធនាគារ

- (ខាត)/ប្រាក់ចំណេញមុនកាត់ពន្ធ សម្រាប់ឆ្នាំ២០២៣ ជាដុល្លារអាមេរិកគឺ (៥៣.៩៩៨.៩១៦) និងសម្រាប់ឆ្នាំ២០២២ ជាដុល្លារអាមេរិកគឺ ៩២.១៧២.៨៩១។
- អត្ថប្រយោជន៍/(ចំណាយ) ពន្ធលើប្រាក់ចំណេញ សម្រាប់ឆ្នាំ២០២៣ ជាដុល្លារអាមេរិកគឺ ១០.៤៤៦.២៦៥ និងសម្រាប់ឆ្នាំ២០២២ ជាដុល្លារអាមេរិកគឺ (១៨.៣២៩.២៤០)។

- (ខាត)/ប្រាក់ចំណេញក្នុងគ្រា សម្រាប់ឆ្នាំ២០២៣ ជាដុល្លារអាមេរិកគឺ (៤៣.៥៥២.៦៥១) និងសម្រាប់ឆ្នាំ២០២២ ជាដុល្លារអាមេរិកគឺ ៧៣.៨៤៣.៦៥១។

➢ ធនាគារ

- (ខាត)/ប្រាក់ចំណេញមុនកាត់ពន្ធ សម្រាប់ឆ្នាំ២០២៣ ជាដុល្លារអាមេរិកគឺ (៥២.៧៣៩.៩៤៤) និងសម្រាប់ឆ្នាំ២០២២ ជាដុល្លារអាមេរិកគឺ ៩២.៣៣៧.០៦៦។
- អត្ថប្រយោជន៍/(ចំណាយ)ពន្ធលើប្រាក់ចំណេញ សម្រាប់ឆ្នាំ២០២៣ ជាដុល្លារអាមេរិកគឺ ១០.១៩៨.២៧៣ និងសម្រាប់ឆ្នាំ២០២២ ជាដុល្លារអាមេរិកគឺ (១៨.៤៦៧.៩១៣)។
- ខាត)/ប្រាក់ចំណេញក្នុងគ្រា សម្រាប់ឆ្នាំ២០២៣ ជាដុល្លារអាមេរិកគឺ (៤២.៥៤១.៦៧១) និងសម្រាប់ឆ្នាំ២០២២ ជាដុល្លារអាមេរិកគឺ ៧៣.៨៦៩.១៥៣។

➢ កាតលាភ

ពុំមានកាតលាភត្រូវបានប្រកាស ឬបែងចែកក្នុងអំឡុងកាលបរិច្ឆេទនេះទេ (២០២២៖ ពុំមាន)។

➢ ដើមទុន

នៅថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០២១ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា បានអនុម័តសំណើរបស់ធនាគារក្នុងការបង្កើនដើមទុនចំនួន២៥លានដុល្លារអាមេរិក ពី១១៥លានដុល្លារអាមេរិក ដល់ ១៤០លានដុល្លារអាមេរិក។ ការកែតម្រូវលក្ខន្តិកៈរបស់ធនាគារ ត្រូវបានអនុម័តដោយក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម នៅថ្ងៃទី៩ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២១។

➢ ទុនបម្រុង និងសំវិធានធន

ពុំមានការប្រែប្រួលជាសារវន្តទៅលើទុនបម្រុង និងសំវិធានធន នៅក្នុងកាលបរិច្ឆេទនេះទេ ក្រៅពីការលាតត្រដាងនៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។

➢ ការលុបចេញពីបញ្ជី និងសំវិធានធនលើទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ

មុនពេលរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលបានចាត់វិធានការដែលមាន មូលដ្ឋានសមរម្យដើម្បីបញ្ជាក់ថាសកម្មភាពត្រូវបានធ្វើឡើងពាក់ព័ន្ធនឹងការលុបចេញពីបញ្ជីលើទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុដែលមិនមានការរំពឹងទុកថាអាចប្រមូលបានមកវិញនូវលំហូរសាច់ប្រាក់តាមកិច្ចសន្យាទាំងស្រុង ឬចំណែកណាមួយ និងបានធ្វើសំវិធានធនលើការខាតបង់ពីឱនភាពតម្លៃទៅលើទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ ហើយក្រុមប្រឹក្សាភិបាលជឿជាក់ ថារាល់ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ ដែលបានដឹងថានឹងមិនមានការរំពឹងទុកថា អាចប្រមូលបានមកវិញនូវលំហូរសាច់ ប្រាក់តាមកិច្ចសន្យា ត្រូវបានលុបចោល និងបានធ្វើសំវិធានធនគ្រប់គ្រាន់ ចំពោះការខាតបង់ពីឱនភាពតម្លៃទៅ លើទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ។

គិតត្រឹមកាលបរិច្ឆេទនៃរបាយការណ៍នេះ និងផ្អែកតាមមកម្រិតនៃការយល់ដឹង ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលពុំបានដឹងពីកាលៈទសៈណាមួយដែលការលុបចេញពីបញ្ជី ឬ សំវិធានធនលើការខាតបង់ពីឱនភាពតម្លៃទៅលើ ទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ នៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់សម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារនោះទេមានតម្លៃមិនគ្រប់គ្រាន់ជាសារវន្តនោះទេ។

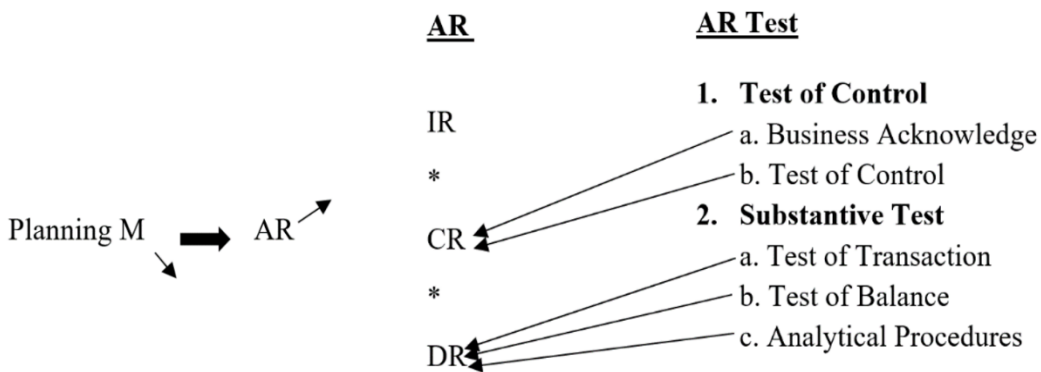
➢ ទ្រព្យសកម្ម

មុនពេលរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលបានចាត់វិធានការដែលមានមូលដ្ឋានសមរម្យ ដើម្បីបញ្ជាក់ថាបណ្តាទ្រព្យសកម្មទាំងអស់ (លើកលែងតែទ្រព្យសកម្មហិរញ្ញវត្ថុ ដែលបានកត់ត្រានៅក្នុងបញ្ជីគណនេយ្យរបស់សម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារដែលទំនងជាមិនអាចទទួលស្គាល់បាននៅក្នុងប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មធម្មតាត្រូវបានកាត់បន្ថយឱ្យនៅស្មើនឹងតម្លៃដែលគិតថានឹងអាចប្រមូលបានជាក់ស្តែង។

គិតត្រឹមកាលបរិច្ឆេទនៃរបាយការណ៍នេះ ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលពុំបានដឹងពីហេតុការណ៍ណាមួយដែលនឹងធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ការកំណត់តម្លៃទ្រព្យសកម្មនៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់សម្ព័ន្ធធនាគារធនាគារថាមានភាពមិនត្រឹមត្រូវនោះទេ។

៣.៣. នីតិវិធីដើម្បីធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ

នីតិវិធីក្នុងការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុមាន៥វិធីសាស្ត្រគឺ៖

៣.៣.១. វិធីសាស្ត្រយល់ដឹងពីអង្គភាពរបស់អង្គភាព (Business Acknowledge)

ការយល់ដឹងអំពីអង្គភាពអាជីវកម្ម ក្នុងគោលបំណងដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណហានិភ័យសវនកម្ម និងទីកន្លែងដែលអាចកើតមានឡើង ដើម្បីធ្វើផែនការសវនកម្មស្ទាក់ចាប់វាឱ្យនៅទំហំអសារវន្ត ដែលអាចទទួលយកបាន។

1. បរិវេណអង្គភាព (Entity Environment)

- វិស័យធុរកិច្ច (Industry Sector)៖ ទំនាក់ទំនងអតិថិជន និងអ្នកផ្គត់ផ្គង់ ផលិតផលថ្មី អាជីវកម្មជាមួយបរទេស ការប្រកួតប្រជែង។ល។
- ការគោរពច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត (Compliance and regulations)
- ធម្មនុញ្ញភាពរបាយការណ៍ទាក់ទងហិរញ្ញវត្ថុ (Financial reporting Framework)

2. ប្រភេទនៃអង្គភាព (Nature of entity)

- ប្រតិបត្តិការពាណិជ្ជកម្ម (Business Operation)
- របាយការណ៍ទាក់ទងហិរញ្ញវត្ថុ (Financial Reporting)

3. គោលដៅ យុទ្ធសាស្ត្រ និងហានិភ័យពាណិជ្ជកម្មពាក់ព័ន្ធ (Objective, Strategy and Business Risks)

៣.៣.២. វិធីសាស្ត្រនៃការលើប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងផ្ទៃក្នុង

➢ វិធីនៃការលើប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងផ្ទៃក្នុងមាន៤យ៉ាងគឺ៖

1. Inquiry សួរផ្ទាល់មាត់ទៅបុគ្គលិក ឬសួរអ្នកគ្រប់គ្រងតែម្តង។
2. Inspection ការត្រួតពិនិត្យឯកសារ។
3. Observation អង្កេតមើលរឿងរ៉ាវជាក់ស្តែង។
4. Reperformance ពិនិត្យមើលឡើងវិញថាតើពួកគេអនុលោមទៅតាមគោលនយោបាយ និងនីតិវិធីគណនេយ្យដែរឬទេ? និងធ្វើការត្រួតពិនិត្យលើឯកសារយោងរបស់គណនេយ្យករ។

៣.៣.៣. វិធីសាស្ត្រនៃការលើកំណត់ត្រាប្រតិបត្តិការ

1. Existence : ឆែកមើលកំណត់ត្រាទិន្នន័យប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងផ្ទៃក្នុង។
2. Completeness : ឆែកសក្ខីបត្រ មើលថាមានកត់ត្រាក្នុងទិន្នន័យប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងផ្ទៃក្នុងឬទេ?
3. Accuracy : ទឹកប្រាក់ក្នុងសក្ខីបត្រមានកត់ត្រាត្រឹមត្រូវដូចក្នុងទិន្នន័យប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងផ្ទៃក្នុងឬទេ?
4. Classification : ការចាត់តាមថ្នាក់គណនេយ្យ។
5. Timing : ថ្ងៃខែនៅក្នុងសក្ខីបត្រត្រូវតែដាក់ទៅតាមលំដាប់លំដោយ។
6. Posting & Summarizations : តើការ Posting គណនេយ្យត្រឹមត្រូវឬទេ? មានបានដកស្រង់ទៅធ្វើតារាងសរុបប្រចាំថ្ងៃខែបានត្រឹមត្រូវដែរឬទេ?

៣.៣.៤. វិធីសាស្ត្រនៃការលើសមតុល្យនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ

1. Existence : សមតុល្យគណនីទាំងអស់ពិតជាមានជាក់ស្តែងមែននៅថ្ងៃតុល្យការ (Balance sheet date)។
2. Completeness : គ្រប់បណ្តាលសមតុល្យគណនីទាំងអស់ដែលកើតមាន ពិតជាត្រូវបានបង្ហាញក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុទាំងអស់។
3. Accuracy : សមតុល្យគណនីទាំងអស់ ពិតជាមានលេខនព្វន្តត្រឹមត្រូវមែនឬទេ?
4. Classification : សមតុល្យគណនីទាំងអស់ ពិតជាចាត់ថ្នាក់ត្រឹមត្រូវ (Assets, Liabilities, Equity, Revenue, Expense)
5. Cut off : សមតុល្យគណនីទាំងអស់ត្រូវបានកាត់ត្រឹមថ្ងៃ Balance sheet date។
6. Detail tie-in : សមតុល្យគណនីទាំងអស់គឺជាស៊ីគ្នាទាំងអស់ (Master file, Sub ledger, GL, TB, BS, IS, CFE etc.)
7. Realizable Value: សមតុល្យគណនីទាំងអស់ត្រូវបានវាយតម្លៃឡើងវិញនៅថ្ងៃ Balance sheet date តាមវិធីសាស្ត្រនានា ស្របទៅតាម US GAAP or IFRS។
8. Right or Obligation : សមតុល្យគណនី Assets ទាំងអស់ពិតជាកម្មសិទ្ធិ ឬ គណនីបំណុលពិតជាបំណុលរបស់អង្គភាពមែន។
9. Presentation & Disclosures : សមតុល្យគណនីទាំងអស់ ត្រូវបានបង្ហាញក្នុង FS and Note to FS ស្របទៅតាម US GAAP or IFRS។

៣.៣.៥. នីតិវិធីវិភាគ

1. ផលធៀប (Ratio) ការប្រៀបធៀបពីធាតុមួយទៅធាតុមួយទៀត ដើម្បីត្រួតពិនិត្យមើលពីភាពលម្អៀងពីគ្រាមួយទៅគ្រាមួយទៀត ឬពីអង្គភាពស្ថាប័នមួយទៅអង្គភាពស្ថាប័នមួយទៀត ដែលនៅក្នុងស្ថានភាពស្របគ្នា

មានប្រភេទអាជីវកម្មស្រដៀងៗគ្នា។ ជាផលធៀបនឹងការបញ្ចេញឥទ្ធិពលកាន់តែខ្លាំងនៅពេលវាបង្ហាញខ្លួនតាមរយៈខ្សែកោង។

- Financial Ratio : ធ្វើការប្រៀបធៀបពីធាតុមួយទៅធាតុមួយទៀត ផលចែកពីធាតុមួយទៅធាតុមួយ អនុបាត(%) អនុបាតធៀប អនុបាតធៀបក្រាហ្វិក អនុបាតធៀបក្រាហ្វិករវាងក្រុមហ៊ុនគេ និងក្រុមហ៊ុនយើង។
- Non-Financial Ratio : ប្រៀបធៀបទំហំដី ឃ្លាំង ម៉ាស៊ីន រោងចក្រ និងកម្មករ...។

2. ទំនោរ (Trends) គឺជាការទស្សន៍ទាយសម្រាប់ថ្ងៃអនាគត។ ការទស្សន៍ទាយនេះមិនងាយខុសឡើយដោយឈរទៅលើព័ត៌មានអតីតកាល និងទិន្នន័យបច្ចុប្បន្ន ហើយអាចធ្វើឱ្យគេវិភាគ ទាយទុកលទ្ធផលសម្រាប់ថ្ងៃអនាគត។ ដល់ពេលថ្ងៃដែលគេប៉ាន់ស្មានមកដល់អ្វីៗគឺត្រឹមត្រូវ ដូចអ្វីដែលគេបានទាយទុកមិនខុសនោះទេ ការខុសគឺមានកម្រិតតិចតួចបំផុតដែលគេទទួលយកបាន។

- Sale Forecast
- Budget

3. Other Analysis

- Account Anlysis : មើលលម្អិតទៅក្នុងគណនីនីមួយៗដែលសវនករសង្ស័យ Cost of Trucking តើមានចំណាយសោហ៊ុយអ្វីខ្លះបញ្ចូលគ្នា ?
- Reasonableness : ចំណាយឬចំណូលសមហេតុផល។

ជំពូកទី៤

ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ

ឆ្លងតាមការបកស្រាយខាងលើ យើងឃើញថាធនាគារ ហត្ថា ម.ក មានចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ មួយចំនួនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ដោយមានការយកចិត្តទុកដាក់ធ្វើការរបស់សវនករជំនាញក្នុងការធ្វើសវនកម្ម ចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយមួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖

៤.១. ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង

ធនាគារ ហត្ថា ម.ក មានចំណុចខ្លាំងដូចខាងក្រោម៖

- របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ ហត្ថា ម.ក ត្រូវបានពិនិត្យ និងវាយតម្លៃយ៉ាងតម្លាភាពពីស្ថាប័ន សវនកម្មឯករាជ្យ និងបានចេញផ្សាយជាសាធារណៈ ដើម្បីបង្កើនការទុកចិត្តពីអ្នកប្រើប្រាស់ខាង ក្រៅឬសាធារណជន។
- របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ ធនាគារ ហត្ថា ម.ក ក្នុងឆ្នាំ២០២៣ រងនូវសវនកម្មពីក្រុមហ៊ុនសវនកម្ម ឯករាជ្យ (Deloitte Company) គឺ Unqualified Opinion: មានន័យថារបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុស្រប តាមស្តង់ដារគណនេយ្យទាំងស្រុង មិនមានបញ្ហាធំដុំគួរឱ្យកត់សម្គាល់នោះទេ។
- ធនាគារ មានគោលនយោបាយ និងអនុលោមទៅតាមច្បាប់បទដ្ឋានគតិយុត្តនានា ក្នុងការធ្វើ របាយការណ៍ និងបញ្ជីផ្សេងៗ ហើយមានភាពល្អិតល្អន់ និងប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់ផងដែរ។
- រាល់ការធ្វើប្រតិបត្តិការ និងរបាយការណ៍ទាំងអស់សុទ្ធតែបានឆ្លងកាត់ការត្រួតពិនិត្យពីផ្នែកសវនកម្ម និងប្រធាន នាយក រហូតដល់អត្ថនាយក។
- ធនាគារហត្ថា ម.ក មានសាខានៅគ្រប់ខេត្តក្រុងនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា សម្រាប់បំពេញនូវរាល់ តម្រូវការរបស់អតិថិជន។

៤.២. ការវិភាគលើចំណុចខ្សោយ

ថ្វីបើធនាគារ ហត្ថា ម.ក មានគុណសម្បត្តិក៏ដូចជាចំណុចខ្លាំងជាច្រើនយ៉ាងណាក្តី ធនាគារនៅតែ មានចំណុចខ្សោយបន្តិចបន្តួចផងដែរដូចខាងក្រោម៖

- របាយការណ៍គណនេយ្យនៅមានចំណុចខ្វះចន្លោះបន្តិចបន្តួច។
- ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលនៅមានកម្រិត។
- ការបម្រើសេវាជូនអតិថិជនដែលអញ្ជើញទៅដល់សាខានៅមានភាពយឺតយ៉ាវ។

ជំពូកទី៥

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងការផ្តល់អនុសាសន៍

៥.១. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ក្រោយពីបានឆ្លងកាត់ការធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវមួយរយៈពេលកន្លងមក នាងខ្ញុំសង្កេតឃើញថា ធនាគារ ហត្ថា ម.ក ពិតជាបានចូលរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចប្រទេសកម្ពុជាមួយផ្នែក តាមរយៈការទទួលប្រាក់បញ្ញើសន្សំ ការផ្តល់ឥណទាន និងសេវាទូទាត់ផ្សេងៗទៅដល់អតិថិជន ក៏ដូចជា សហគ្រាសអាជីវកម្មទៅតាមតម្រូវការផ្សេងៗគ្នា។ យ៉ាងណាមិញផ្អែកលើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងការវិភាគ ចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយទៅលើការធ្វើសវនកម្មលើរបាយការណ៍សវនកម្មរបស់ធនាគារ របាយការណ៍ ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ធនាគារ ពិតជាបានឆ្លងកាត់ការធ្វើសវនកម្មដោយសវនករឯករាជ្យ។ ប៉ុន្តែដូចដែលធនាគារ ហត្ថា ម.ក ឆ្នាំ២០២៣ រួចមកនាងខ្ញុំឃើញថា យើងធ្លាប់ដឹងស្រាប់ហើយថា ការធ្វើសវនកម្មមិនត្រឹមត្រូវ ល្អឥតខ្ចោះនោះទេ គឺមិនច្បាស់១០០% ទេ។ ថ្វីត្បិតតែសវនកម្មធ្វើការត្រួតពិនិត្យ តាមដានដោយសវនករ ជំនាញក៏ពិតមែន តែការធ្វើសវនកម្មមិនបានធានាថាត្រឹមត្រូវ ១០០% នោះទេ ដោយសារហេតុផលដូចខាង ក្រោម៖

1. Accounting Limitation (ដែនកំណត់គណនេយ្យ)

- Accounting Policies: Straight line, DBM, DDBM, FIFO, LIFO.... ។ (គោលនយោបាយ គណនេយ្យ)
- Accounting Estimate: Provision, LCM, Depreciation, Impairment Loss .....។ (គណនេយ្យ ប៉ាន់ស្មាន)

2. Audit Procedure (នីតិវិធីសវនកម្ម)

- Sampling Test: ធ្វើគោល ធ្វើបោះៗ
- កិច្ចការគណនេយ្យធ្វើរយៈពេល ១ឆ្នាំ តែសវនកម្មទៅពិនិត្យតែបួនដប់ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ។

3. Natural Law (ច្បាប់ធម្មជាតិ)

- Human Weakness: ភាពអស់កម្លាំង នឿយហត់ ការងារច្រើនហួសហេតុ ការស្រលាញ់ ស្អប់ ខ្លាញ់ ជោរ^៥។ល។

សរុបសេចក្តីមកទោះបីមានឬមិនមានរឿងដូចដែលនាងខ្ញុំបានលើកខាងលើ ប៉ុន្តែធនាគារ ហត្ថា ម.ក បានបោះផ្សាយរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដែលបានឆ្លងកាត់ការធ្វើសវនកម្មរបស់ក្រុហ៊ុនឯករាជ្យ (Deloitte-Company) ដែលបញ្ជាក់ថារបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ ធនាគារ ហត្ថា ម.ក ឆ្នាំ២០២៣ ពិតជាមានភាព ត្រឹមត្រូវ និងអាចជឿទុកចិត្តបានដល់សំណាក់អ្នកប្រើប្រាស់ខាងក្រៅសម្រាប់ធ្វើការសម្រេចចិត្តផ្អែក សេដ្ឋកិច្ច។

^៥ សៀវភៅពុម្ពមុខវិជ្ជាសវនកម្ម របស់សាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដា

៥.២. ការផ្តល់អនុសាសន៍

ក្រោយពីធ្វើការបូកសរុប និងវិភាគរួចមក នាងខ្ញុំសូមផ្តល់ជាមតិយោបល់ខ្លះៗដល់ ធនាគារ ហត្ថា ម.ក ដើម្បីធ្វើការកែលម្អ និងស្វែងរកចំណុចល្អប្រសើរមកអភិវឌ្ឍស្ថាប័នបន្ថែមទៀត។ ចំណុចទាំង នោះរួមមានដូចជា៖

- **កែលម្អគុណភាពរបាយការណ៍គណនេយ្យ៖** គួរតែមានការបណ្តុះបណ្តាលបុគ្គលិកផ្នែកគណនេយ្យ ឱ្យយល់អំពីការចុះកំណត់ត្រាយ៉ាងត្រឹមត្រូវ និងស្របតាមស្តង់ដារ។ ក៏គួរប្រើប្រាស់កម្មវិធី គណនេយ្យទំនើបដើម្បីកាត់បន្ថយកំហុសដោយដៃ។
- **ពង្រឹងប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថល៖** ធនាគារគួរតែធ្វើការកែលម្អនិងបន្ថែមមុខងារដែលអាចជួយ អតិថិជនឱ្យប្រើប្រាស់កម្មវិធី Mobile Banking App កាន់តែងាយស្រួល សុវត្ថិភាព និងមានភាពទាន់ សម័យជាងមុន។
- **បង្កើនប្រសិទ្ធភាពសេវាកម្មអតិថិជន៖** បើចំនួនអតិថិជនច្រើនធនាគារគួរតែពិចារណាបន្ថែមបុគ្គលិក ឬពង្រីក Counter Service បន្ថែម ដើម្បីកាត់បន្ថយពេលវេលារង់ចាំយូររបស់អតិថិជន ក៏ដូចជាធ្វើការ ណែនាំជំរុញអតិថិជនបង្កើនការប្រើប្រាស់ Mobile Banking App ឬសេវាឌីជីថលផ្សេងៗ ដើម្បីកាត់ បន្ថយចំនួនអតិថិជនដែលត្រូវមកសាខាផ្ទាល់។

ឯកសារយោង

១. គេហទំព័ររបស់ ធនាគារ ហត្ថា ម.ក <https://www.hatthabank.com>
២. គេហទំព័រ <https://www.hatthabank.com/publication/reports>
៣. គេហទំព័រ <https://khemsarith.wordpress.com>
៤. គេហទំព័រ <https://www.khsearch.com>
៥. គេហទំព័រ <https://www.academia.edu>
៦. ទិន្នន័យឯកសារពីបណ្ណាល័យ សាកលវិទ្យាល័យ វ៉ាន់ដា
៧. ទិន្នន័យពីសៀវភៅពុម្ពមុខវិជ្ជាសនវិកម្ម របស់សាកលវិទ្យាល័យ វ៉ាន់ដា។

ឧបសម្ព័ន្ធ

របាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ

ធនាគារ ហត្ថា ម.ក

របាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំ២០២៣

ជាឆ្នាំប្រកបដោយកិត្យានុភាព

ការពង្រីកកំណើនអាជីវកម្ម

ប្រកបដោយគុណភាព

Subsidiary of krungsri bank | A member of KUPG, a global financial group

ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល

លោក Dan HARSONO

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាភិបាល

- ទីប្រឹក្សាជាន់ខ្ពស់នៃ ធនាគារ ក្រុងស្រី
- ទីប្រឹក្សា ធនាគារ MUFG

លោក Chandrashekar SUBRAMANIAN KRISHOOLNDMANGALAM

អភិបាល

- ប្រធានគណៈកម្មាធិការផលទាន
- អគ្គនាយកគ្រប់គ្រងហានិភ័យរបស់ធនាគារ ក្រុងស្រី
- សមាជិកនៃគណៈកម្មការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ គណៈកម្មការប្រតិបត្តិ និងគណៈកម្មការ ទ្រព្យសកម្ម និងអកម្ម នៃធនាគារ ក្រុងស្រី

កញ្ញា Duangdao WONGPANITKRIT

អភិបាល

- អគ្គនាយិកា ហិរញ្ញវត្ថុ នៃធនាគារ ក្រុងស្រី

លោក Pairote CHEUNKRUT

អភិបាល

- ប្រធានគណៈកម្មាធិការបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន
- អគ្គនាយករៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រនៃ ធនាគារ ក្រុងស្រី
- MUFG Executive Officer

លោក ខុកឃ្លា ហូត អៀងតុង
អភិបាល

- ប្រធានអគ្គនាយក ធនាគារ ហត្ថា
- សហស្ថាបនិករបស់ ធនាគារ ហត្ថា

លោក Wanchairabin JITWATTANATAM
អភិបាល

- អគ្គនាយករង អគ្គនាយកដ្ឋាន ទទួលបន្ទុក អាជីវកម្មប្រចាំតំបន់ ធនាគារ ក្រុងស្រី

លោក ឡូញ ហៃ
អភិបាលឯករាជ្យ

- ប្រធានគណៈកម្មាធិការតែងតាំង និង ផ្តល់តម្លៃការ

លោកបណ្ឌិត ឌី ផាវុឌ្ឍ
អភិបាលឯករាជ្យ

- ប្រធានគណៈកម្មាធិការសវនកម្ម
- សាកលវិទ្យាធិការរងជាន់ខ្ពស់នៃសាកល វិទ្យាល័យបៀលព្រាយ

លោក ប៉ាក់ សេវីឌ្យនា
អភិបាលឯករាជ្យ

- ប្រធានគណៈកម្មាធិការទ្រព្យសកម្ម អកម្ម និងហានិភ័យ
- អ្នកឯកទេសលើវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងជាអ្នក ផ្តល់ប្រឹក្សាលើការវិនិយោគ

Subsidiary of krungsri bank
Member of MUFG, global financial group

របាយការណ៍របស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល

ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលមានក្តីសោមនស្សរីករាយ ក្នុងការបង្ហាញជូននូវរបាយការណ៍របស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាលនិងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ ធនាគារហត្ថា ម.ក (ហៅកាត់ថា "ធនាគារ") និងក្រុមហ៊ុនបុត្រសម្ព័ន្ធហត្ថាស៊ីស ឯ.ក (ហៅកាត់ថា "សម្ព័ន្ធធនាគារ") និងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដាច់ដោយឡែករបស់ធនាគារ (ហៅកាត់ថា "របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ") សម្រាប់ការិយបរិច្ឆេទដែលបានបញ្ចប់ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣។

សកម្មភាពចម្បង

ធនាគារបានចូលរួមជាចម្បងលើគ្រប់ទិដ្ឋភាពនៃអាជីវកម្មធនាគារ និងការផ្តល់សេវាពាក់ព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

សកម្មភាពចម្បងរបស់ក្រុមហ៊ុនបុត្រសម្ព័ន្ធ គឺការទិញ ការលក់ ការជួល និងការធ្វើអាជីវកម្មអចលនវត្ថុផ្ទាល់ខ្លួន ឬជួលពីគេ។

ក្នុងអំឡុងឆ្នាំនេះ ពុំមានការផ្លាស់ប្តូរជាសារវន្តចំពោះសកម្មភាពសំខាន់ៗទាំងនេះទេ។

លទ្ធផលហិរញ្ញវត្ថុ

លទ្ធផលហិរញ្ញវត្ថុរបស់សម្ព័ន្ធធនាគារ និងធនាគារ សម្រាប់ការិយបរិច្ឆេទដែលបានបញ្ចប់ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣ ដូចខាងក្រោម៖

សម្ព័ន្ធធនាគារ	ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣		ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២២	
	ដុល្លារអាមេរិក	ពាន់រៀល	ដុល្លារអាមេរិក	ពាន់រៀល
(ខាត)/ប្រាក់ចំណេញមុនដកពន្ធ	(៥៣.៩៩៨.៩១៦)	(២២១.៩៣៥.៥៤៦)	៩២.១៧២.៨៩១	៣៧៦.៧១០.៦០៤
អត្ថប្រយោជន៍/(ចំណាយ)ពន្ធលើប្រាក់ចំណេញ	១០.៤៤៦.២៦៥	៤២.៩៣៥.១៥០	(១៨.៣២៩.២៤០)	(៧៤.៩១១.៦០៤)
(ខាត)/ប្រាក់ចំណេញក្នុងគ្រា	(៤៣.៥៥២.៦៥១)	(១៧៩.០០១.៣៩៦)	៧៣.៨៤៣.៦៥១	៣០១.៧៩៩.០០០
ធនាគារ	ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២៣		ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២២	
	ដុល្លារអាមេរិក	ពាន់រៀល	ដុល្លារអាមេរិក	ពាន់រៀល
(ខាត)/ប្រាក់ចំណេញមុនដកពន្ធ	(៥២.៧៣៩.៩៤៤)	(២១៦.៧៦១.១៧១)	៩២.៣៣៧.០៦៦	៣៧៧.៣៨១.៥៨៧
អត្ថប្រយោជន៍/(ចំណាយ)ពន្ធលើប្រាក់ចំណេញ	១០.១៩៨.២៧៣	៤១.៩១៤.៩០២	(១៨.៤៦៧.៩១៣)	(៧៥.៤៧៨.៣៦០)
(ខាត)/ប្រាក់ចំណេញក្នុងគ្រា	(៤២.៥៤១.៦៧១)	(១៧៤.៨៤៦.២៦៩)	៧៣.៨៦៩.១៥៣	៣០១.៩០៣.២២៧

ភាគលាភ

ពុំមានភាគលាភត្រូវបានប្រកាស ឬបែងចែកក្នុងអំឡុងការិយបរិច្ឆេទនេះទេ (២០២២៖ ពុំមាន)។

ខ. លទ្ធផលហិរញ្ញវត្ថុសង្ខេប

របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុសង្ខេប (ដុល្លារអាមេរិក)	២០២១-CIFRS	២០២២-CIFRS	២០២៣-CIFRS
ទ្រព្យសកម្ម			
ឥណទានផ្តល់ដល់អតិថិជន	១.៦៥៥.៧៣៩.៤៦២	១.៩០២.៥០៤.៦៩៥	១.៤៦១.៨៨៩.១៦៦
សរុបទ្រព្យសកម្ម	២.០៣៦.៦៦១.៨១៧	២.៣៧២.៨៤៩.៩៤០	២.១១៥.១១៦.៨៣៧
បំណុល			
ប្រាក់បញ្ញើរបស់អតិថិជន និងគ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុ	១.០៤០.៤៣២.២៧៧	១.១៩៣.៣៥៧.៣២៩	១.១៧៦.២០៦.០៩២
សរុបបំណុល	១.៧០៤.៣០០.៣៩៨	១.៩៥២.០០១.១៩៤	១.៧៤២.៥២៣.៥៧៤
មូលធន			
សរុបមូលធន	៣៣២.៣៦១.៤១៩	៤២០.៤៩៨.៧៤៦	៣៧២.៥៩៣.២៦៣
ចំណូល និងចំណាយ			
ចំណូលការប្រាក់	២១៦.៧៧២.១០០	២៧៣.៣៣៩.៧៨៧	២៥២.៤៦៤.៦៧៧
ចំណាយការប្រាក់	(៨៨.៩០៥.៨៣៣)	(១១០.៩០៧.៨៤៤)	(១២០.១៨៩.៣២៨)
ចំណាយពន្ធលើប្រាក់ចំណេញ	(១២.១៨០.៣២២)	(១៨.៤៦៧.៩១៣)	១០.១៩៨.២៧៣
ប្រាក់ចំណេញក្នុងគ្រា	៤៥.៥៨៦.២៤៥	៤៣.៩៦៤.០៣០	(៥៧.៥២៦.៣៧៨)

Master of Auditing

Part I : Audit Concept

អារម្ភកថា

page (01-02)

Chapter I

Unit 1	: Audit Concept	page (03-05)
Unit 2	: Auditor	page (06-08)
Unit 3	: Auditing Standards	page (09-09)
Unit 4	: Ethic Code of IFAC	page (10-11)
Unit 5	: Quality Control	page (12-13)
Unit 6	: Illegal Act of Auditor	page (14-14)

Chapter II

Unit 1	: Error and Fraud	page (15-17)
Unit 2	: Materiality	page (18-21)
Unit 3	: Audit Risk	page (22-28)
Unit 4	: Audit Risk Test/Procedures	page (29-30)
Unit 5	: Audit Evidences	page (31-31)
Unit 6	: Documentation	page (32-34)
Unit 7	: Going Concerns of Entity	page (35-37)

culi Saphannel

Lecturer:

**A group of professors of
Vanda Institute of Accounting**

Date:

December 1, 2023

Master of Auditing

Part II

Audit Procedures

Chapter IV

Unit 1	: Business Acknowledge of an Entity	page (001-005)
Unit 2	: The Definition of Internal Control System	page (006-011)
Unit 3	: The Acknowledge of Internal Control System	page (012-021)
Unit 4	: Test of Control	page (022-026)
Unit 5	: The Accounting Systems	page (027-031)
Unit 6	: Understanding the Accounting Systems	page (032-038)
Unit 7	: Test of Control on Accounting Documents	page (039-045)

Chapter V

Unit 1	: Test of Transaction on Accounting Records	page (046-049)
Unit 2	: Test of Balance	page (050-054)
Unit 3	: Analytical Procedures	page (055-057)

Accounting Policies

page (058-090)

ale sphanet

Lecturer:

***A group of professors of
Vanda Institute of Accounting***

Date:

April 07, 2023

Address: N°216-218, Mao Tse Toung Blvd, Sangkat Tornocp Tock, Khan Chamkarmon, Phnom Penh.
Tel: 023 213 563, H/P: 012 778 644, Fax: 023 213 562 E-Mail: vanda@camnet.com.kh, website: www.vanda.edu.kh